

LIMINGAN KUNTA
Tilinpäätös ja toimintakertomus
2021

Kunnanhallitus 28.3.2022
Kunnanvaltuusto 16.5.2022

Sisällys

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	4
1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	4
1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET	6
1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS.....	8
1.4 KUNTATALOUS.....	9
1.4 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS.....	10
1.5 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA.....	14
1.6 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ	16
1.7 KUNNAN HENKILÖSTÖ	18
1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ.....	19
1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN	21
1.10 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO	22
2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	24
3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS	26
3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN	26
3.2 TOIMINNAN RAHOITUS.....	28
3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET	30
3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA –MENOT	34
4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS.....	35
4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ	35
4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS	36
4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT	40
4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ.....	40
4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ	41
4.5 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT.....	42
5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY	46
6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN.....	47
6.1 STRATEGISET TAVOITTEET	47
6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN.....	53
6.2.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA	53
6.2.2 TILINTARKASTUS	53
6.2.3 KONSERNIPALVELUT	53

6.2.4 ELINVOIMAPALVELUT	57
6.2.5 PERUSTURVAPALVELUT	60
6.2.6 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT	66
6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN	70
6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN	75
6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN	80
7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT	81
7.1 LIMINGAN KUNTA LIKELAITOKSIN	81
7.2 KONSERNI.....	85
8. LIITETIEDOT	90
8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	90
8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT	91
8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT	96
9. LIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET	105
9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIKELAITOS	105
9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIKELAITOS	116
10. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT.....	125

Allekirjoitukset ja merkinnät	s. 127
Luettelot ja selvitykset	s. 130
Tilikartta	s. 133

1. OLENNAISET TAPAHTUMAT TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

1.1. KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

STRATEGIA JA LINJAKKUUS MENESTYKSEN TAE

Kun palaa ajassa taaksepäin vuoteen 2021 ja katsoo, mitä Limingassa on tapahtunut tai saatu aikaan ja laitettu liikkeelle, voimme olla varsin tyytyväisiä valtuustokauden 2018–2021 saavutuksiin. Kehitystyötä ja hankkeita on toteutettu kuntastrategian ja erillisten valtuuston hyväksymien ohjelmien mukaisesti. Kunta on kehittänyt harppauksin eteenpäin monissa asioissa.

Elinkeinoelämän kehitys on ollut vahvaa. Uusia yrityksiä perustettiin Liminkaan 104 – tämä on kaikkien aikojen ennätys. Yritysten perustaminen ja sijoittuminen näkyy uusina työpaikkoina, teollisuuden lisääntymisenä sekä yhteisöverojen voimakkaan kasvun tuomina verotuloina. Tämä siitäkin huolimatta, että Ankkurilahden kaksi asemakaava ovat olleet hallinto-oikeuden käsittelyssä yli kaksi vuotta. Ankkurilahden osalta on jouduttu pidättäytymään ja myymään ”ei oota”.

Vuoden aikana ydinkeskustaan valmistui neljäs kerrostalo, joka lisää keskustan ostovoimaa ja mahdollistaa uusien palvelujen sijoittumista ytimeen. Merkittävä kehittämishanke on myös ydinkeskustan asemakaavan tarkistaminen, joka saatiin alulle. Kaavamuutos liittyy kunnan ja seudun radanvarsikuntien tavoitteeseen luoda edellytykset lähijunaliikenteen aloittamiselle tulevaisuudessa. Vuoden aikana kunnat olivat mukana Väyläviraston hankkeessa selvittämässä lähijunaliikenteen edellytyksiä. Raportin mukaan lähiliikenne on mahdollista jo nyt yhdellä raiteella, tunnin vuorovälillä. Ensimmäisen vaiheen investoinnit olisivat vain 3,8 miljoonaa euroa, joka kohdistuisi muun muassa asemalaitureiden rakentamiseen. Traficom jatkaa tarkempia selvityksiä asian tiimoilta.

Limingan vahva panostus työllisyyden hoitoon näkyy konkreettisesti. Elokuusta lähtien työttömyysaste on ollut maakunnan alhaisin, noin viiden prosentin tasolla. Tilanteeseen ovat vaikuttaneet uusien yritysten sijoittuminen, yritysten kasvuinvestoinnit sekä kunnan aktiiviset toimet.

Kunnan kasvun ja kehittämisen kannalta erityisen merkittävää oli hallinto-oikeuden päätös hylätä Kotirannan asuntoalueen asemakaavaa koskeva valitus. Yli kaksi vuotta jumissa ollut kaava ja sen mukainen kunnallistekniikan rakentaminen voitiin kilpailuttaa. Tavoitteena on, että omakotirakentajat pääsevät aloittamaan oman urakkansa kevään aikana. Kotirannan alue kiinnosti erityisen paljon, sillä tarjolle laitetusta noin 60 tontista 36 varattiin nopealla tahdilla.

Rakentamisen osalla iso ratkaisu oli lukion saneerauksen käynnistyminen sekä Tupoksen uusien koulutilojen käyttöönotto. Ehkä suurin hanke oli kuitenkin panostus hyvinvointiin ja liikuntaan, kun uusi Krankka-areena valmistui. Hyvää vuotta varjosti edelleen maailmanlaajuinen koronaepidemia, joka rajoitti edellisen vuoden tapaan kaikkea toimintaa. Etäopetus, etäkokoukset, suojamaskien käyttö, koronarokotukset ja koronatestit olivat arkipäiväisiä asioita. Henkilöstö on ollut erityisen tiukoilla maskien, suojautumisen, työpaineen ja muutosten järjestelyjen kanssa. Vuodesta selvittiin erinomaisesti, josta suuri kiitos koko henkilöstölle. Erittäin on syytä korostaa erinomaista asennetta, sopeutumista ja valmiutta muutoksiin vaikean epidemian osalta.

Vuosi oli myös kunnallisvaalivuosi, joka toi erittäin ison muutoksen Limingan poliittiseen elämään. Monet pitkään valtuustossa mukana olleet henkilöt jättäytyivät pois politiikasta ja enemmän kuin puolet valituista valtuutetuista on uusia. Pitkään vallassa ollut keskusta menetti yksinkertaisen enemmistön muille puolueille paikoin 17–18. Uusiutuminen ja muutos on näkynyt päätöksenteossa erittäin voimakkaasti ja syksy on mennyt yhteisen päätöksenteon harjoitteluun ja hiomiseen. Keskiöön on noussut aiemman yhteisen hyvän ja Liminka-hengen sijaan vahva poliittinen peli ja pienten yksittäisten ryhmien etujen ajaminen.

Talouden kannalta on tärkeää, että kunnan asukasluku kasvaa. Tämä ei toteutunut, sillä väestö väheni 28 hengellä. Vuosi oli aikaisempia vuosia heikompi, johtuen koronasta, mutta ennen kaikkea asemakaavavaliuksista, jotka ovat estäneet kunnan kasvun sekä asukkaiden ja yritysten sijoittumisen. Väestön keski-ikä on Suomen alhaisin 32,6 vuotta. Syntyvyys on jäänyt pysyvästi alemmalle tasolle, noin 125 lapseen. Jatkossakin on tärkeää, että verorahoituksen kasvu on isompaa kuin toimintakatteen kasvu. Vuonna 2021 luvut olivat valitettavasti väärinpäin. Uudella valtuustokaudella olisikin tärkeää hillitä menojen kasvua ja saada velkamäärää pienemmäksi pitämällä muutamia väli vuosia investoinneissa. Suurinta menojen kasvu oli henkilöstö- ja palvelusetelimenoissa. Vuosikatetta kertyi 4,8 miljoonaa ja lainaa oli vuodenvaihteessa 3052 euroa asukasta kohti.

Isot kiitokset aktiiviselle ja sitoutuneelle henkilöstölle vuodesta 2021. Kiitokset myös väistyneelle valtuustolle linjakkaasta kehittämisen ja menestyksen mahdollistaneesta valtuustokaudesta, ennakoitavissa olevasta politiikasta ja hyvästä yhteistyöstä. Alun opetteluvaiheen jälkeen menestyksekkääseen kauteen päästään myös uuden valtuuston kanssa, jos vain tahtotilaa löytyy ja politikoinnin sijaan keskitytään yhteisen hyvän vaalimiseen.

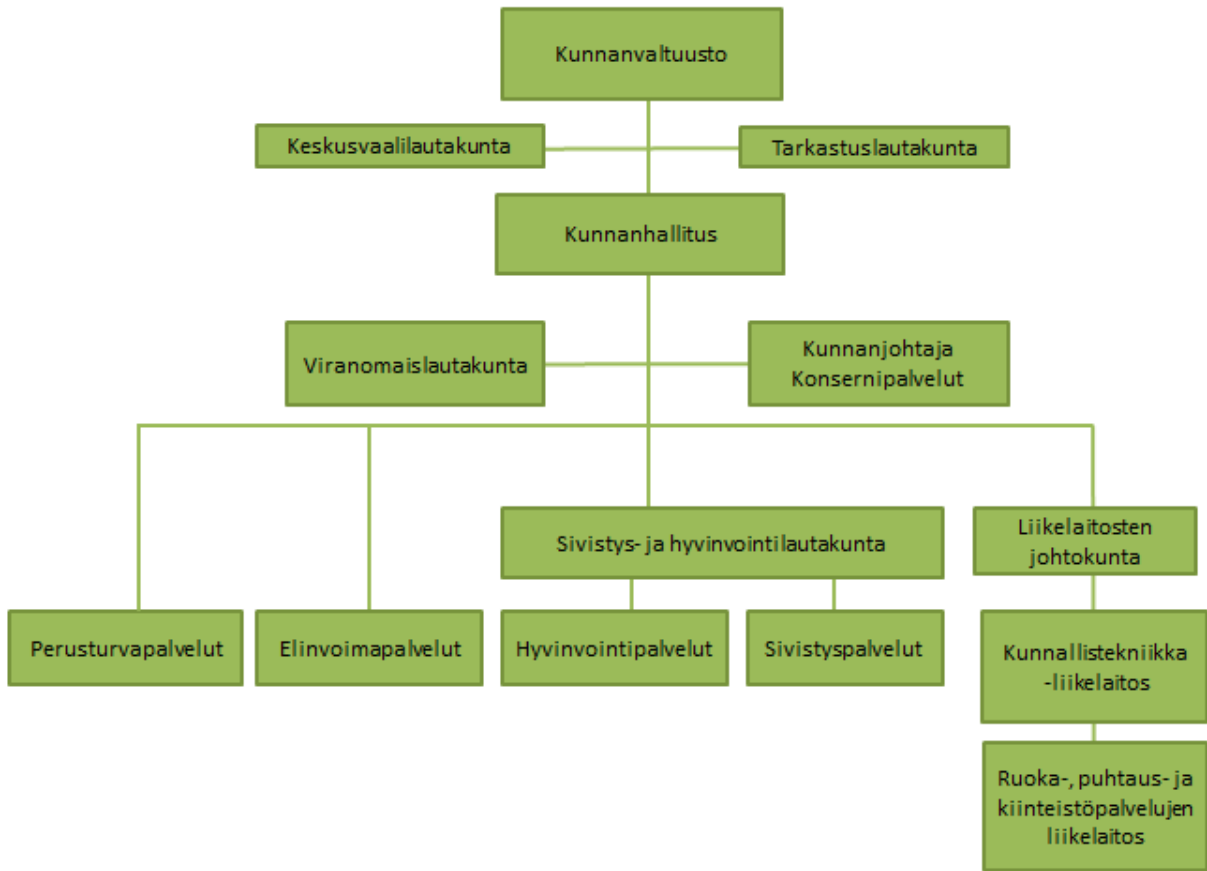
Pekka Rajala
Kunnanjohtaja

1.2 KUNNAN HALLINTO JA SIINÄ TAPAHTUNEET MUUTOKSET

Luottamushenkilöorganisaatio

Luottamushenkilöorganisaatio Johto	Virasto-organisaatio Johto
Kunnanvaltuusto, 35 jäsentä pj Liisa Kymänen I vpj Tapio Koskela II vpj Kristian Ruotsalainen	Virastopäällikkö kunnanjohtaja Pekka Rajala
Kunnanhallitus, 9 jäsentä pj Juho Pakaslahti vpj Asko Laukkanen	Osastot ja osastopäälliköt:
Tarkastuslautakunta, 6 jäsentä pj Hanna Luukinen	Elinvoimapalvelut elinkeinojohtaja Teemu Haapala
Keskusvaalilautakunta, 5 jäsentä pj Markku Kemell	Konsernipalvelut hallintojohtaja Tarja Vilmunen
Sivistys- ja hyvinvointilautakunta, 9 jäsentä pj Suvi Korkatti	Perusturvapalvelut perusturvajohtaja Eliisa Tornberg
Viranomaislautakunta, 9 jäsentä pj Leena Lehto	Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sivistysjohtaja Päivi Mäki
Liikelayosten johtokunta, 5 jäsentä pj Tuomas Ahola	Kunnallistekniikka-liikelaitos liikelaitosjohtaja Marja-Riitta Vavuli-Kiviniemi
Lakeuden EKO, 8 jäsentä pj Tuomas Ahola	Ruoka-, puhtaus- ja tilapalvelut -liikelaitos vs. liikelaitosjohtaja Sami Tuohimaa

Virasto-organisaatio

Kunnan johtoryhmään ovat kuuluneet kunnanjohtaja Pekka Rajala, hallintojohtaja Tarja Vilmunen, talousjohtaja Lasse Siekkinen, elinkeinojohtaja Teemu Haapala, tekninen johtaja Simo Pöllänen, sivistysjohtaja Päivi Mäki sekä henkilöstö- ja hyvinvointijohtaja Eliisa Tornberg.

1.3 YLEINEN TALOUDELLINEN KEHITYS

Joulukuussa 2021 julkaistu VM taloudellinen katsaus (talvi 2021) toteaa talouden yleiskuvan pysyneen melko vakaana loppuvuoden aikana, huolimatta covid-19-pandemian uudelleenkihtymisestä ja virusmuun-
nosten aiheuttamasta epävarmuuden kasvusta. Maailmantalous on jatkanut nopeaa elpymistään ja vetää
myös Suomen taloutta mukanaan. Nopeimman kasvun arvellaan kuitenkin olevan jo takana. Kasvun tasoit-
tumisen merkkejä on nähty mm. teollisuuden tilausmäärien kasvun hidastumisessa. Tästä huolimatta elin-
keinoelämän suhdannenäkymät ovat pysyneet hyvänä ja luottamus tulevaisuuteen on pysynyt vahvana.
Työllisyyden tilanne on kehittynyt parempaan suuntaan, mutta toisaalta avoimia työpaikkoja on enemmän
kuin koskaan ja pitkäaikaistyöttömyyden määrä on jäänyt tästä huolimatta korkealle tasolle. Vuoden 2020
lopun aikana muodostuneesta toiveikkuudesta rokotteen tuomiin helpotuksiin epidemian hoidossa, ta-
louden elpymisvauhti on kaiken kaikkiaan ollut tätäkin positiivisempaa.

Inflaatio, eli hintojen kasvu, on talouden nopeasta elpymisestä johtuen lähtenyt voimakkaaseen nousuun.
Inflaatioennuste vuodelle 2021 on 2,2 %, joka on merkittävästi suurempi viimeisen viiden vuoden inflaatiolu-
kemiin nähden (n. 1 %:n taso). Hintojen kasvua on tapahtunut erityisesti energian, omistusasumisen ja pal-
veluiden hinnoissa. Kuluttajahinnoissa indeksin vuosimuutos on kiihtynyt yli kolmen prosentin. Kuluttaja-
hintojen nousuun merkittäviin syy on energian hintojen kasvussa. Etenkin nestemäisen polttoaineen hinta
on korkealla. Myös sähkön hinta noussut voimakkaasti ja hintojen nähdään kiihtyvän edelleen. Erityinen syy
tarpeeseen seurata inflaation ja kuluttajahintojen kehitystä, aiheutuu niiden vaikutuksesta arvioituun kor-
kekehitykseen. Pitkittyessään inflaation kasvu ja kustannusten nousukierre voi johtaa rahapolitiikan kiristä-
mistarpeisiin nopeassa tahdissa. Tätä skenaariota ei kuitenkaan pidetä euroalueella kovinkaan todennäköi-
senä. Keskimäärin inflaatio-odotukset ovat asettuneet Euroopan keskuspankin inflaatiotavoitteiden mukai-
siksi, eli korkoihin ei ainakaan vielä tällä hetkellä kohdistu voimakkaita kasvuodotuksia.

Vuonna 2021 Suomen bruttokansantuote kasvoi 3,4 % siitä huolimatta, että etenkin kuljetus- ja varastoin-
tipalvelut sekä majoitus- ja ravitsemusliiketoiminta ovat vielä edelleen kaukana pandemiaa edeltävältä ta-
solta. Rakentaminen ja teollisuus ovat kasvaneet lähes koko vuoden, sen sijaan alkutuotanto kääntyi kas-
vuun vasta viimeisen vuosineljänneksen aikana. Alkutuotannon veturina toimi pääasiassa metsätalouteen
kohdistunut voimakas kysyntä. Asuntorakentaminen on kasvanut nopeasti koko 2021 vuoden. Kotitalouk-
sien säästöjen kasvu sekä hyvä työllisyystilanne ovat lisänneet panostuksia korjausrakentamiseen sekä asun-
tokauppaan. Myös asuntoinvestoinnit ovat pysyneet hyvällä tasolla. Sen sijaan toimitilarakentamisen lupa-
kehitys on ollut heikkoa vuonna 2021. Taloudellista kasvua mittaavan BKT:n kehitystä loppuvuodesta saat-
taa hillitä etenkin pitkien tuotantoketjujen tuotteiden tuotantovaikkeudet, eli tarjonta ei tällä hetkellä kohtaa
kysynnän muodostamaa tarvetta.

Lähde: VM, Kuntaliitto

1.4 KUNTATALOUS

Suomen kansantalous lähti toipumaan koronan aiheuttamasta hetkellisestä taantumasta huhtikuussa 2021. Ennakkotietojen perusteella talouskasvu jatkui pirteänä koko loppuvuoden, huolimatta loppuvuoden aikana kasvaneista tartuntaluvuista ja uudelleen käyttöön otetuista rajoitustoimista. Tällä hetkellä näyttää, ettei kansantalouden kehitys ole enää niin voimakkaasti riippuvainen korona-epidemiaan liittyvistä tartuntaluvuista, kuin epidemian alkuvaiheessa.

Paikallishallinnot lähtivät vuoteen 2021 rahoitusasemaltaan hieman ylijäämäisinä. Noin kolmen miljardin euron kohentuminen edellisvuoteen nähden selittyy pitkälti kuntatalouteen kohdistetuilla mittavilla tukitoimilla, jotka näyttivät keskimäärin ylittävän koronasta kuntatalouteen aiheutuneiden menojen kokonaismäärän. Vuoden 2021 osalta ennuste on, että kuntatalouden rahoitusasema jää noin 550 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Valtion tukitoimia on jatkettu vuonna 2021, mutta ei niin mittavana kuin edellisenä vuotena. Rahoitusaliäämää kasvattaa myös kulutusmenojen kiihtyminen mm. suojausvarusteiden, covid-19-viruksen testauksen, hallitusohjelman tehtävämuutosten ja kunta-alan palkankorotusten aiheuttama menojen kasvu. Epidemian aikana on myös muodostunut hoitovelkaa, jonka purkaminen on aiheuttanut ylimääräistä menojen kasvupainetta. Hallitus on kuitenkin edelleen sitoutunut rahoittamaan kuntien uudet ja laajenevat tehtävät täysimääräisesti sekä kompensoimaan covid-19-epidemiaan välittömästi liittyvät kustannukset kunnille.

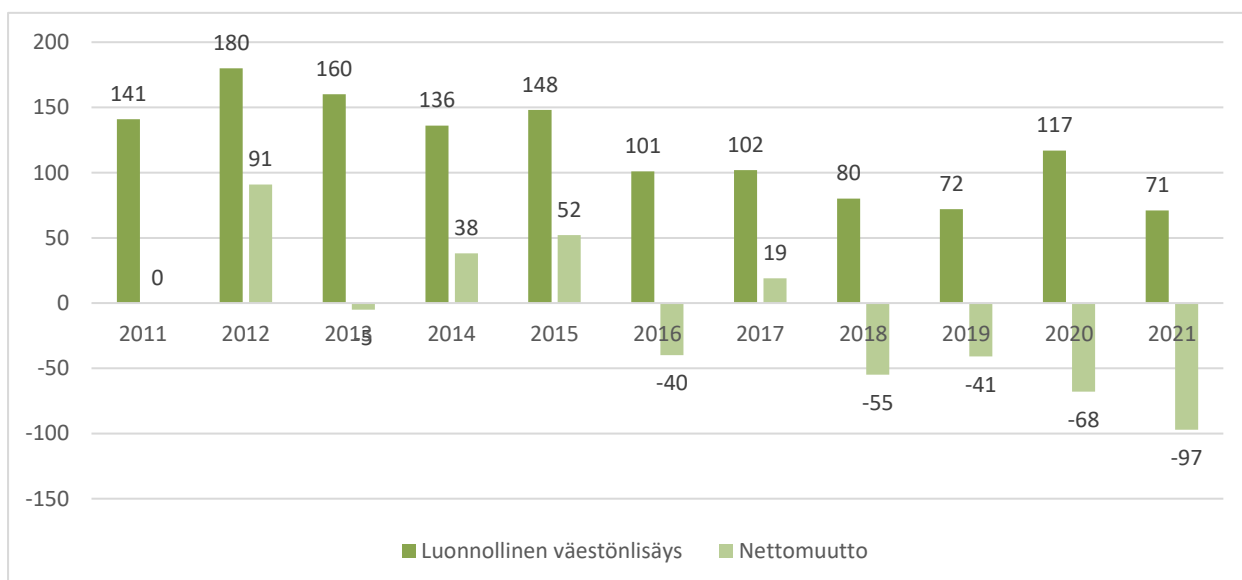
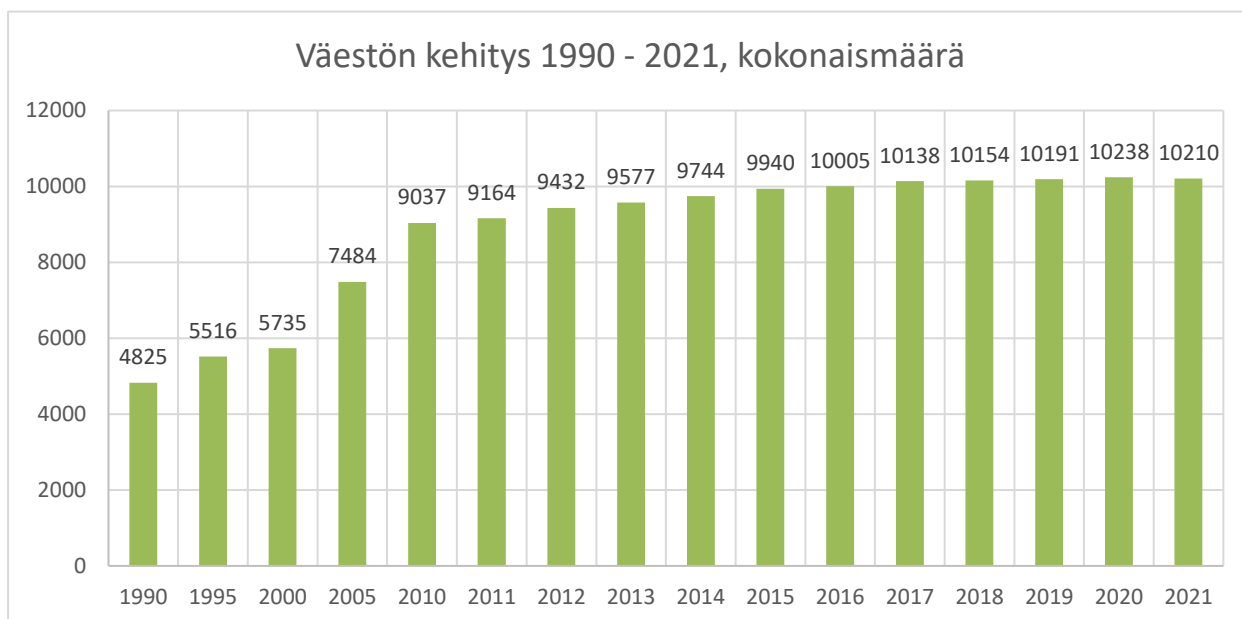
Julkinen talous näyttää pysyvän kokonaisuudessaan alijäämäisenä koronaepidemian jälkeisenäkin aikana. Epidemian hoitamiseen käytettyjen avustusten johdosta alijäämä on kasvanut voimakkaasti viimeisen kahden vuoden ajan. Epidemian hoitamiseen käytettyjen avustusten vähentyessä alijäämä pienentyy kohtalaisen voimakkaasti lähivuosien aikana, mutta rakenteellinen tulojen ja menojen välinen epätasapaino säilyy edelleen. Vuonna 2023 julkisen talouden rakenteet muuttuvat, kun sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisvastuu siirretään kunnilta hyvinvointialueille. Tämä tuo helpotusta kuntien rakenteellisiin menopaineisiin, esim. väestön ikääntymisen johdosta oletettuun palvelutarpeen kasvuun. Kokonaisvaikutusta julkisen talouden osalta ei kuitenkaan vielä tiedetä, sillä myös hyvinvointialueet aloittavat toimintansa alijäämäisinä mittavista investointipaineista johtuen.

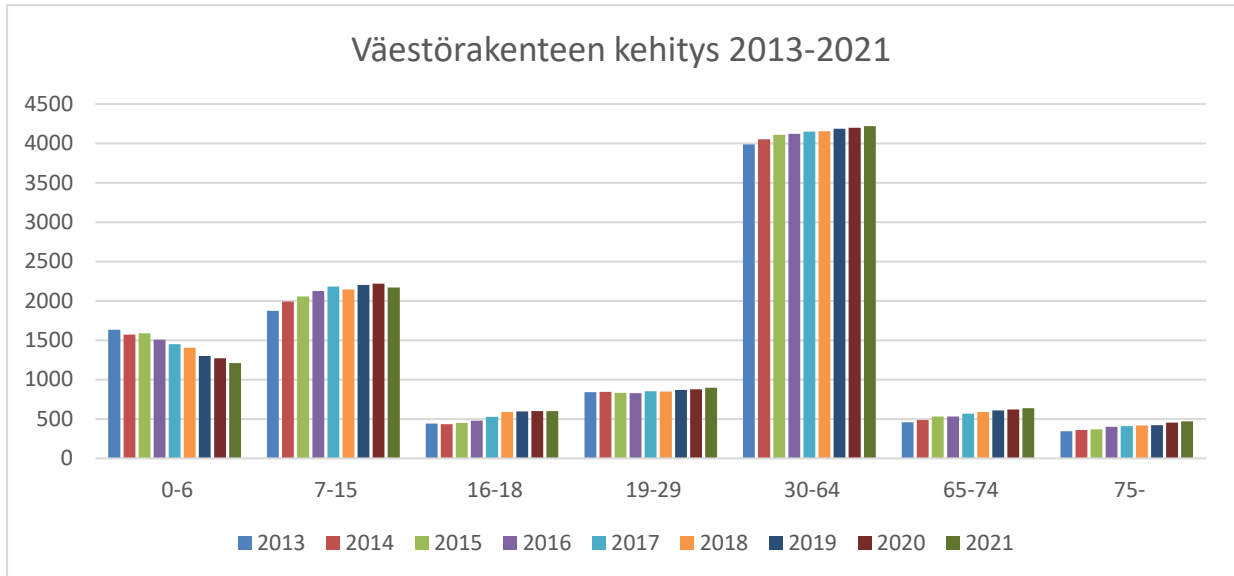
Manner-Suomen kunnista negatiivisen tuloksen teki 67 kuntaa vuonna 2021, kun vuonna 2020 luku oli 32 kuntaa. Tilanne on edelleen hyvä verrattuna esimerkiksi vuoteen 2019, jolloin negatiivisen tuloksen teki 230 kuntaa. Kuntatalouksien toimintakulut kasvoivat 6,1 % ja verotulot 6,7. Vastaavasti valtionosuudet vähentyivät -8,0 %. Valtionosuuksien vähentyminen johtuu pääasiassa siitä, että vuonna 2020 valtion myöntämät noin 1,5 miljardin euron koronatuot jäivät pois.

Kuntien nettoinvestoinnit vähentyivät vuonna 2021 lähes 10 % vähentymiseen vaikuttaa muun muassa investointihyödykkeiden luovutustulojen ja rahoitusosuuksien vähentyminen vuodesta 2020. Myös investointimenot vähentyivät yhteensä noin 400 milj. eurolla. Investoinnit ovat pääsääntöisesti kohdistuneet mm. koulujen rakentamiseen, kuntainfraan sekä sote -rakentamiseen. Vuonna 2021 kuntien yhteenlaskettu vuosikate kattoi nettoinvestoinnit (vuosikate – nettoinvestoinnit = 570 milj. euroa). Lainakannan kasvua edelliseen vuoteen nähden on yhteensä 110 milj. euroa.

1.4 LIMINGAN KUNNAN KEHITYS

Limingan kunta on kasvanut 2000-luvulla voimakkaasti. Viimeisen kymmenen vuoden aikana kunnan asukasluku on kasvanut reilulla 1 046 asukkaalla eli 11,4 %. Tällä ajanjaksolla kasvu on perustunut lähes täysin luonnolliseen väestönkasvuun. Kuntastrategian mukainen tavoite on positiivinen nettomuutto vuosittain. Vuonna 2021 Limingan asukasluku vähentyi 28 asukkaalla (-0,27 %) ja oli vuoden lopussa 10 210, joten kuntastrategian mukainen tavoite ei toteutunut. Asukasmäärän vähentyminen kiihtyi loppuvuoden aikana negatiivisesta nettomuutosta (-97 henkilöä) johtuen. Luonnollinen väestönkasvu on viimeisen kymmenen vuoden aikana hidastunut noudattaen yleistä syntyvyyden trendiä. Vuonna 2021 syntyneiden lasten määrä oli 124 ja vastaavasti vuonna 2020 syntyneiden lasten määrä oli noin 160.

Limingan kunnan ikärakenne painottuu lapsiin ja nuoriin sekä työikäiseen väestöön. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan (2020) mukaan Limingan väestön keski-ikä on Suomen alhaisin, 32,7 vuotta. Koko maan väestön keski-ikä keskiarvo on 43,4 vuotta. Vuoden 2021 lopussa 0-15-vuotiaiden osuus oli Limingassa 33,1 % ja alle 7-vuotiaita oli Limingassa 11,8 %. Yli 65-vuotiaita oli Limingassa 10,9 % väestöstä. Väestöllinen huoltosuhte vuoden 2021 lopussa on 43,9 %, eli ei-työssäkäyvän väestön osuus on 43,9 % koko väestöstä. Vuonna 2021 Suomessa vain 25 kunnassa huoltosuhte oli koko maan huoltosuhdetta (52,5 %) parempi.

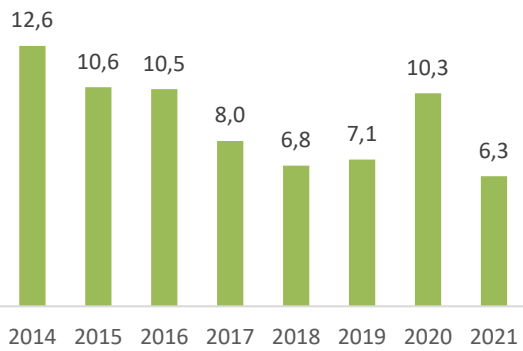
Väestönkasvu sekä lasten ja nuorten suuri määrä ja suhteellisen palvelutarpeen kasvu aiheuttaa haasteita palvelujen järjestämiselle. Muuttajat ovat nuoria lapsiperheitä ja syntyvyys on korkea, mikä näkyy erityisesti lasten ja nuorten palvelujen tarpeena. Toistaiseksi kunta on pystynyt turvaamaan asukkailleen hyvät peruspalvelut. Kunta on 2010-luvulla investoinut merkittävästi, muun muassa koulu- ja päiväkotihankkeisiin, kirjastoon sekä terveyskeskukseen. Vuonna 2018 valmistui Ojanperän koulu ja vuonna 2019 uusi Linnukan koulu. Vuonna 2017 korvattiin Kedonperän ja Lintupuiston päiväkodit Aapin vuokrapäiväkodillä. Syksyn 2020 aikana rakennettiin Tupokseen Vesikarin koulun korvaavat tilat, jotka otettiin käyttöön alkuvuodesta 2021. Vuoden 2021 aikana aloitettiin Lukion peruskorjaaminen.

Kunta on panostanut toimitiloihin ja sen vuoksi kunnan investointimenot ovat olleet pitkään mittavat. Vuonna 2021 investointimenot olivat noin 4,7 milj. euroa. Investointitulot ja rahoitusosuudet olivat 2,2 milj. euroa, jossa on mukana lukion 1,9 milj. euroa myynti rahoitusyhtiölle. Näin nettoinvestoinnit olivat 2,4 milj. euroa, mikä on 237 euroa asukasta kohti (vuonna 2020 nettoinvestoinnit olivat 574 euroa/asukas).

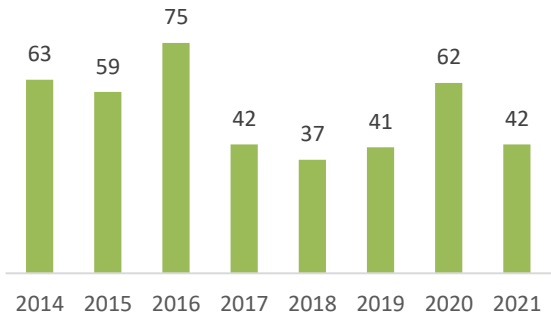
Limingan kunnan työttömyysaste alentui selvästi edellisvuodesta ja oli vuoden lopussa 6,3 % (10,3 % vuoden 2020 joulukuussa). Vuoden lopun työttömyysaste oli Limingassa Pohjois-Pohjanmaan alhaisin marraskuun ja joulukuun aikana. Vuoden lopussa Pohjois-Pohjanmaan työttömyysaste oli 10,9 % vuoden lopussa (13,6 % 2020).

Vuoden lopussa Limingassa oli työttömänä 274 henkilöä (450 henkilöä vuoden 2020 lopussa) ja työttömien määrä vähentyi 176 henkilöllä edellisen vuoden loppuun verrattuna. Työttömistä työnhakijoista lomautettuna oli 46 henkilöä. Pitkäaikaistyöttömien määrä vähentyi ja pitkäaikaistyöttömien määrä oli vuoden lopussa 70 (89 vuonna 2020). Nuorten työttömien määrä puolestaan nousi hieman, nuorten alle 25-vuotiaita työttömien määrä vuoden lopussa oli 42 (26 vuonna 2020). Kunnassa oli avoimia työpaikkoja vuoden 2021 lopussa 95 kpl (42 kpl vuoden 2020 lopussa).

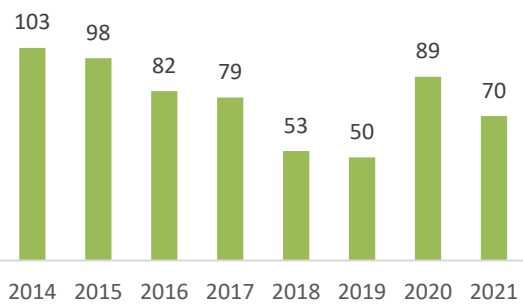
Työttömyysaste 31.12. (%)

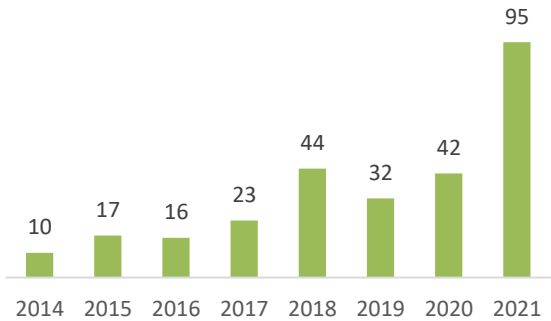
Alle 25-vuotiaat työttömät 31.12. (lkm)

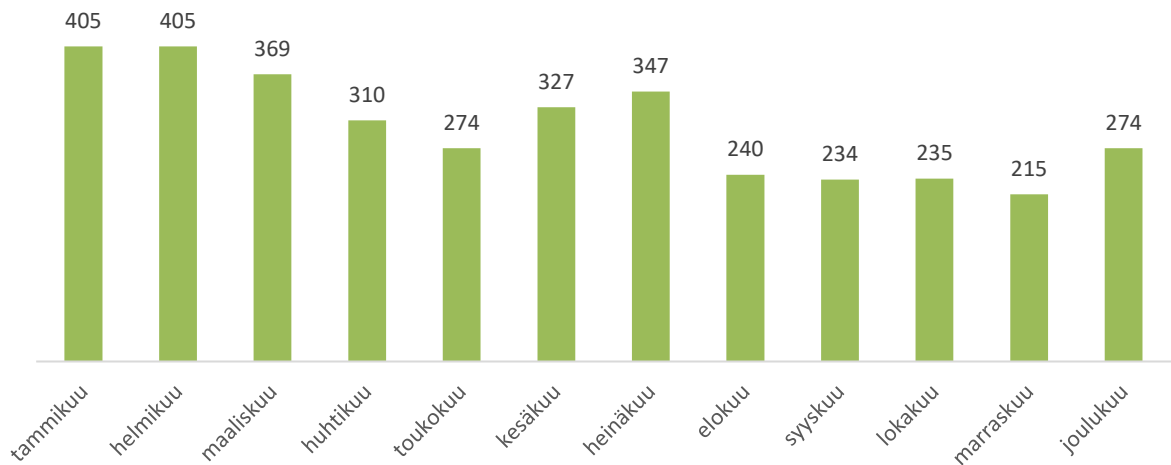
Pitkäaikaistyöttömät 31.12. (lkm)

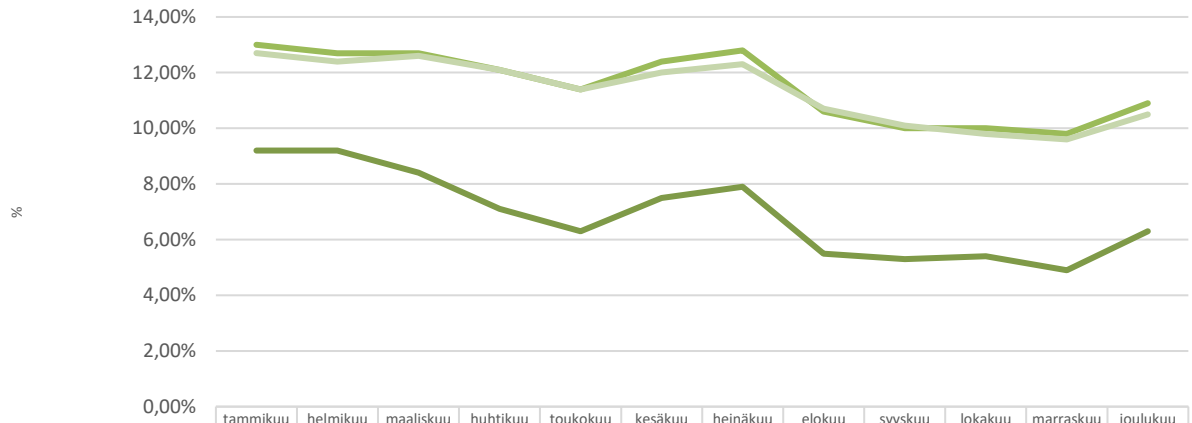
Avoimet työpaikat 31.12. (lkm)

Työttömien määrä 2021 (henk.)

Työttömyysasteet 2021 (%)

	tammikuu	helmikuu	maaliskuu	huhtikuu	toukokuu	kesäkuu	heinäkuu	elokuu	syyskuu	lokakuu	marraskuu	joulukuu
Liminka	9,2 %	9,2 %	8,4 %	7,1 %	6,3 %	7,5 %	7,9 %	5,5 %	5,3 %	5,4 %	4,9 %	6,3 %
Pohjois-pohjanmaa	13,0 %	12,7 %	12,7 %	12,1 %	11,4 %	12,4 %	12,8 %	10,6 %	10,0 %	10,0 %	9,8 %	10,9 %
Koko maa	12,7 %	12,4 %	12,6 %	12,1 %	11,4 %	12,0 %	12,3 %	10,7 %	10,1 %	9,8 %	9,6 %	10,5 %

1.5 OLENNAISET MUUTOKSET LIMINGAN KUNNAN TOIMINNASSA JA TALOUDESSA

Vuosi 2021 on ollut toiminnan kannalta poikkeuksellinen korona pandemiasta johtuen, kuten myös edellinen vuosi 2020. Koronaan liittyen toiminta on osittain järjestetty normaalista poikkeavin erityisjärjestelyin ja kunta on myös saanut valtiolta ylimääräistä rahoitusta epidemian hoitoon. Liikuntahallin rakennustyöt valmistuivat kesällä. Tupoksen moduuli koulu on otettu käyttöön vuoden 2021 alussa. Lukion peruskorjaus käynnistettiin 2021 aikana ja sen on määrä valmistua 2022 vuoden aikana

Edellisiin vuosiin nähden taloudessa vertailua hankaloittaa muun muassa palvelusetelimenojen siirtyminen avustusmenoista palveluiden ostoihin. Tämä vähentää avustusmenoja ja vastaavasti lisää palvelujen ostoja noin 2,5 milj. euroa. Koronaan liittyvät avustukset on vuonna 2020 (yht. 1,7 milj. euroa) kirjattu valtion-osuuksiin, kun vuonna 2021 ne täytyi kirjata tulosvaikutteisesti sinne, missä kustannukset ovat aiheutuneet, eli Perusturvapalveluihin. Vuonna 2021 koronatukea kirjattiin 1,5 milj. euroa tukien ja avustusten tuloryhmään.

Pitkäaikaista lainaa lyhennettiin lyhennysohjelman mukaisesti noin 3,3 milj. euroa, eikä uutta pitkäaikaista lainaa otettu lisää vuoden 2021 aikana. Lainamäärän lisäyksenä näkyy lyhytaikaisissa lainoissa 3,0 milj. euroa, joka on vuoden vaihteessa otettu kuntatodistus lyhytaikaiseen rahoitustarpeeseen. Kuntatodistusten kokonaisarvo on tilikauden aikana vaihdellut ajanhetkestä riippuen 9 – 15 milj. euron välillä, joten keskimääräisesti lyhytaikaisen rahoituksen tarve ei ole vuoden aikana kasvanut tai vähentynyt.

Lukion peruskorjaus toteutetaan kokonaisuudessaan leasing-rahoituksella. Hankkeeseen liittyvän leasing-rahoituksen kokonaismäärä tämän hetken arvion perusteella noin 8,3 milj. euroa, joka sisältyy Lukio-kiinteistön myynnin rahoitusyhtiölle. Lukioon liittyvä myyntitulo 1,9 milj. euroa näkyy investointiosassa myyntitulona, joka vastaavasti pienentää nettoinvestointien tason huomattavasti aiempia vuosia matalemmaksi, 2,4 milj. euroon. Lukion leasing-rahoituksen myötä on aiempaa olennaisempaa huomioida velkojen ja vastuiden kokonaismäärässä myös leasing-rahoituksen osuus, kun kokonaisvelkamäärää verrataan aiempiin vuosiin.

Verotulot muuttuivat voimakkaasti edelliseen vuoteen nähden. Kasvua oli kaikissa verotuloluokissa: tuloveroissa, yhteisöveroissa ja kiinteistöveroissa. Tuloverojen prosentuaalinen kasvu oli maltillisin 3,6 %, mutta euromääräisesti kasvu tarkoittaa 1,2 milj. euron vuosittaista verokertymää. Yhteisöverotuotot kasvoivat 63,8 % (0,55 milj. euroa) ja kiinteistöverotuotot kasvoi 20,8 % (0,25 milj. euroa). Verotuottojen kokonaiskasvu oli 2 milj. euroa. Yhteisöverojen kertymää nosti erillinen 10 %:n jako-osuuden korotus, joka poistuu 2021 vuoden jälkeen. Myös jako-osuuden korotuksella on ollut tarkoitus kompensoida kunnille koronan hoitoon liittyviä kustannuksia.

Hyvän talouskehityksen sekä kunnan vahvan työllisyyspanostuksen myötä kunnan työttömyysaste oli vuoden 2021 lopussa 6,3 % (10,3 % vuonna 2020) mikä on maakunnan alhaisin työttömyysaste. Edellisen vuoden korkeaan työttömyysasteeseen vaikutti poikkeuksellisen suuri lomautettujen määrä korona pandemiasta johtuen.

Taloudelle asetetut yleiset tavoitteet ovat:

- toimintakatteen kasvu on pienempi kuin verorahoituksen kasvu
- vuosikate kattaa poistot
- konsernin lainamäärä ei kasva yli maan keskiarvon
- taseessa on ylijäämää valtuustokauden päättyessä

Valtuuston asettamien taloustavoitteiden saavuttamisessa onnistuttiin 2021 muutoin, paitsi toimintakateen (nettomenojen) kasvun osalta. Toimintakate kasvoi 4,0 % kun verorahoitus vähentyi -0,7 %. Vuosikate kattoi suunnitelman mukaiset poistot ja tilikauden tulos oli positiivinen.

Kuntakonsernin lainamäärä vuoden 2021 lopussa oli 4874 euroa / asukas. Lainamäärä kasvoi 170 euroa/asukas. Kunnan taseessa on tilikauden jälkeen ylijäämään noin 9 milj. euroa.

Talouden kehitys 1000 €	2019	2020	2021
Asukasluku 31.12.	10 189	10 241	10 210
kasvu-%	0,3	0,5	-0,3
Tuloveroprosentti	21,5	21,5	21,5
Verotulot	33 743	35 312	37 316
Valtionosuudet	24 598	29 025	26 557
Verorahoitus yhteensä	58 342	64 338	63 873
muutos %	3,7	10,3	-0,7
e/asukas	5 726	6 282	6 256
Toimintamenot	62 338	64 064	68 875
muutos %	5,2	2,8	7,5
Toimintakate	-54 054	-56 757	-59 036
muutos %	6,6	5,0	4,0
e/asukas	5 305	5 542	5 782
Vuosikate	4 149	7 460	4 763
e/asukas	407	728	467
vuosikate/poistot %	85,9 %	164,9 %	121,5 %
Tilikauden tulos	-682	2 936	843
Investoinnit, netto	8 015	5 878	2 420
e/asukas	787	574	237
Investointien tulorahoitus-%	50,3	51,3	196,8
Taseen loppusumma	92 275	91 990	92 599
Lainakanta	36 150	31 450	31 159
e/asukas	3 548	3 071	3 052
Konsernin lainakanta e/asukas	5 025	4 704	4 874
Omavaraisuusaste, %	51,5 %	54,2 %	55,5 %
Kertynyt ylijäämä	8365	8442	8 955
e/asukas	821	824	854

1.6 ARVIO TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Limingan kunta on kasvanut ja kehittynyt pitkäjänteisellä työllä elinvoimaiseksi ja vireäksi kasvukunnaksi. Kunnan kasvun myötä myös sen palvelutoiminnan on ollut välttämätöntä kasvaa, mikä on näkynyt toimintakulujen ajoittain suurena kasvuna. Vuonna 2021 kunnan toimintamenot kasvoivat 2,3 milj. euroa. Kasvua oli eniten henkilöstömenoissa, jotka kasvoivat edellisvuoteen nähden 3,4 milj. euroa. Toiseksi eniten kasvua oli palvelujen ostoissa 2,6 milj. euroa, mikä johtui pääasiassa palvelusetelimenojen kirjaustavan muutoksesta. Vastaavasti avustusmenot, johon palvelusetelimenot kirjattiin aiemmin, vähentyi 2,5 milj. euroa. Toimintakatteen, eli nettomenojen kasvu oli 7,5 % kun verorahoitus vähentyi 0,7 %. Verorahoitusta kuitenkin väärinää koronatukien kirjaustavan muutos, eli koronatuista puhdistetun verorahoituksen kasvu on noin 1,2 milj. euroa (1,97 %). Verotulorahoituksen kasvuvauhti on huomattavasti alhaisempi kuin toimintakatteen, eli nettomenojen kasvuvauhti. Tulevina vuosina talousohjauksessa tulee kiinnittää erityistä huomiota menojen kasvuvauhdin hillitsemiseen, jotta kunnan talous pysyy vakaalla pohjalla.

Kuntien tulorahoituksen pohja muodostuu valtionosuuksista ja verotuloista. Vuoden 2023 alusta lähtien toteutuva maakuntaudistus tulee muuttamaan merkittävästi valtionosuuslaskentaa ja myös verorahoituksesta suuri osa siirtyy suoraan tulevalle maakunnalle. Valtionosuuksien ja verotulojen osalta päätöstä ei ole vielä olemassa, joten vielä ei tarkasti tiedetä, millainen kunnan tulorahoitus pohja on vuoden 2022 jälkeen. Verorahoitukseen liittyviä päätöksiä odotetaan kevään 2022 aikana. Myös koronaan liittyvät tuet ovat aiheuttaneet epävarmuutta valtionosuuksien ja avustusten toteumiin. Vuonna 2021 koronaan liittyvää avustusta saatiin yhteensä 1,5 milj. euroa ja tämän hetken tiedon perusteella tukia on haettavana myös vuoden 2022 aikana. Koronatuen myöntämisperusteista ei ole tilinpäätöshetkellä vielä tarkkaa tietoa.

Maailmanlaajuinen koronaepidemia on aiheuttanut vuosien 2020-2021 aikana toimitusvaikeuksia ja hintojen kasvua joissakin, etenkin pitkien toimitusketjujen tuotteissa. Helmikuun 2022 lopussa maailmaa sykkähdytti Venäjän aloittama hyökkäyssota Ukrainaan, joka eskaloitui nopeasti laajoiksi Ukrainan eri kaupunkien infrastruktuuria ja väestöä tuhoaviksi pommituksiksi. Venäjän toimet käynnistivät länsivaltojen puolelta mitattavat pakotteet, joiden vaikutukset tulevat iskemään voimakkaasti myös länsivaltioiden omiin talouksiin. Energian hintoihin ennustetaan rajua hintojen kasvua ja elintarvikkeiden hintojen ennustetaan jopa kaksinkertaistuvan pakotteiden ja Venäjän asettamien vastapakotteiden seurauksena. Venäjän toimien seurauksena Euroopan turvallisuuspoliittinen tilanne on heikentynyt merkittävästi, mikä pakottaa valtion ohjaamaan aiempaa mittavammin rahoitusta puolustuskyvyn varmistamiseen. On mahdollista, että lähivuosien aikana hintojen nopean kasvun ja toimitusvaikeuksien johdosta, esimerkiksi kaikkia investointitarpeita ei pystytä toteuttamaan, vaan joudutaan turvautumaan väliaikaisiin ratkaisuihin. Turvallisuustilanteen heikentymisen johdosta myös erilaisiin kyberuhkiin tullaan kiinnittämään erityistä huomiota vuoden 2022 aikana.

Kunta-alan työehtosopimukset ovat voimassa 28.2.2022 saakka, eikä tilinpäätöstä tehdessä ole vielä varmuutta, milloin uudet sopimukset voivat tulla voimaan. Vallitsevan maailman talous- ja turvallisuuspoliittisen epävarmuuden johdosta palkkaratkaisusta toivotaan maltillista. Palvelujen ostoissa epävarmuutta kunnan talouteen aiheuttaa vielä vuonna 2022 erikoissairaanhoidon kustannukset. Vuonna 2021 palvelujen ostojen kasvu pysyi erikoissairaanhoidon osalta hyvin maltillisena. Tilanteen ennakoidaan kuitenkin heikentävän koronaepidemian helpottuessa, jolloin koronan aiheuttamaan erikoissairaanhoidon hoitovelkaa päästään purkamaan.

Kunta investoi edelleen tulevana vuosina kuntalaisten palveluihin mittavasti. Investointitaso pyritään pitämään lähellä vuosikatteen tasoa, jolloin investointeja ei tarvitse rahoittaa velkarahalla. Liminka investoi jatkossakin palveluverkkoon siten, että kuntalaisilla ja kunnan työntekijöillä on käytössä modernit, terveelliset, turvalliset ja kustannustehokkaat tilat, jotka kestävät ajan hammasta. Rakentamisessa panostetaan laatuun ja esimerkiksi rakentamisaikaiseen kuivatukseen suhtaudutaan pitkäjänteisesti. Taloussuunnittelukaudella 2022-2024 kunnan asukaskohtainen velkamäärä pyritään saamaan alle 3 000 euroa per asukas -tasolle.

1.7 KUNNAN HENKILÖSTÖ

Limingan kunnan palveluksessa oli vuoden 2021 lopussa 801 henkilöä (797 henkilöä vuonna 2020). Vakinaisessa palvelussuhteessa työskenteli 65,7 % kunnan henkilöstöstä (66,4 % vuonna 2020). Määräaikaisten sijaisten osuus oli 33,0 % (32,4 % vuonna 2020) ja työllistettyjen osuus 1,4 % (2,3 % vuonna 2020). Henkilöstöstä on laadittu erillinen henkilöstökertomus.

Henkilöt osastoittain v. 2019 - 2021

Osasto	2018	2019	2020	2021
Konsernipalvelut	24	26	24	24
Elinvoimapalvelut	14	15	17	17
Perusturvapalvelut	184	197	213	215
Sivistyspalvelut	374	394	411	416
Hyvinvointipalvelut	60	57	54	56
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut	65	63	62	61
Kunnallistekniikka	14	16	16	12
Yhteensä	735	768	797	801

Henkilöstökulujen kehitys v. 2018 - 2021

Henkilöstökulut 1000 €	2018	2019	2020	2021	Muutos
Palkat	-23 693	-24 917	-24 736	-27 381	10,7 %
Sosiaalikulut	-5 476	-5 563	-5 563	-6 142	10,4 %
Henk.korvaukset	345	367	489	332	-32,1 %
Henkilöstökulut yht.	-28 824	-30 113	-30 113	-33 522	11,3 %
Henkilöstökulut e/as	-2 839	-2 955	-2 941	-3 283	11,6 %

Kunta-alan nykyiset työehtosopimukset ovat voimassa 1.4.2020 – 28.2.2022. Vuonna 2021 Limingan kunnan henkilöstömenot olivat yhteensä 33,5 milj. euroa ja henkilöstömenot kasvoivat 11,3 %, 3,4 milj. euroa edellisestä vuodesta.

1.8 ARVIO MERKITTÄVIMMISTÄ RISKEISTÄ JA EPÄVARMUUSTEKIJÖISTÄ SEKÄ TOIMINNAN KEHITTÄMISEEN VAIKUTTAVISTA TEKIJÖISTÄ

Vuosien 2020-2022 osalta kunnan toiminnan kannalta suurin riski ja epävarmuutta aiheuttava tekijä on koronaviruspandemia ja sen kesto. Pandemian lopullisten vaikutusten arviointi kunnan talouteen niin tulojen kuin menojen osalta on vaikeaa. Kunnan toimintaan terveyspalveluiden, koulujen, varhaiskasvatuksen ja tukipalveluiden toiminta on ollut poikkeustilassa keväästä 2020 saakka. Rokotusten avulla yhteiskunnan toimintoja saatiin avattua vuoden 2021 aikana, mutta rajoitustoimenpiteet olivat voimassa joiltakin osin aina vuoden loppuun saakka. Rajoitustoimenpiteistä on päätetty luopua kevään 2022 aikana ja koronan luokittelusta yleisvaaralliseksi tartuntataudiksi tultaneen luopumaan vuoden 2022 aikana. Pidemmän aikavälin vaikutukset niin talouteen kuin toimintaan ovat nähtävissä vasta myöhemmin, kun epidemian kesto on selvillä.

Limingan kunta kasvoi 2000-luvun alussa hyvin voimakkaasti. Palvelurakennetta on kasvatettu investoimalla niin kouluihin, päiväkoteihin, terveyskeskukseen kuin kirjastoonkin. Viimeisten vuosien aikana asukasluvun kasvu on ollut kohtalaisen hidasta, mutta kuitenkin positiivista. Vuonna 2021 asukasmäärä tilastokeskuksen ennakkotiedon perusteella kuitenkin vähentyi ensimmäistä kertaa sitten vuoden 1998. Vuoden 2021 lopussa kunnan asukasmäärä on ennakkotiedon perusteella 10 210 sukasta (2020: 10 238 asukasta).

Yksittäisen kunnan osalta uudet väestöennusteet on syytä ottaa tarkastelun pohjaksi tulevien vuosien toiminnan suunnittelussa. Väestön määrä ja ikärakenne vaikuttavat merkittävästi niin investointien suunnitteluun, kun palveluiden tarjonnan ja käyttötalouden suunnitteluun. Kuntien on kyettävä sopeuttamaan toiminta ja palvelurakenne uuteen tilanteeseen, jossa jokaisen kunnan strategia ei enää voi olla kasvu. Realistiset odotukset ja palveluverkon sopeuttaminen vastaamaan kuntalaisten kysyntää ovat avainasemassa, jotta kunta pysyy myös jatkossa itsenäisenä.

Epävarmuutta kunnan tulevaisuuden suunnitteluun luo hyvinvointialueiden toiminnan käynnistäminen vuoden 2023 alusta lähtien. Uudistusta on viety eteenpäin useita vuosia. Lainsäädäntötyö on valmistunut ja laki on tullut voimaan 1.7.2021. Sote-uudistuksen toteutuminen tuo merkittäviä vaikutuksia niin kunnan toimintaan kuin rahoitukseen sosiaali- ja terveyspalveluiden sekä pelastustoimen palveluiden siirtyessä laajemmille harteille. Toisaalta kunnan kannalta epävarmoin ja epävakain elementti, sosiaali ja terveyspalvelut, poistuvat kunnan palveluista. Tällä pitäisi olla positiivinen vaikutus ennustettavuuteen toiminnan ja talouden suunnittelussa. Ukrainan kriisin myötä vuosi 2022 aloitetaan kuitenkin hyvän epävarmassa talous- ja turvallisuuspoliittisessa ympäristössä, jossa tulevaisuuteen on erittäin vaikeaa tehdä pitkälle tähtäviä ennusteita. Venäjän luoma epävarmuus tulee vaikuttamaan 100 % varmuudella myös Limingan kuntaan, mutta miten, milloin ja kuinka paljon, ei ole vielä tiedossa.

Epävarmuutta kunnan toiminnan ja rahoituksen suunnitteluun tuovat myös muut lainsäädäntömuutokset ja kuntien lisääntyvät velvoitteet, sekä kuinka valtion rahoitus kompensoi kyseisiä muutoksia. Varhaiskasvatustulorajojen alentaminen kompensoitiin yhteisöverojen tuotolla. Limingan kunnan osalta se tarkoitti, että kunnan saama yhteisöveron tuotto on pienempi kuin muutoksesta aiheutuneet kulut kunnalle. Vuodelle 2021 koronaepidemian kustannusten kattamiseen liittyen yhteisöveron jako-osuutta kunnille korotettiin 10 prosenttiyksiköllä, joka palautuu entiselle tasolle verovuonna 2022.

Viime vuosina kiinteistöriskit ovat nousseet voimakkaasti vaikuttamaan niin kunnan toimintaan kuin talouteenkin. Viimeisen sisäilman kannalta haasteellisen kiinteistön, Limingan lukion, peruskorjaus aloitettiin vuoden 2021 aikana ja peruskorjaus valmistuu 2022. Sisäilmaongelmat ja kiinteistöriskit eivät rajoitu pelkästään vanhempiin rakennuksiin vaan ongelmia on ollut myös uusissa kohteissa. Kiinteistöriskien realisointuminen aiheuttaa aina sekä toiminnallisia, että taloudellisia haasteita.

Kuntien kehittämisen ja elinvoimaisuuden perustekijä on kyvykäs päätöksenteko. Limingan kunta haluaa olla jatkossakin vetovoimainen ja vireä kunta. Tavoitteen saavuttaminen vaatii ennakkoluulotonta ja rohkeaa asennetta tulevaan sekä eri palvelualueiden saumatonta yhteistyötä. Keskeistä hyvän ja kehittämismyönteisen ilmapiirin syntymiselle on hyvä yhteistyö ja keskinäinen luottamus kunnan viranhaltijoiden, luottamushenkilöiden, kuntalaisten sekä Limingassa toimivien yritysten ja yhteisöjen kesken.

1.9 HYVINVOINNIN JA TERVEYDEN EDISTÄMINEN

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingan kunnan keskeinen strateginen tavoite. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on keskeinen osa kunnan palvelutoimintaa ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen näkökohdat otetaan huomioon kaikissa kunnan toiminnoissa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkia palvelualueita sitova strateginen tavoite ja siihen liittyviä toimenpiteitä mitataan vuosittain.

Hyvin toimivilla sosiaali- ja terveys- sekä sivistys- ja hyvinvointipalveluilla kunta ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja perheiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä ja toimintakykyä. Kunta luo kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään muun muassa monipuolisten liikuntamahdollisuuksien ja kulttuuritapahtumien kautta. Lisäksi kunta kehittää kuntalaisten osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevia toimintamalleja, joilla kannustetaan tekemään hyvinvointia ja terveyttä tukevia valintoja jokaisen kuntalaisen kohdalla. Kunta on sitoutunut Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointisopimuksen teemoihin, joissa yhtenä on tarjota yksilölähtöisesti tukea terveyttä ja hyvinvointia edistäviin elintapoihin, ja toteuttaa tätä sitoutumista muun muassa kaikille kuntalaisille avoimella elintapaohjauksella.

Kuntalaisten hyvinvointia ja terveyttä seurataan vuosittain tehtävällä kuntakortti katsauksella. Syksyllä 2020 käynnistyneen hyvinvointialueen valmistelun myötä hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on nostettu keskeiseksi teemaksi maakunnan alueella. Tätä tulevaa muutosta ajatellen ollaan kunnassa myös lähdetty valmistautumaan tulevaan muutokseen, jossa on selkeästi yhteinen tavoite – hyvinvoiva kuntalainen. Tämä työ vaatii yhteistä tekemistä niin kunnassa kuin hyvinvointialueella.

Valtuustokauden 2018 – 2021 terveyden- ja hyvinvoinnin painopistealueiksi on valittu osallisuus, liikunta ja ravitseminen. Viime vuoden aikana uniasioita on alettu huomioida osana hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyönä. Näin voidaankin puhua laajemmasta käsitteestä – elintapaohjaus. Elintapaohjauksessa hyödynnetään aikaisemmin kunnassa kehitettyä liikuntaresepti toimintamallia. Uutena osa-alueena on alkanut erityis- ja soveltavan liikunnan ryhmätoimintojen kehittäminen.

Koronan aiheuttamat tila- ja kokoontumisrajoitukset haastoivat merkittävästi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä ikäihmisten ja aikuisryhmien osalta. Ikäihmisten ryhmätoimintojen keskeyttämisestä johtuen liikkumisen tueksi tarvittiin uusia malleja ulkona ja etänä toteutettavaksi. Yksilötasolla koronan vaikutukset näkyivät luontoliikuntakohteissa, joiden käyttömäärät kasvoivat edellisistä vuosista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimenpiteiden kautta pyritään lisäämään kuntalaisten kokemaa hyvinvointia ja terveyttä ja vähentämään väestön terveyseroja. Terveyden ja hyvinvoinnin seuranta toteutetaan muun muassa TEA-viisarin ja hyvinvointikertomuksen indikaattoreiden avulla sekä seuraamalla aktiivisesti palvelutarpeiden muutoksia ja ennakoimalla tulevaa kehitystä eri palvelualueilla

1.10 YMPÄRISTÖASIAT JA JÄTEHUOLTO

Ympäristönsuojeluviranomaisen toiminta

Limingan kunnan ympäristöviranomaisena toimii Oulun kaupungin organisaatioon kuuluva Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen johtokunta. Toiminta jakaantuu hallintoon, ympäristönsuojeluun, ympäristöterveydenhuoltoon sekä eläinlääkintähuoltoon. Toiminta-alue käsittää Oulun lisäksi Limingan, Tyrnävän, Lumijoen, Muhoksen, Hailuodon ja Kempeleen. Toimialueella asuu noin 250.000 asukasta ja alueen kokonaispinta-ala on 7.300 km².

Oulun seudun ympäristötoimen tavoitteena on turvata Oulun seudun asukkaille viihtyisiä ja terveellinen elinympäristö sekä säilyttää alueen luonnon toimintakyky ja monimuotoisuus.

Oulun seudun ympäristötoimi liikelaitoksen Oulun ympäristötoimi suoritti Limingan alueella vuonna 2021 mm. uimavesien laadun valvontaa, ympäristölupien mukaisen toiminnan valvontaa, jätelain toteutumisen valvontaa, suoritti katselmuksia sekä antoi alueelle tiedotteita ja ohjeistusta, mm. puutarhajätteen oikeasta käsittelystä sekä haravointijätteiden polttamisesta. Ympäristönsuojelu toimii yhteistyössä mm. kunnan rakennusvalvonnan sekä jätehuoltoviranomaisen kanssa.

Kunnan jätehuoltoyhteistyö sekä jätehuoltoviranomaisen toiminta

Limingan kunnan jätehuoltoviranomaisena toimii Lakeuden EKO -lautakunta. Toiminta ja yhteistyöalueeseen kuuluvat myös Muhoksen, Tyrnävän sekä Utajärven kunnat. Limingan kunta on isäntäkunta.

Vuonna 2021 toimintaa leimasi edelleen koronarajoitukset. Toinen vaikuttava asia oli uuden jätelain, sekä jäteasetuksen valmistuminen. Lakeuden EKO -lautakunta antoi lausunnon jäteasetukseen sekä valtakunnalliseen jäte suunnitelmaan. Lakeuden EKO -lautakunta kokoontui neljä (4) kertaa. Uuden lautakunnan järjestäytymiskokous pidettiin 5.10. Lakeuden EKOn jätehuollon kehittämistä sekä käytännön viranomaistyötä tekee yksi henkilö.

Jätehuoltoviranomaiselle osoitetut hakemukset ja ilmoitukset sekä viranomaisen päätökset tehtiin Facta jätehuoltosovelluksessa. Sen sijaan sovelluksen jätteenkuljetusrekisterin käyttöä on viivytty aineiston laatuksissa ilmenneet haasteet. Myöskin asioinnin sovelluksessa on ollut joitakin ongelmia, rekistereiden päivityksien ja tietojen ajantasaisuuden vuoksi. Jätteenkuljetusrekisterin käyttöönoton viivästymisen vuoksi, seuranta jätehuoltoon liittymisestä tehtiin alueella satunnaisesti. Päätöksiä poikkeuksiin jätehuoltomääräyksistä tehtiin 6 kpl. Kompostointi-ilmoituksia tehtiin 86 kpl. Käsittelyaika oli keskimäärin 20 päivää.

Tiedottamisen hyödynnettiin sosiaalista mediaa, EKOn ja kuntien nettisivuja sekä paikallislehtiä. Vuoden alussa tehtiin infokampanja Radio Pookissa, sekä Rantalakeuden ja Tervareitin nettisivuilla (vaihtuvat bannerit 4 vk). Vuonna 2021 media huomioi Lakeuden EKOn alueen toimintaa, mm. painetuissa lehdissä julkaistiin 10 uutista. Kuntaliitteissä (Limingassa ja Tyrnävällä) 4 kertaa. Kaikille jaettava EKOposti lähetettiin 6.5. sekä Utajärven kunnan mökkitiedote jaettiin 8.6. EKOn ensimmäinen uutiskirje lähti sähköpostitse 98 tilaajalle 20.9.

Suurin osa tapahtumista ja koulutuksista pidettiin webinaareina. Jätelainsäädännön muuttuminen ja sen vaikutukset kuntien jätehuollon järjestämiseen oli pääaiheena. Uuden lautakunnan jäsenet osallistuivat loppuvuodesta omaan koulutukseensa.

Lakeuden EKOn alueella oli meneillään useampi kiertotalouden hanke, jossa EKO oli mukana asiantuntijana sekä alueen jätehuoltoviranomaisen roolissa. EKOn alueen polttokelpoisen jätteen lajittelututkimuksen raportti valmistui vuoden alussa. Biojäte kampanja laajeni koskemaan Muhoksen lisäksi myös Liminkaa, Tyrnävää ja Utajärveä.

Utajärvellä kampanjassa huomioitiin myös kompostoijat; jakamalla heille kompostikuiviketta hyväksytyyn kompostointi-ilmoituksen tehneille. Kampanjaa jatkettiin kesäkuulle tai niin kauan kuin astioita riitti kunnissa.

Yhteistyössä alueen viranomaisten kanssa (kuntien rakennus- ja ympäristövalvonta) tehtiin kiinteistöjen jätehuoltoon sekä ympäristön roskaisuuteen liittyvää seuranta. Alueen apteekkien kanssa päivitettiin ohje lääkejätteistä. Kunnat jatkoivat pakkausmuovin täydentävää keräystä. Muhoksen Laitasaareen tuli pakkausmuovin keräysastia lokakuussa. Täydentävän pakkausmuovin määrä kasvoi huomasti edelleen. Kasvu edellisestä vuodesta oli peräti 68,2 %. Kattava alueelta vastaanotetuiden jätemäärien ja kierrätyksen raportti julkaistaan myöhemmin, sen valmistuttua.

Jätehuollon operatiivisten palveluiden tuottaja Kempeleen Jätekuljetus Ky operoi kuntien jäte- ja lajitteluasemia. Elokuussa jäteasemille sai uutena jakeena toimittaa myös elintarvikkeeksi kelpaamatonta ylijäämäomenoita. Utajärven vaarallisen jätteen kiertävät keräykset toteutettiin touko- ja syyskuussa. Limingan selkämäan jäteasema muutti takaisin Ekokortteliin ja laajeni lajitteluasemaksi 20.12., jolloin myös vastaanotettavat jätelajien määrät sekä aukioloajat laajenivat (klo: 12-18). Kunnat täydensivät jäteasemien aukioloaikoja keväällä ja syksyllä.

Myös polttokelpoisen sekä biojätteen siirtokuormaus siirtyi Kempeleen lajitteluasemalta (Ekohaka 7), Limingan Ekokortteliin 20.12. Polttokelpoisen jätteen käsittelylaitoksen linjaston rakentaminen aloitettiin.

Operatiivinen toimijan tehtäviin kuuluu myös neuvonta ja opastus mm. jätteiden vastaanotosta ja lajittelusta. Neuvontaa kasvotusten ja puhelimitse tehtiin lajitteluasemalla (Ekohaka 7, Kempele) arkisin klo: 7-18 sekä kuntien jäteasemilla niiden aukioloaikoina. Viime vuonna operoija vastaanotti noin 500 sähköpostia ja vastasi noin 1800:an puheluun. Operoija tiedotti myös alueen jätekuljetusyrityksiä jätteiden vastaanotossa tapahtuneista muutoksista. EKOposti on osa operoijan velvollisuutta.

2. SELONTEKO KUNNAN SISÄISEN VALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunta on päivittänyt sisäisen valvonnan ohjeet vuonna 2015. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaavat kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Osastopäälliköt ja vastuuhenkilöt ovat vastuussa sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta omien hallinnonalojensa osalta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että noudatetaan lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä ja turvataan omaisuus ja voimavarat. Limingan kunnan sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan kunnan toiminnot tulee järjestää ja johtaminen hoitaa siten, että organisaation kaikilla tasoilla ja kaikissa toiminnoissa on riittävä sisäinen valvonta.

Johtoryhmä on arvioinut sisäisen valvonnan toimivuutta ja riskien hallintaa kuntatasolla erillisen lomakkeiston avulla.

Johtamis- ja hallintojärjestelmä

Kunnan toimintoja ohjataan hallintosäännöllä. Hallintosäännössä on esitetty kunnan organisaatorakenne sekä toimielinten ja viranhaltijoiden toimivallan jako ja tehtävät. Limingan kunnan organisaatorakenne on uudistettu vuoden 2017 aikana siten, että uusi organisaatio on ollut käytössä 1.1.2018 alkaen. Uutta organisaatiota vastaava hallintosääntö on otettu käyttöön 1.6.2017. Hallintosääntöä on päivitetty 2021 ja valtuusto on hyväksynyt hallintosäännön muutoksen kokouksessaan 21.6.2021.

Säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Asioiden valmistelu on perustunut hyvään hallintotapaan. Toimielinten ja viranhaltijoiden päätökset tehdään asiakirjahallintaohjelmalla, josta saadaan päätösluettelot. Päätökset annetaan tiedoksi ao. toimielimelle. Viranhaltijapäätösten osalta esimiesten tehtävänä on pistokokein tarkistaa, onko päätökset tehty toimivallan puitteissa, ovatko ne riittävästi perusteltuja, ovatko päätökset olleet asianmukaisesti nähtävillä ja ovatko ne annettu tiedoksi asianosaisille. Asianhallintajärjestelmän päivittämiseen liittyvä työ on aloitettu vuoden 2021 aikana ja asianhallintajärjestelmän päivitetty versio otetaan käyttöön 2022.

Tavoitteiden toteutumisen seuranta ja varojen käytön valvonta

Talousarvion tavoitteet johdetaan kuntastrategiasta, joka tarkistetaan kerran valtuustokaudessa. Kuntastrategian 2018-2025 päivittäminen aloitettiin syksyllä 2021 ja työ saatetaan loppuun kevään 2022 aikana. Työntekijöiden tavoitteet määritellään vuosittain käytävissä kehityskeskusteluissa, joiden yhteydessä käydään läpi myös asetettujen tavoitteiden toteutuminen.

Tulosalueiden ja -yksiköiden vastuuhenkilöt ovat seuranneet säännönmukaisesti asetettujen tavoitteiden ja määrärahojen toteutumista. Raportit on annettu tiedoksi ao. toimielimelle/osastopäällikölle. Talousjohtaja on raportoinut talousarvion toteutumisesta johtoryhmälle kerran kuukaudessa ja kunnanhallitukselle ja valtuustolle vähintään kolmannesvuosittain. Hallintokunnat ovat raportoineet kunnanvaltuustolle tavoitteidensa toteutumisesta kolme kertaa vuoden 2021 aikana.

Riskien hallinnan järjestäminen

Kunnanvaltuuston hyväksymät riskienhallinnan periaatteet: Riskien hallinta sisältyy sisäisen valvonnan ohjeisiin. Lisäksi eri hallinnonaloilla on tehty turvallisuusselvityksiä. Kunnan riskienhallintapolitiikka on päivitetty vuonna 2014 ja hyväksytty valtuustossa 25.8.2014. Hallintokunnat ovat tunnistaneet ja arvioineet riskejä sekä niiden vaikutuksia syksyllä 2021 käyttöönotetun uuden riskienhallintatyökalun avulla. Uudessa riskienhallintatyökalussa painottuu riskien tunnistamisen lisäksi toimintasuunnitelman laatiminen riskin hallitsemiseen, sekä vastuutahon nimeäminen jokaisen riskin hallinnassa.

Omaisuuksiriskeihin varautuminen: toteutetaan vuosittain yhdessä vakuutusmeklarin kanssa. Vakuutukset ja meklari-palvelut on kilpailutettu vuonna 2017. Vakuutuksiin liittyvät perustiedot päivitettiin ja vakuutuksen kilpailutettiin loppuvuoden 2021 aikana. Uudet omaisuusvakuutukset tulevat voimaan helmikuussa 2021 ja henkilövakuutukset heinäkuussa 2021.

Toimintaan sisältyvät riskit: Keskeiset toimintaan liittyvät riskit ovat:

1. Riippuvuus valtionosuuksista, valtionosuusjärjestelmän muutokset, alhaiset verotulot/asukas, asukasluvun kasvun kääntyminen laskuun
2. Raakamaan saatavuus, yhdyskuntarakenteen pirstaloituminen, kiristyvät suojelumääräykset
3. Kiinteistöriskit, sisäilma-asiat, omistus
4. Muutokset ja vaihtelut palveluntarpeissa
5. Toisen asteen koulutuksen kehitys ja valtion toimet
6. Sote- ja maakuntauudistus
7. Poliittisen päätöksenteon epävakaas, päätöksentekokyky
8. Maailmantalouden vakaas, kansantalouden velkaantuminen, työllisyyden kehitys
9. Koronapandemia ja sen jatkuminen
10. Euroopan turvallisuuspoliittisen tilanteen kehittyminen

Toimintaa ja riskien toteutumista seurataan säännöllisesti.

Sopimustoiminta

Toiminta on perustunut valtuuston, hallituksen ja muiden toimielinten päätöksiin ja hallintosäännöllä delegoituun päätösvalan käyttöön. Voimassa olevat sopimukset on koottu sähköisen sopimustenhallintajärjestelmään.

Kunnanhallituksen lausunto

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan sisäisen valvonnan asianmukaisuudesta ja riittävydestä talouden ja toiminnan seurannan perusteella, että kunnan hallinto on pääosin toiminut kuntalain, hallintosäännön sekä kunnanhallituksen hyväksymien sisäisen valvonnan ohjeiden mukaan ja että sisäinen valvonta on toimivaa ja asianmukaisesti järjestettyä.

3. TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN JA TOIMINNAN RAHOITUS

3.1 TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

Tuloslaskelma osoittaa miten tilikauden tulo-rahoitus riittää palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Virallisessa tuloslaskelmassa esitetään ulkoiset tuotot ja kulut, eli tuotot, jotka on saatu kunnan ulkopuolelta sekä kulut, jotka ovat syntyneet kunnan ulkopuolelta tehdyistä hankinnoista. Viralliseen tuloslaskelmaan sisältyvät liikelaitokset. Virallisesta tuloslaskelmasta on eliminoitu kaikki peruskunnan ja liikelaitosten väliset tapahtumat, eli niiden väliset ostot ja myynnit.

Tuloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2021	TP 2020
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	9 839	7 307
Toimintakulut	-68 875	-64 064
TOIMINTAKATE	-59 036	-56 757
Verotulot	37 316	35 312
Valtionosuudet	26 557	29 025
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	33	13
Muut rahoitustuotot	36	34
Korkokulut	-134	-164
Muut rahoituskulut	-9	-4
VUOSIKATE	4 763	7 460
Poistot ja arvonalentumiset	-3 920	-4 103
Lisäpoistot	0	-421
Satunnaiset kulut		
TILIKAUDEN TULOS	843	2 936
Tilinpäätössiirrot	-606	-2 614
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	237	322

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot / toimintakulut, %	14,3 %	11,4 %
Vuosikate / poistot, %	121,5 %	164,9 %
Vuosikate, € / asukas	467	729
Asukasmäärä	10 210	10 238

Toimintatuotot prosenttia toimintakuluista

$100 * \text{Toimintatuotot} / (\text{Toimintakulut} - \text{Valmistus omaan käyttöön})$.

Tunnusluku osoittaa kuinka paljon käyttötalouden toimintakuluista katetaan myynti- ja maksutuotoilla.

Vuosikate prosenttia poistonalaisista investoinneista

$100 * \text{vuosikate/poistot ja arvonalentumiset}$.

Kunnan tavoite, ja tasapainossa olevan talouden tavoite on kattaa poistot vuosikatteella.

Silloin kun vuosittainen investointitarve ylittää poistojen määrän, tulee vuosikatteen ylittää selvästi poistojen määrän (eli tunnusluvun olla yli 100 %).

Vuosikate € /asukas

Tunnusluku saadaan jakamalla vuosikate kunnan asukasmäärällä.

Ulkoiset toimintatuotot	TP 2021	TP 2020
Peruskunta	9 464 959	7 014 585
Kunnallistekniikka liikelaitos	99 226	86 292
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	274 629	206 143
Toimintatuotot yhteensä	9 838 814	7 307 020

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintatuotoista oli 9,5 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 0,4 milj. euroa.

Ulkoiset toimintakulut	TP 2021	TP 2020
Peruskunta	61 464 236	57 257 817
Kunnallistekniikka liikelaitos	1 344 953	1 384 646
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos	6 065 481	5 421 820
Toimintakulut yhteensä	68 874 669	64 064 283

Peruskunnan osuus ulkoisista toimintakuluista oli 61,5 milj. euroa ja liikelaitosten osuus yhteensä 7,4 milj. euroa.

3.2 TOIMINNAN RAHOITUS

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2021	TP 2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 763	7 394
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	-267	-277
Toiminnan rahavirta	4 496	7 118
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 664	-7 094
Rahoitusosuudet investointeihin	194	16
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 317	722
Investointien rahavirta	-2 153	-6 356
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 343	762
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1 002
Antolainasaamisten vähennykset	258	217
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	-4 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 009	0
Lainakannan muutokset	-291	-4 700
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 363	2 257
Rahoituksen rahavirta	-2 397	-3 228
Rahavarojen muutos	-54	-2 466
Rahavarat 31.12.	4 219	4 272
Rahavarat 01.01	4 272	6 738
Rahavarojen muutos	-54	-2 466

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 182	-14 741
Investointien tulorahoitus, %	106,6 %	104,5 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	63,4 %	58,9 %
Lainanhoitokate	1,4	1,6
Kassan riittävyys, pv	20	20
Asukasmäärä	10 210	10 238

Toiminnan rahavirta kertoo tuloslaskelmassa esitettyjen tuottojen ja kulujen vaikutusta rahavaroihin. Investointien rahavirta kertoo pysyvien vastaavien hyödykkeisiin käytettyjen ja niiden luovutuksesta saatujen tuottojen vaikutuksen rahavaroihin. Positiivinen toiminnan ja investointien rahavirta kertoo kuinka paljon kunnalle jää käytettäväksi nettoantolainaukseen, lainojen lyhennykseen ja kassan vahvistamiseen. Mikäli toiminnan ja investointien rahavirta on negatiivinen, joutuu kunta ottamaan uutta lainaa tai vähentämään kassavaroja kattaakseen menot.

Tunnuslukujen laskentakaavat

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä

= rahoituslaskelman toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen kertymä 5 vuodelta.
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Investointien tulorahoitusprosentti

= $100 * \text{Vuosikate} / (\text{Investointimenot} - \text{Investointien rahoitusosuudet})$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenosta on rahoitettu tulorahoituksella.

Lainanhoitokate

= $(\text{Vuosikate} + \text{Korkokulut}) / (\text{Korkokulut} + \text{lainanlyhennykset})$

Lainanhoitokate kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, mikäli tunnusluku on 1,0 tai suurempi. Mikäli tunnusluvun arvo on alle 1,0, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys

= $365 \text{ pv} * \text{Rahavarat varainhoitovuoden lopussa} / \text{Kassasta maksut varainhoitovuonna}$

Tunnusluku kertoo monenko päivän kassasta maksut, voidaan kattaa kunnan rahavaroilla.

Tulorahoituksen korjauserät ovat käyttöomaisuuden myyntivoittoja, jotka on kirjattu tuloslaskelmaan muihin tuottoihin. Myyntivoitot sisältyvät myös pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustuloihin. Muut maksuvalmiuden muutokset koostuvat toimeksiantojen varojen ja pääomien, vaihto-omaisuuden, saamisten ja korottomien pitkä- ja lyhytaikaisten velkojen muutoksista.

Investointien tulorahoitusprosentti oli 101,7 % (104,5 % vuonna 2020). Tulorahoitusprosentti pysyi lähes samalla tasolla kuin edellisvuotena. Pääomamenojen tulorahoitusprosentissa on huomioitu investointien lisäksi antolainat sekä lainojen lyhennykset.

Vuonna 2021 ei nostettu uutta pitkäaikaista lainaa. Lyhytaikainen, kuntatodistuksiin liittyvä lainarahoitus kasvoi 3 milj. euroa tilinpäätökseen 2020 nähden. Kuntatodistuksia käytetään lyhytaikaisten rahoitustarpeiden kattamiseen. Lainanhoitokate oli 1,4 vuonna 2021. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluku on 1 tai suurempi. Jos tunnusluvun arvo on alle 1, joudutaan vieraan pääoman hoitoon ottamaan lisälainaa, realisoimaan kunnan omaisuutta tai vähentämään rahavaroja.

Kassan riittävyys oli 20 päivää (20 päivää vuonna 2020).

3.3 RAHOITUSASEMA JA SEN MUUTOKSET

Tase ja sen tunnusluvut

TASE 1000 €	2021	2020	TASE 1000 €	2021	2020
VASTAAVAA			VASTATTAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT	83 937	85 695	OMA PÄÄOMA	26 818	25 906
Aineettomat hyödykkeet	1 629	1 805	Peruspääoma	17 863	17 463
Aineettomat oikeudet	22	31	Edellisten tilikausien yli/-alijäämä	8 718	8 186
Muut pitkävaikutteiset menot	1 607	1 775	Tilikauden yli/-alijäämä	237	256
Aineelliset hyödykkeet	68 621	69 949	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
Maa- ja vesialueet	6 626	6 258	VARAUKSET	24 557	23 951
Rakennukset	44 950	42 979	Poistoero	17 757	18 651
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 023	13 409	Vapaaehtoiset varaukset	6 800	5 300
Koneet ja kalusto	816	1 191	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	68	75
Muut aineelliset hyödykkeet	99	99	Valtion toimeksiannot	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	2 106	6 013	Lahjoitusrahastojen pääomat	30	31
Sijoitukset	13 687	13 941	Muut toimeksiantojen pääomat	38	43
Osakkeet ja osuudet	11 445	11 441	VIERAS PÄÄOMA	41 155	42 059
Muut lainasaamiset	1 247	1 388	Pitkäaikainen	14 353	17 153
Muut saamiset	995	1 112	Lainat rahoitus- ja vakuutus- laitoksilta	14 350	17 150
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	32	33	Lainat muilta luontontantajilta	3	3
Valtion toimeksiannot	0	0	Lyhytaikainen	26 803	24 906
Lahjoitusrahastojen varat	32	33	Joukkovelkakirjalainat	0	11 000
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 630	6 263	Lainat rahoitus- ja vakuu- tuslaitoksilta	14 009	3 300
Saamiset	8 630	6 263	Lainat muilta luontontantajilta	2 800	0
Pitkäaikaiset saamiset	0	0	Saadut ennakot	2	1
Lainasaamiset	0	0	Ostovelat	3 485	3 862
Muut saamiset	0	0	Muut velat	1 953	1 349
Siirtosaamiset	0	0	Siirtovelat	4 553	5 394
Lyhytaikaiset saamiset	4 411	1 991	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	92 599	91 990
Myyntisaamiset	846	605	TASEEN TUNNUSLUVUT		
Lainasaamiset	0	0	Omavaraisuusaste, %	55,5 %	54,2 %
Muut saamiset	2 450	934	Suht. velkaantuneisuus-%	55,8 %	58,7 %
Siirtosaamiset	1 114	452	Kertynyt ylijäämä, 1.000 €	8 955	8 442
Rahat ja pankkisaamiset	4 219	4 272	Kertynyt ylijäämä, € /asukas	877	825
VASTAAVAA YHTEENSÄ	92 599	91 990	Lainakanta 31.12., 1.000 €	31 159	31 450
			Lainakanta 31.12., €/asukas	3 052	3 072
			Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	41 087	40 243
			Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	4 013	3 930
			Lainasaamiset, 1.000 €	1 247	1 388
			Asukasmäärä 31.12.	10 210	10 238

Omavaraisuusaste, %

$100 * (\text{Oma pääoma} + \text{Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset}) / (\text{Koko pääoma} - \text{Saadut ennakat})$

Hyvä omavaraisuusaste on kunnassa keskimäärin 70 %. Alle 50 %:n omavaraisuusaste merkitsee kuntataloudessa merkittävän suurta velkarasitetta.

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

$100 * (\text{Vieras pääoma} - \text{Saadut ennakat}) / \text{Käyttötulot}$

Tunnusluku kertoo kuinka paljon kunnan käyttötuloista, tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Mitä pienempi tunnusluku on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksen avulla.

Kertynyt yli-/alijäämä €/asukas

$(\text{Edellisten tilikausien yli-/alijäämä} + \text{Tilikauden yli-/alijäämä}) / \text{Asukasmäärä}$

Lainakanta 31.12.

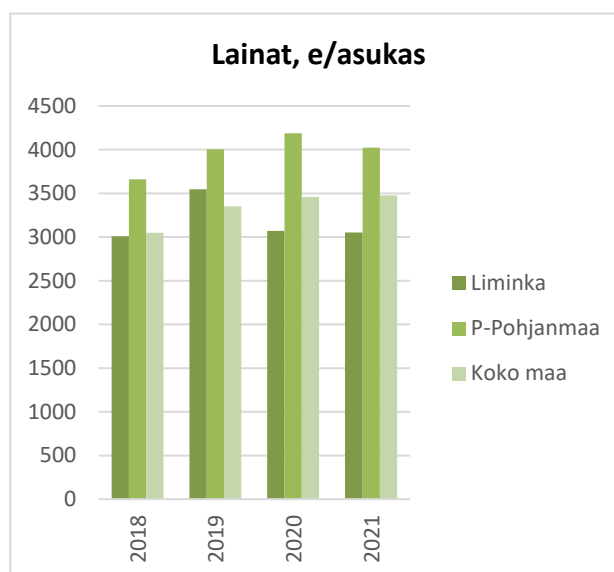
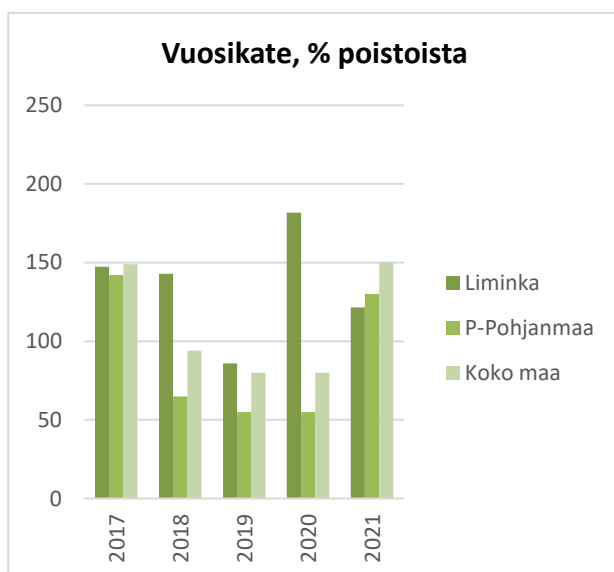
Vieras pääoma – (Saadut ennakat + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat)

Lainat ja vuokravastuut 31.12.

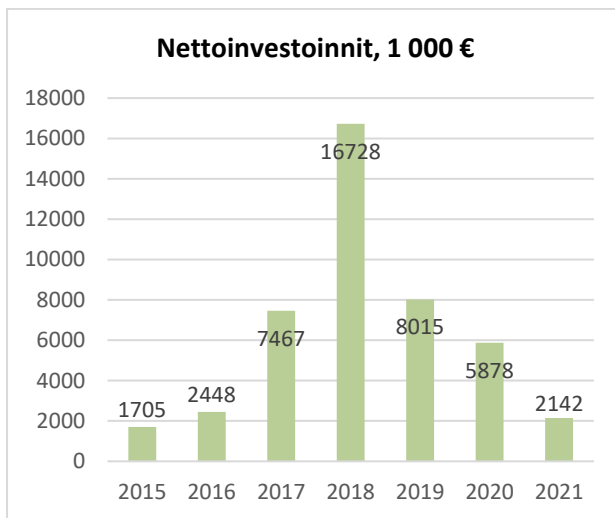
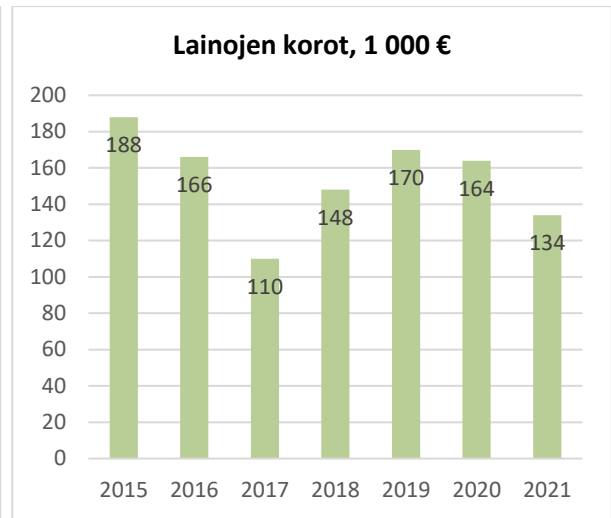
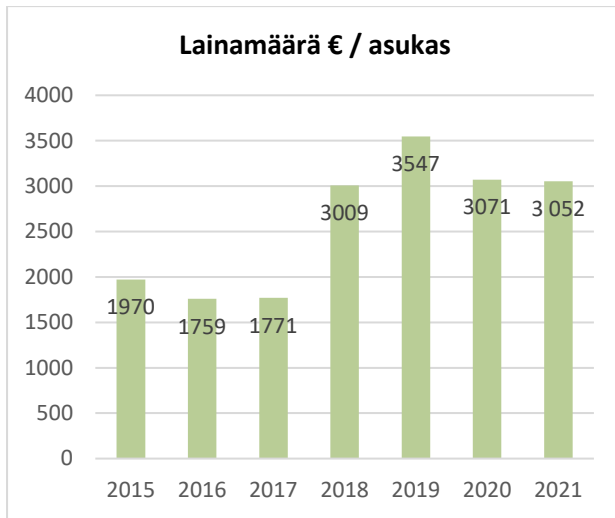
Vieras pääoma - (Saadut ennakat + Ostovelat + Siirtovelat + Muut velat) + Vuokravastuut

Lainasaamiset

Sijoituksiin merkityt jvk-lainasaamiset ja muut lainasaamiset.

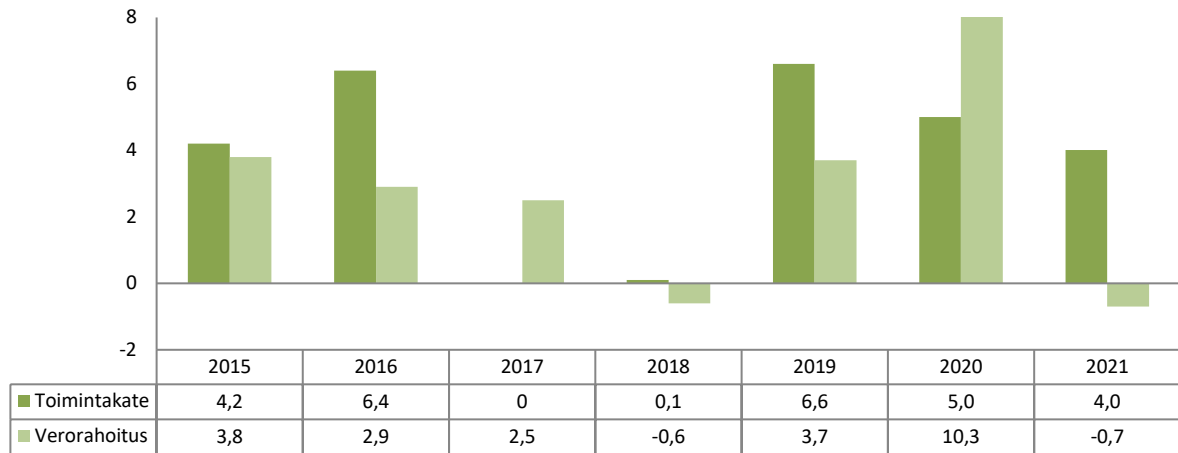

Lainat, 1000 €	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Lainanotto	0	5 000	15 000	9 000	0	3 000
Lainojen lyhennys	1 980	4 651	2 400	3 400	4 700	3 291
Lainamäärä	17 601	17 950	30 550	36 150	31 450	31 159
Lainojen korot	166	110	148	170	164	134
Lainamäärä, €/asukas	1 759	1 771	3 009	3 547	3 072	3 052
Lainojen hoitokust., €/asukas	214	470	251	350	475	335

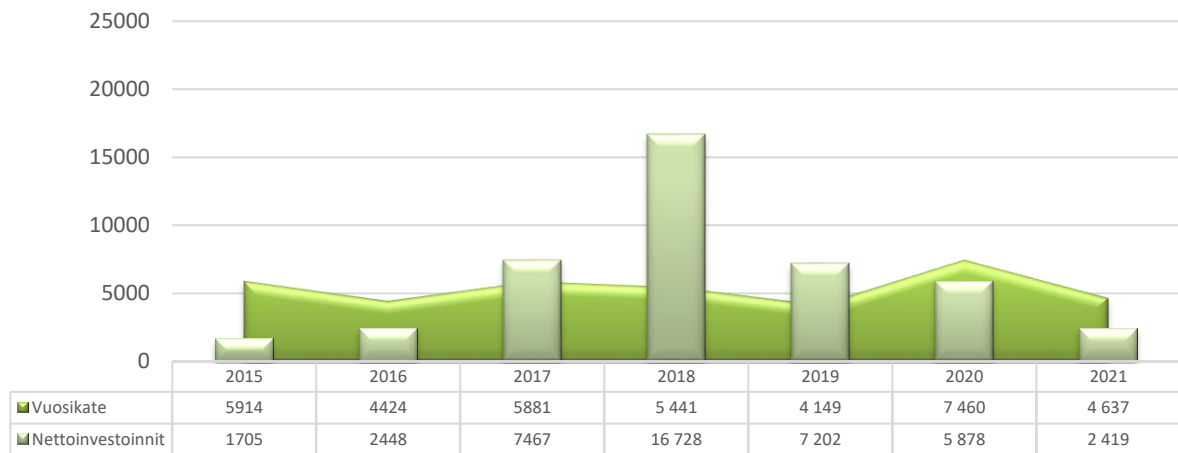

Toimintakatteen ja verorahoituksen muutos, %

Vuosikate ja nettoinvestoinnit, 1 000 €

3.4 KUNNAN KOKONAISTULOT JA -MENOT

Kunnan kokonaistulot ja -menot

Tulot	1.000 €	%
Toiminta		
Toimintatuotot	9 839	12,4
Verotulot	37 316	47,1
Valtionosuudet	26 557	33,5
Korkotuotot	33	0,0
Muut rahoitustuotot	36	0,0
Tulorahoituksen korjauserät		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-242	-0,3
Investoinnit		
Rahoitusosuudet investointeihin	194	0,2
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 292	2,9
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähennykset	258	0,3
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0,0
Lyhytaikaisten lainojen lisäys	3 000	3,8
Kokonaistulot yhteensä	79 282	100,0
Menot		
Toiminta		
Toimintakulut	-68 875	89,5
Korkokulut	-134	0,2
Muut rahoituskulut	-9	0,0
Investoinnit		
Investointimenot	-4 664	6,1
Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten lisäykset	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	4,3
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0
Kokonaismenot yhteensä	-76 981	100,0
Kokonaistulot	79 282	
Kokonaismenot	-76 981	
Kokonaistulot-menot	2 301	
Täsmäytys rahoituslaskelmaan		
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 363	
Rahavarojen muutos	-54	
Yhteensä	2 309	

4. KUNTAKONSERNIN TOIMINTA JA TALOUS

Toimintakertomuksessa esitetään yhdistelmä kunnan tytär-, osakkuus- ja muista omistusyhteisyhteisöistä sekä kuntayhtymistä, joissa kunta on jäsenenä.

4.1 YHDISTELMÄ KUNTAKONSERNIIN KUULUVISTA YHTEISÖISTÄ

	Kotipaikka	Kunnan omistusosuus -%	Konsernin omistusosuus -%
Limingan kunta			
Limingan peruskunta			
Kunnallistekniikka liikelaitos			
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos			
Tytäryhteisöt			
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00
Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy (Limingan matkailu Oy)	Liminka	0,00	100,00
Park Hotell Liminka Oy	Liminka	0,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	98,03	98,03
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00
As Oy Limingan Rivitalot	Liminka	0,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Limingan Liikekeskus	Liminka	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutuskuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Liminka-konserni	Oulu	1,41	1,41
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,33	1,33
Osakkuusyhteisöt			
Limingan asunnot Oy			
As Oy Karintie	Liminka	27,86	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	29,46	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	36	36,00
Limingan Kehitys Oy	Liminka		
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0	49,00
Ruutikangas Oy	Liminka	0	15,00

	Yhdistelty kpl	Ei yhdistelty kpl
Tytäryhteisöt		
Yhtiöt		
Kiinteistö- ja asuntoyhtiöt	3	
Kunnallista liiketoimintaa harjoittavat yhtiöt	5	
Kuntayhtymät	3	
Osakkuusyhteisöt		5
Muut omistusyhteisyhteisöt		12
Yhteensä	11	16

Osakkuusyhteisöt on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelyllä ei ole olennaista vaikutusta konsernin tulokseen.

4.2 KONSERNIN TOIMINNAN OHJAUS

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt uuden Kuntalain vaatimuksia vastaavat konserniohjeet keväällä 2015. Lisäksi valtuusto on hyväksynyt omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Omistajapoliittiset linjaukset sekä konserniohje luovat puitteet Limingan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle. Kunnanvaltuusto päättää vuosittain talousarvion yhteydessä konserniin kuuluvien tytäryhteisöjen toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista. Tytäryhteisöt raportoivat tavoitteidensa toteutumisesta kunnanhallitukselle toimintakertomuksen yhteydessä. Lisäksi tytäryhteisöjen ja kunnan kanssa pidetään suunnittelu- ja neuvottelupalaverit vuosittain.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästäminen säännönmukaisesti ennen kokouksia: vuosittain käydään läpi kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet. Valtuustokauden alussa on kunnan edustajia evästetty kunnan kannalta strategisten asioiden osalta.

Konsernijohtolle ja kunnan edustajille asetetut tavoitteet	TP 2019	TP 2020	TA2021	TP2021
Toimintatuotot /toimintamenot, %	32,6	27,6	> 30	29,1
Vuosikate % poistoista	90,1	144,0	> 100	107,2
Omavaraisuusaste, %	43,4	45,3	> 50	45,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	81,0	74,2	< 60	73
Lainamäärä € / asukas	5025	4709	< 4 000	4 874
Raportointi toiminnasta ja taloudesta ennen kokouksia	1-2	1-2	2 x vuosi	1-2 x vuosi

Kuntakonsernille asetetut taloudelliset tavoitteet jäivät osin toteutumatta vuonna 2021 kuten myös edellisenä vuonna 2020. Tunnusluku toimintatuotot/toimintamenot 29,1 % toteutui lähes tavoitteen mukaisesti. Vuosikate % poistoista toteutui vuonna 2021. Omavaraisuusaste % pysyi samalla tasolla edellisvuoteen nähden, mutta jäi vielä jonkin verran tavoitetasosta (50 %). Korkean investointitason myötä konsernin lainamäärä kasvoi hieman edellisestä vuodesta ja oli 4 874 euroa asukasta kohden. Konsernin lainamäärä on

edelleen liian korkea suhteessa tavoitteeseen 4 000 euroa/asukas. Konsernin suhteellinen velkaantuneisuus pienentyi hieman edelliseen vuoteen nähden, mutta oli edelleen yli tavoitetason (60 %), ollen 73 %. Suurimmat yhtiöt raportoivat toiminnasta ja taloudesta kaksi kertaa vuoden aikana ja pienet yhtiöt tilinpäätöksen yhteydessä.

Kuntayhtymiin ja konserniyhtiöihin valittujen kunnan edustajien evästämisen säännönmukaisesti ennen kokouksia on toteutunut. Kunnan kannalta strategisesti tärkeät edunvalvontakohteet ovat olleet keskustelussa ja kunnan edustajia on evästetty tavoitteista. Tytär-yhteisöjen kanssa on käyty keskustelut omistajapolitiittisista linjauksista. Kuntavaalien jälkeen kunnanhallitus on nimennyt yhtiökokousedustajat ja antanut ehdotuksensa tuleviin yhtiökokouksiin hallitusten henkilövalinnoista. Lisäksi kunnanhallitukselle on vuoden 2021 aikana annettu tarkempi tilannekatsaus Limingan Vesihuolto Oy:ltä, Kiinteistö Oy Lakeustalolta ja Limingan asunnot Oy:ltä.

Limingan Vesihuolto Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2021

Yhtiö vastaa vesihuoltolain mukaisena vesihuoltolaitoksena toiminta-alueensa vesihuollosta.

Yhtiö ei saavuttanut vuoden 2021 aikana tuloksellisuuteen, omavaraisuuteen ja sijoitetun pääoman tuottoon liittyviä tavoitteita. Vuoden 2021 aloitettiin selvitystyö yhtiön toimintakyvyn varmistamisesta suhteessa lähitulevaisuudessa tehtäviin puhtaan veden riittävyyttä varmistaviin investointeihin.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2021	TP 2021
Tilikauden tulos	+	-110 t€
Toiminnan tuotot / toiminnan kulut %	> 12	133,9 %
Investointien tulo-rahoitus %	> 80	100,0 %
Omavaraisuusaste %	> 50	36,4 %
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	-3,1 %
Vesihuollon maksujen taso		+/-0
Vesijohtoveden laatu ja toimitusvarmuus		hyvä
Veden kulutusmäärä / asukas vähenee		vähenee

Limingan asunnot Oy

Yhtiön tehtävänä on toteuttaa kunnan asuntopolitiikkaa ylläpitämällä Limingassa monipuolista ja kohtuuhintaista vuokra-asuntokantaa. Yhtiö toimii omakustannusperiaatteella ja yhtiö on tarjonnut asuntoja niitä tarvitseville. Yhtiön asunnot ovat turvallisia ja viihtyisiä. Osaan asunnoista on tehty laajempia korjauksia ja siten huoneistot ovat olleet aiempaa kauemmin tyhjillään. Vuokrausastetta on pienentänyt Pakolantie 2:n asuntojen tyhjillään olo (vuokrausaste n. 53 %) sekä yhtiöihin tehdyt huoneistoremontit. Asuntojen kunto tulee pitää hyvänä, jotta varmistetaan niiden kiinnostavuus. Lähitulevaisuudessa on varauduttava vanhimman rakennuskannan peruskorjaukseen suunnitteluun ja toteutukseen. Tulevaisuuden tarpeita ajatellen yhtiö on hankkinut uutta asuntokantaa, jotta kysyntä ja tarjonta pysyvät riittävänä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2021	TP 2021
Tilikauden tulos	+	+
Omavaraisuusaste %	> 50	70,9
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	1,96
Vuokra-asuntojen vuokrausaste %	> 95	84,2
Tyhjillään olevien asuntojen määrä %	< 2	15,8
Vuokra-asuntojen kysyntä suhteessa tarjontaan		Kyllä (hakijat152 suhteessa valitut 75)
Raportointi kiinteistöjen kunnosta ja korjausvelan määrästä		Kyllä (kuntoarviot tehty)
Korjausinvestoinnit vastaavat korjausvastuuta		Kyllä (PTS mukaiset korjaukset)
Vuokrataso on seudullisesti kilpailukykyinen		kyllä (keskivuokrat, Kelan tilasto): - Oulu 13,55 - Kempele 11,82 - Liminka 10,84

Limingan Kehitys Oy:lle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Limingan Kehitys Oy:n tehtävänä on toimia kunnan elinvoiman kehittämisen välineenä. Yhtiö saavutti sille asetetut tavoitteet 2021 aikana.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2021	TP 2021
Tilikauden tulos	+	+6 t€
Omavaraisuusaste %	> 50	58,5

Kiinteistö Oy Lakeustalolle asetettujen tavoitteiden toteutuminen vuonna 2020

Kiinteistöyhtiö hallinnoi loppuvuonna 2018 valmistunutta Lakeustalon kiinteistöä Limingan keskustassa. Urakoitsija teki takuuajan korjaustöitä ja ne jatkuivat vielä 2021. Tilikauden tappio oli -275 743,86 euroa. Kiinteistö Oy Lakeustalo ei saavuttanut sille asetettuja tavoitteita 2021 aikana. Yhtiön rahoituksellisen aseman parantaminen edellyttää korjaavia toimenpiteitä vuonna 2022.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2021	TP 2021
Tilikauden tulos	+	-276 t€
Omavaraisuusaste %	> 50	-12,7
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	-4,4
Tilojen vuokrausaste %	> 95	78,87 %
Kilpailukykyinen vuokra		
Kiinteistön arvon säilyminen		
Kiinteistön energiatehokkuus		

Kiinteistö Oy Limingan Vanamo

Kiinteistöyhtiö hallinnoi Tupoksessa sijaitsevaa Vanamon kiinteistöä. Kunnan osalta tila on päiväkotikäytössä.

Taloudelliset ja toiminnalliset tavoitteet

	TA2021	TP 2021
Tilikauden tulos	+	-34 t€
Omavaraisuusaste	> 50	97,6
Sijoitetun pääoman tuotto %	> 2	-1,5
Kilpailukykyinen vuokrataso		
Kiinteistön arvon säilyminen		
Kiinteistön tilatehokkuuden lisääminen		
Kiinteistön energiatehokkuus		

Yhtiön vastike on kilpailukykyinen yhtiön palvelun tarjontaan nähden. Kiinteistö on hyvässä kunnossa ja kiinteistön arvo on säilynyt. Kiinteistön energiatehokkuus on entisellä tasolla. Päälämmitysmuotona on pelletti. Erillisiä mitattavia tavoitteita ei ole ollut asetettu vuodelle 2021.

4.3 OLENNAISET KONSERNIA KOSKEVAT TAPAHTUMAT

Lakeustalolla hotellitoimintaa pyörittävä yritys ajatui velkasaneeraukseen vuoden 2021 aikana. Yritys jätti Kiinteistö Oy Limingan Lakeustalolle vuokrasaattavia yhteensä noin 350 000 euroa. Limingan kunnan omistama Limingan Kehitys Oy perusti Park Hotel Liminka Oy tytäryrityksen hoitamaan hotellitoimintaa siihen saakka, kunnes toiminnan voi ottaa haltuun ulkopuolinen yrittäjä. Vuosi 2021 on hotellitoiminnan aloituksen kannalta erityisen haasteellinen koronaepidemian johdosta.

Vuoden 2021 aikana teetettiin ulkopuolisen asiantuntijatahon toimesta selvitys Limingan kunnan vesihuoltotoiminnan uudelleenjärjestelystä, jonka tarkoituksena oli selvittää yhtiön hallinnollinen toimintamalli pitkän tähtäimen suunnitelmassa, sekä edellytykset suoriutua itsenäisesti tulevista investointitarpeista veden hankintaan ja jätevesien puhdistamiseen. Selvitystyötä jatketaan vuoden 2022 aikana.

4.4 ARVIO KONSERNIN TODENNÄKÖISESTÄ TULEVASTA KEHITYKSESTÄ

Valtuusto hyväksyi kunnan omistajapoliittiset linjaukset marraskuussa 2018. Konserniohjeet on päivitetty keväällä 2015. Kuntakonsernin toiminnan kehittämistä jatketaan omistajapoliittisten linjausten ja konserniohjeen mukaisesti. Konsernin säännönmukaista talouden raportointia kehitetään eteenpäin.

Kunnan osuus konsernin taloudellisen tuloksen muodostumisessa on keskeinen. Esimerkiksi kunnan velanoton lisääntyminen tarkoittaa myös koko konsernin suhteellisen velkaantuneisuuden kasvua. Kunnan ja konsernin velkamäärä on kasvanut merkittävästi vuosina 2018 - 2021. Vuosien 2022 – 2024 taloussuunnitelman investointiohjelman myötä kuntakonserni pyrkii vähentämään kokonaisvelan määrää. Velkamäärän ja taloudellisten vastuiden hallinta on keskeistä koko konsernin toiminnan ja talouden johtamisessa. Konsernin tytäryhteisöjen toimintojen arvioidaan jatkuvan ennallaan ja niiden toimintaa kehitetään kunnan kokonaisuuteen huomioiden.

4.5 SELONTEKO KONSERNIVALVONNAN JÄRJESTÄMISESTÄ

Limingan kunnan konserniohje on hyväksytty kunnanvaltuustossa 7.9.2015. Konserniohjeiden mukaan konsernivalvonnasta vastaa kunnanhallitus ja kunnanjohtaja. Tytäryhtiöiden tehtävänä on huolehtia siitä, että yhtiöissä on määritelty sisäisen valvonnan toimintaperiaatteet ja että niissä seurataan sisäisen valvonnan toimivuutta. Lisäksi yhtiöiden on huolehdittava, että ne tunnistavat toimintaansa liittyvät riskit ja että riskienhallinnan periaatteet on määritelty.

Kunnanhallitus nimeää edustajat tytäryhtiöiden yhtiökokouksiin ja evästää heitä tarvittaessa kunnan kannasta tärkeimpiin asioihin. Lisäksi konsernin johto on tiiviissä yhteistyössä tytäryhteisöjen kanssa, koska yhteisöjen hallituksissa on johtavia luottamushenkilöitä tai viranhaltijoita. Tytäryhtiöiden tilintarkastajina toimivat kunnan valitseman tarkastusyhteisön palveluksessa olevat tilintarkastajat.

Konsernitalinpäätösohjeissa tytäryhteisöjä pyydettiin raportoimaan riskien hallinnastaan. Yhtiöt ovat todenneet, ettei niillä ole erityisiä toiminnallisia/taloudellisia riskejä. Limingan vesihuolto oy on laatinut toimintavuoden aikana lainsäädännön vaatiman riskienarvioinnin, jossa arvioitiin koko talousveden tuotantoon liittyvät terveydelliset vaarat sekä verkostojen hallintaan liittyvät riskit.

Kunnanhallitus on seurannut tytäryhteisöjen toimintaa ja pyytänyt yhtiöiltä toimintakatsauksia tarpeen mukaan. Suurimmat yhtiöt ovat raportoineet toiminnastaan ja taloudesta 2 kertaa vuodessa ja pienemmät tilinpäätöksen yhteydessä. Säännönmukaista konserniraportointia on syytä kehittää edelleen.

4.5 KONSERNITILINPÄÄTÖS JA SEN TUNNUSLUVUT

Konsernituloslaskelma ja sen tunnusluvut

Tuloslaskelma	TP 2021	TP 2020
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	24 616	21 911
Toimintakulut	-84 595	-79 334
Osuus osakkuusyht. voitosta	2	4
Toimintakate	-59 976	-57 418
Verotulot	37 269	35 265
Valtionosuudet	29 372	31 869
Rahoitustulot ja -kulut	-152	-209
Korkotuotot	42	29
Muut rahoitustuotot	49	40
Korkokulut	-229	-266
Muut rahoituskulut	-13	-11
Vuosikate	6 513	9 507
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 074	-6 604
Tilikauden yli- ja alipariarvot	140	8
Tilikauden tulos	579	2 911
Tilinpäätössiirrot	46	47
Tilikauden verot	-2	-1
Laskennalliset verot	-25	-27
Vähemmistöosuudet	10	1
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608	2 935
KONSERNITULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT		
Toimintatuotot/Toimintakulut, %	29,1	27,6
Vuosikate/Poistot, %	107,2	144,0
Vuosikate e/asukas	638	929
Asukasluku	10 210	10 238

Konsernin rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2021	TP 2020
1 000 €		
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 512	9 507
Satunnaiset erät	0	0
Tilikauden verot	-3	-1
Tulorahoituksen korjauserät	-349	-291
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 303	-11 116
Rahoitusosuudet investointeihin	197	108
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 779	1 322
Toiminnan ja investointien rahavirta	-166	-471
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-60	-321
Antolainasaamisten vähennykset	111	-7
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 517	2 214
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 774	-324
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 851	-4 892
Oman pääoman muutokset	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-7	-5
Vaihto-omaisuuden muutos	33	-83
Saamisten muutos	-662	-413
Korottomien velkojen muutos	-1 059	1 404
Rahoituksen rahavirta	-50	-2 427
Rahavarojen muutos	-216	2 647
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 719	6 935
Rahavarat 1.1.	6 935	9 834
Rahavarojen muutos	-216	-2 899
Rahoituslaskelman tunnusluvut		
Investointien tulorahoitus, %	71,5	86,4
Pääomamenojen tulorahoitus, %	50,8	81,5
Lainanhoitokate	1,7	1,2
Kassan riittävyys	25,0	27,7

Konsernitase ja sen tunnusluvut

VASTAAVAA 1000 €	TP 2021	TP 2020	VASTATTAVAA 1000 €	TP 2021	TP 2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	109 339	108 805	OMA PÄÄOMA	55 181	54 617
Aineettomat hyödykkeet	1 923	2 088	Peruspääoma	17 463	17 463
Aineettomat oikeudet	128	150	Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2	2
Muut pitkävaik. menot	1 681	1 858	Muut omat rahastot	3 885	3 931
Ennakkom. ja keskenen. hankinnat	114	80	Edellisten tilikausien ylijäämä	33 221	30 286
Aineelliset hyödykkeet	102 749	102 627	Tilikauden ylijäämä	608	2 935
Maa- ja vesialueet	7 767	7 389	VÄHEMMISTÖOSUUDET	667	823
Rakennukset	63 444	62 300	POISTOERO JA VAPAAEHTOISET	0	0
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 634	20 003	VARAUKSET		
Koneet ja kalusto	3 396	3 705	Poistoero	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	239	244	Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	7 270	8 987	PAKOLLISET VARAUKSET	433	445
Sijoitukset	4 667	4 090	Muut pakolliset varaukset	433	445
Osakkuusyhteisöosuudet	533	536	TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	312	331
Muut osakkeet ja osuudet	2 903	2 273	Valtion toimeksiannot	105	78
Joukkovelkakirjasaamiset	0	0	Lahjoitusrahastojen pääomat	38	39
Muut lainasaamiset	638	655	Muut toimeksiantojen pääomat	169	214
Muut saamiset	593	626			
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	276	288	VIERAS PÄÄOMA	66 654	66 095
Valtion toimeksiannot	105	78	Pitkäaikainen	36 964	37 784
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	40	40	Lainat rah.ja vak.laitoksilta	32 155	33 407
Muut toimeksiantojen varat	131	170	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 632	13 218	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Vaihto-omaisuus	532	564	Muut velat	4 809	4 377
Aineet ja tarvikkeet	375	385	Lyhytaikainen	29 690	28 311
Keskeneräiset tuotteet	2	1	Joukkovelkakirjalainat	0	11 000
Valmiit tuotteet	155	175	Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	17 613	3 768
Muu vaihto-omaisuus	0	2	Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Saamiset	6 380	5 719	Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Pitkäaikaiset saamiset	683	833	Saadut ennakot	26	18
Lainasaamiset	680	828	Ostovelat	4 573	4 454
Muut saamiset	1	0	Muut velat	923	937
Siirtosaamiset	1	4	Siirtovelat	6 270	7 873
Lyhytaikaiset saamiset	5 697	4 886	Laskennalliset verovelat	285	261
Myyntisaamiset	2 027	1 769	VASTATTAVAA YHTEENSÄ	123 247	122 311
Lainasaamiset	690	1 035			
Muut saamiset	1 438	1 306	KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT		
Siirtosaamiset	1 542	776	Omavaraisuusaste, %	45,3	45,3
Rahoitusarvopaperit	228	107	Suht. Velkaantuneisuus, %	73,0	74,2
Osakkeet ja osuudet	0	0	Kertynyt yli-/alijäämä, 1.000 €	33 830	33 221

Sijoitukset rahamarkkinainst.	227	106	Kertynyt yli-/alijäämä, e/asukas	3 313	3 244
Muut arvopaperit	1	1	Lainakanta 31.12., 1.000 €	49 768	48 175
Rahat ja pankkisaamiset	6 491	6 827	Lainakanta 31.12., €/asukas	4 874	4 704
			Lainat ja vastuut 31.12., 1.000 €	63 092	57 213
VASTAAVAA YHTEENSÄ	123 247	122 311	Lainat ja vastuut 31.12., €/asukas	6 162	5 587
			Lainasaamiset, 1.000 €	638	655
			Kunnan asukasluku	10 210	10 241

---

5. TILIKAUDEN TULOKSEN KÄSITTELY

Limingan kunnan tilikauden tulos on 843 052,90 euroa. Tulokseen sisältyvät myös kunnan liikelaitosten tulokset, jotka käsitellään kirjanpitosäännösten mukaisesti niiden omissa kirjanpidoissa. Kunnanhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- Kunnallistekniikka liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 200 350,29 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen tilikauden ylijäämä 25 866,53 euroa siirretään johtokunnan esityksen mukaisesti liikelaitoksen edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.
- Muutetaan seuraavien aiempina vuosina tehtyjen investointivarausten käyttötarkoitusta ja kohdistetaan ne uusiin investointivarauksiin:
  - Kumppanuushankkeet 2014: 1 200 000 euroa
  - Jäähalli: 100 000 euroa
  - Vanhan Limingan museoalue: 100 000 euroa.
- Muodostetaan seuraavat uudet investointivaraukset:
  - Päiväkoti Karhunleikki 4 400 000 euroa
  - Maaumala / uimahalli 400 000 euroa
- Tuloutetaan Liikuntahallin investointivaraus 1 900 000 euroa ja muodostetaan kohteeseen vastaava poistoeron lisäys 1 900 000 euroa.
- Tuloutetaan tilikauden aikana myytyyn Limingan Lukioon kohdistunut poistoero 1 982 869,01 euroa.
- Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 810 645,89 euroa.
- Kirjataan kunnan tilikauden ylijäämä 236 567,82 euroa edellisten tilikausien yli-/alijäämätilille.

Limingan kunnan tilikauden ylijäämäksi muodostuu edellä mainittujen erien jälkeen 236 567,82 euroa. Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että liikelaitosten tilinpäätökset vuodelta 2021 hyväksytään liitettäväksi Limingan kunnan vuoden 2021 tilinpäätökseen ja toimintakertomukseen sekä tilikauden tulosten käsittelyt hyväksytään esityksen mukaisesti.

6. TALOUSARVION TOTEUTUMINEN

6.1 STRATEGISET TAVOITTEET

1. ELINVOIMAINEN KUNTAYMPÄRISTÖ

Lähtökohtana on kunnan elinvoiman lisääminen tukemalla yritysten kasvua, kehittymistä ja työpaikkojen lisäämistä. Elinvoiman kehittämisessä olennaista on myös työllisyys ja vetovoimainen kuntabrandi. Liminganlahden hyödyntäminen luontomatkailun näkökulmasta vahvistaa kunnan matkailutoimintaa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2021	TP 2021
Työpaikkojen ja yritysten määrä kasvaa	Uudet perustetut yritykset (kpl)	yli 70 yritystä	Toteutunut. Perustettu 104 uutta yritystä 2021 aikana.
	Vuokratut ja myydyt yritystontit (kpl)	yli 10 luovutettua tonttia	Toteutunut. 20 sopimusta tehty 2021 aikana.
	Uusien yritysten mukana tulevat työpaikat (kpl)	yli 75 / vuosi	Toteutunut. 146 uutta työpaikkaa.
	Yhteisöverotulojen kehitys	kasvu + 20 %	Toteutunut. Yhteisöverotulojen kasvu 63,8 %.
Pohjois-Suomen paras työllisyysaste ja alle 25-vuotiaiden täystyöllisyys	Työttömyysaste (5,5 % 9/2018)	< 6 %	Toteutunut. (6,3 % 12/2021, maakunnan alhaisin työttömyysaste)
	Pitkäaikaistyöttömien määrä	< 50 henkilöä	Ei toteutunut: 70 henkilöä 12/2021.
	Nuorten työttömien määrä (36 henkilöä 9/2018)	< 30 henkilöä	Ei toteutunut: 42 alle 25 -vuotiasta 12/2021.
	Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista (v. 2017 263 teur)	< 240 000 €	Ei toteutunut. 2021: 363 005 €.
Liminka luontomatkailun kärkikohteeksi Pohjois-Suomessa	Matkailun Masterplan	toteutettu 2020	Toteutunut. Suunnitelma hyväksytty.
	Matkailun Masterplanin toteutumisaste	35 %	Toteutunut. Toteuma 40 %.
	Vapaa-ajan matkailun yöpymiset, kpl	> 3000	Ei toteutunut. Yöpymisiä 1 426.

	Koulutusvientiryhmät Limingassa (kansainväliset ja kansalliset yöpyjät)	> 3-5 ryhmää /vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta)	Ei toteutunut , koronasta johtuen.
	Muut matkailuryhmät	> 3-5 ryhmää /vuosi > 3-5 ryhmää /vuosi (tavoite ilman koronan vaikutusta)	Ei toteutunut , koronasta johtuen.
Pohjois-Suomen vetovoimaisin kuntabrändi	Sijoittuminen vetovoima-tutkimuksissa	Kolmen kärjessä Pohjois-Suomessa	Mittausta ei tehty 2021, toteutetaan kolmen vuoden välein.

2. MAANKÄYTTÖ JA KUNTAKUVA

Maapolitiikkaa toteutetaan erillisen valtuuston hyväksymän maapolitiittisen ohjelman mukaisesti. Keskeistä on kunnan vetovoiman ja kunnan keskusta-alueen kehittäminen sekä riittävä tonttitarjonnan varmistaminen.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2021	TP 2021
Riittävä tonttitarjonta asukkaiden ja yritysten tarpeisiin	Tonttireservi (kaavallinen valmius)	120 kpl	Toteutunut , Kotirannan 105 + saunaranta 38 asuntonttia tulossa: 143.
	- asuntotontit		
	- yritystontit	20 kpl	Toteutunut , 37 kpl
	joista rakentamiskelpoiset tontit		
	- asuntotontit, kpl	60–70 kpl	Toteutunut
	- yritystontit, kpl	10 kpl	Toteutunut , 33 kpl
Kunnan muuttotase on positiivinen	Muuttotase	Muuttotase positiivinen	Ei toteutunut . Nettomuutto -97 asukasta
Kuntakeskuksen veto-voima kasvaa	Liike-, toimitila- ja asuinrakentamisen kasvattaminen sekä tyhjien liiketilojen väheneminen kuntakeskuksessa		
	Kuntakeskuksen - asukasluku	+ 50 asukasta / vuosi	Ei toteutunut . Asukasmäärä vähentyi 28 asukkaan verran.
	- työpaikkamäärä	+ 15 työpaikkaa	Toteutunut .

Saavutettavuus ja liikenneyhteydät paranevat	Joukkoliikenteen nousijamäärät	Käyttäjien määrä kasvaa	Tietoa ei saatu tilinpäätökseen.
	Raideliikenneselvitys	Valmistunut 2019	Toteutunut. Ei toteutunut. Ko-keilu ei ole vielä alkanut.
	Lähijunakokeilu	Valmistelu 2021-2022	Toteutunut. Kaksi toteutunut (Junardan alitus Jäähallin takaa ja Ruutikan-kaan liittymä).
	MAL-hankkeet	Kunnasta vähintään 1 hanke hyväksytty suunnitelmaan	Toteutunut, MT847, Ouluntien, Tyrnäväntien ja Vesikarintien liittymän parantaminen (liikennevalot)

3. HYVINVOIVAT KUNTALAISET

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on Limingassa kuntajohtamisen ytimessä. Se on kiinteä osa kuntastrategiaa sekä talouden ja toiminnan suunnittelua. Kunta luo toiminnallaan kuntalaisille hyvät edellytykset huolehtia omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2021	TP 2021
Hyvinvointikertomuksen tavoitteiden toteuttaminen	Liikuntareseptin kirjoitusmäärät, neuvonta ja ohjaus (Efficasta)	Liikkumisreseptejä 90 kpl/vuosi	Ei toteutunut, toteuma 8. Tätä on korvattu elintapaohjauksella.
Liikunta painopisteenä v. 2019		Liikunnan puheeksiottoja 1500/vuosi	Ei toteutunut, toteuma 240.
		Liikuntaneuvonnassa käy 80 henkilöä vuodessa	Ei toteutunut, tilastoitu toteuma 4. Tilastoinnissa edelleen haasteita, todellinen määrä on huomattavasti suurempi.
	Lasten ja nuorten vapaa-ajan liikkuminen	Liikunta- ja elintapaneuvonta ohjauksessa käy 90 henkilöä	Ei toteutunut, asiakkaita yhteensä 73 (174 käyntiä).
		Tilanne paranee kouluterveyskyselyssä 2021	Toteutunut, perusopetuksen puolella. 2. asteen koulutuksen osalta tilanne heikentynyt.

<p>Osallistumista ja yhteisöllisyyttä tukevat toimintamallit on otettu käyttöön</p>	<p>Kunnan osallisuusmalli:</p> <ul style="list-style-type: none"> - kyläfoorumit - liikunta- ja kulttuuri-foorumit - nuorisovaltuusto - vanhus- ja vammaisneuvosto <p>Limingan KAIKU:n kehittäminen</p>	<p>Osallisuusmalli osana päätöksentekoa 2021</p> <p>Kyselyjä väh. 1 x kokonaisesti meneillään</p>	<p>Toteutunut. Osallisuusmalli huomioidaan osana uuden kuntastrategisprosessin valmistelua.</p> <p>Tavoite on toteutunut. Palveluntarjoaja on asetettu konkurssiin. Alustan käyttö hieman hiipunut viime aikoina.</p>
<p>Liminka tunnetaan monipuolisena kulttuuri-, liikunta- ja tapahtumakuntana</p>	<p>Suunnitelmallinen tapahtumatuotanto</p> <p>Keskeisten tapahtumien kävijämäärät</p> <p>Liikuntapalvelujen uusi toimintamalli</p> <p>Kunnan ja yhdistysten yhteistyösopimus</p> <p>Rantakylän virkistysalueen kehittämissuunnitelma yhteistyössä eri toimijoiden kanssa</p> <p>Vanhan Limingan museoalueen kokonaissuunnitelma</p>	<p>Tapahtumien vuosikellon mukainen toteutuminen</p> <p>Kävijämäärät kasvavat vuosittain</p> <p>Suunnitelman laatiminen vuonna 2021</p> <p>Yhteistyösopimusten allekirjoitukset yhdistysten kanssa vuonna 2021</p> <p>Toteutetaan suunnitelman mukaisia selvityksiä 2021</p> <p>Kokonaissuunnitelma laadittu 2021</p>	<p>Toteutunut osittain. Koronatilanne esti osan tapahtumista.</p> <p>Toteutunut. Uudet tapahtumat (kesäteatteri, Suur-Limingan markkinat) nostivat yhdessä LimmiFestin kanssa kävijämääriä (n. 4000 kävijää yhteensä)</p> <p>Toteutunut. Liikkumisohjelma on valmistelussa.</p> <p>Toteutunut osittain. Asiakirja on valmis, allekirjoitukset yhdistysten kanssa siirtyvät vuodelle 2022.</p> <p>Toteutunut. Rantakylän alueelle on tehty vuoden 2021 aikana aluesuunnitelma, jonka pääpaino on ollut nykyisissä reiteissä.</p> <p>Toteutunut. Suunnitelma on valmis ja aikataulutettu aikavälille 2021-2026.</p>

4. TALOUDEN TASAPAINO JA JOHTAMINEN

Kunnan perustehtävien hoitaminen ja strategisten päämäärien saavuttaminen edellyttää suunnitelmallista ja pitkäjänteistä taloudenhoitoa. Palvelut järjestetään palveluiden järjestämissuunnitelmien ja talouden reunaehdot huomioiden. Johtamisessa ja taloudenhoidossa huomioidaan yhä enemmän konsernin kokonaisuus.

Kunta kehittää asiointipalveluita entistä sähköisempään muotoon. Yhteisöllisyyttä ja kuntalaisten osallistumista vahvistetaan ottamalla käyttöön uusia toimintamalleja, jotka tukevat kuntalaisten kohtaamisia ja vuoropuhelua sekä eri toimijoiden välistä yhteistyötä ja aktiivista toimintaa.

Tavoite	Mittari	Tavoite 2021	TP 2021
Kuntakonsernin talous on tasapainossa	Toimintakate Verorahoitus	Toimintakatteen kasvu <=/= verorahoituksen kasvu	Ei toteutunut (toimintakatteen kasvu 4,0 % vs. verorahoituksen vähentyminen -0,7 %).
	Investointien tulorahoitus %	Yli 40 %	Toteutunut. Vuosikate (4,8 M€) kattaa nettointivestoinnit (-2,4 M€).
	Konsernin lainamäärä € /asukas	< koko maan keskiarvo	Toteutunut. Konsernin lainamäärä 4 874 € / asukas (kuntakonsernien keskimääräinen lainamäärä oli vuonna 2020 7 454 €/asukas)
	Vuosikate	Vuosikate kattaa poistot	Toteutunut. (vuosikate 4,8 M€ vs. poistot 3,9 M€).
	Taseen ylijäämä	Taseessa on ylijäämää	Toteutunut. Ylijäämä 9 milj. euroa.
Omistajaohjauksella toteutetaan kuntastrategiaa	Omistajapoliittisten linjausten toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	Etenee suunnitellusti.
	Omistajaohjauskeskustelut	Vähintään 2 x / vuosi	Toteutunut osittain, 1-2 krt per vuosi.
	Yhtiökohtaisten tavoitteiden toteutuminen	Tavoitteiden toteutuminen	Toteutunut osittain. Erittely kohdassa: konsernin toiminnan ohjaus.
Hyvinvoiva, osaava ja kehityshakuinen henkilöstö	Sairauspoissaolopäivät / työntekijä	Sairauspoissaolojen määrä < 15 pv/tt	Ei toteutunut, 15,6 pp/tt. Koronaepidemiällä merkittävä vaikutus toteumaan.
	Keskimääräinen eläköitymisikä	> 63 vuotta	Toteutunut, 64,2 vuotta.

	Henkilöstökysely	Henkilöstön työhyvinvointi paranee	Toteutunut , henkilöstökysely on tehty. Tuloksia ja kehittämisen kohteita työstetään.
Oikea-aikainen, avoin ja monikanavainen viestintä	Viestintäsuunnitelma	Päivitys ja käyttöönotto v. 2021-2022	Toteutunut. Viestintäsuunnitelma valmistuu kevään 2022 aikana.
	Julkaisujen määrä eri kanavissa	Jokainen yksikkö viestii toiminnastaan vähintään 1 x / viikko	Toteutunut.
	Kunnan netti- ja intrasivujen uudistus, englanninkieliset sivut	Uudistus toteutetaan v.2021	Toteutunut. Uusi intra on julkaistu 5/2021.
	Luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden osaamisen kehittäminen	USO 2021-2022 hankkeeseen osallistuminen, uuden valtuuston koulutus	Toteutunut. USO -koulutukset toteutettu.

6.2. KÄYTTÖTALouden TOTEUTUMINEN TULOSALUEITTAIN

6.2.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Talous

Keskusvaalilautakunta

Tuloslaskelma	TP 2020 1 000 €	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	0	0	-	0	8 957,2	8 957,2	-
Toimintakulut	0	- 10 000	-	- 10 000	- 9 340,61	659,39	93,4
Toimintakate	0	- 10 000	-	- 10 000	- 383,41	9 616,59	3,83

6.2.2 TILINTARKASTUS

Tilintarkastus

Tuloslaskelma	TP 2020 1 000 €	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 393	0	-	0	1 829,37	1 829,37	-
Toimintakulut	- 8 904,57	- 14 200	-	- 14 200	- 11 522,30	2 677,7	81,1
Toimintakate	- 7 511,57	- 14 200	-	- 14 200	- 9 692,93	4 507,07	68,3

6.2.3 KONSERNIPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Yleistavoitteena on kunnan toiminnan ja talouden ohjaus sekä yhteensovittaminen kuntastrategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Painopisteenä koko talousarviokaudella ovat kuntastrategian toteuttaminen ja talouden tasapainon toteuttaminen kuntaorganisaatiossa.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Konsernipalvelut jakautuu seuraaviin alueisiin: johtaminen, maankäyttö ja omaisuuden hallinta, hallinto- ja henkilö- ja palvelut, yhteistoimintaosuudet, talouspalvelut, it-palvelut ja konsernipalveluiden hankkeet.

Konsernipalvelut ohjaa kuntastrategian mukaisesti kuntakonsernin toimintaa ja koordinoi kunnan sidosryhmiä.

Keskeiset muutokset palvelualueen toiminnassa

- kunnan tulopohjan vahvistaminen
- hallintosäännön ja luottamusorganisaation tarkastelu
- uuden hallinnon koulutus
- kuntastrategian tarkastaminen
- ympäristö- ja ilmasto-ohjelman laatiminen
- keskeiset kaavahankkeet
  - o Hahtikarin asemakaava
  - o Ydinkeskustan asemakaava
- keskeneräiset kaavahankkeet
  - o Ankkurilahden asemakaava
  - o Poutalan asemakaava
  - o Kotirannan asemakaava
  - o Rantakylän osayleiskaava
- merkittävimmät rakennushankkeet
  - o liikuntahallin rakentaminen
  - o lukion peruskorjaus
  - o Tupoksen koulun korttelin kehittäminen
  - o Ekokorttelin kehittäminen
- it-palvelujen kehittämissuunnitelman laatiminen
- digiLiminka –suunnitelman laatiminen
- selvitys liikunta- ja vapaa-aikatilojen hallinnoinnista
- paikallinen turvallisuus suunnitelman päivitys
  - o kameravalvontajärjestelmän laajentaminen
  - o liikenneturvallisuus
- talouden- ja johdon raportoinnin kehittäminen osana valtakunnallista raportoinnin uudistusta
- kunnan verkkosivujen ja intran uudistaminen
- sisäisen valvonnan ja riskienhallintapolitiikan tarkastaminen ja päivitys
- Dynasty järjestelmän päivitys
- quality and lean processing osaksi arkea
- työterveyshuollon kilpailuttaminen

Tavoitteiden toteutuminen

Konsernipalveluissa vuosi eteni toiminnallisesti ja taloudellisesti pääosin tavoitteiden mukaisesti. Henkilöstövaihdokset (talousjohtaja ja hallintojohtaja) vaikuttivat osin kehittämistoimenpiteiden toteutumisaikatauluihin ja osa kehittämistoimien käytännön työstä siirtyi vuodelle 2022. Näistä esimerkkinä Dynasty -järjestelmän päivitys ja talouden ja johdon raportoinnin kehittäminen. Hyvinvointialueen valmistelutehtävät si- toivat myös osan resursseista, mutta pääosin asetetut tavoitteet saavutettiin.

Vuonna 2021 konsernipalvelujen merkittävimmät tavoitteet koskivat kuntastrategian keskeisiä linjauksia sekä uuden hallinnon toimintakykyyn saattamista. Samalla uuden hallinnon aloittaessa tarkasteltiin luottamusorganisaation muutoksen tarvetta sekä hallintosäätöä. Uusi hallintosäätö tuli voimaan 1.8.2021. Kuntastrategian päivitys aloitettiin syksyllä osana USO-verkoston työskentelyä. Kunnanvaltuusto päättää päivityksistä kevään 2022 aikana.

Luottamushenkilöt osallistuivat useisiin USO-verkoston koulutuksiin ja seminaareihin syksyn 2021 aikana. Myös useita kunnan omia seminaareja, infotilaisuuksia ja koulutuksia järjestettiin useita syksyn 2021 aikana. Omistajapoliittisessa ohjelmassa asetettuja linjauksia konserniyhtiöille on toteutettu yhteistyössä yhtiöiden johdon ja hallitusten kanssa.

Kuntakonsernin tehokas toiminta ja talouden tasapaino ovat olleet pidempiaikaisena tavoitteena ja niiden saavuttamiseksi on pyritty vahvistamaan kunnan tulopohjaa. Kunnan tulopohja on vahvistunut muun muassa tuloverojen kasvun myötä. Edelliseen vuoteen nähden tuloverotuotot ovat kasvaneet 3,62 %, kiinteistöverot 20,76 % ja yhteisöverot 63,8 %. Kuitenkin samaan aikaan valtionosuudet ovat pienentyneet yhteensä noin 8,5 %. Lopputulomana verotulopohjan suuruus on pysynyt lähelle edellisen vuoden tasoa. Toimintatuottojen tulopohja on kasvanut yhteensä noin 2,5 milj. euroa, josta suurin osa johtuu kertaluonteisista korona-avustuksista 1,5 milj. euroa.

Kunnan taloustilanteen parantamiseksi keskeistä on toteuttaa toimenpiteitä kunnan tulopohjan vahvistamiseksi sekä pitää kunnan menokasvu verorahoitusta vastaavalla tasolla.

Kaavoituksen osalta vireillä olevat merkittävät kaavat ovat muun muassa:

- Ruutikangas-Liminganlahti Osayleiskaava (29.11.2021 § 372)
Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on ollut nähtävillä, selvitykset meneillään.
- Asemaseudun asemakaavamuutos (14.9.2020 § 227)
Selvitykset työn alla.
- Kirkonkylän asemakaavamuutos ja laajennus, Poutalan alue (27.6.2018 § 200)
Kaavaluonnos on ollut nähtävillä ja kaavaehdotus on valmisteilla.
- Tupos-Vesikari-Tuiskula alueen asemakaavamuutos (18.5.2020 § 123)
Kaavaluonnos on ollut nähtävillä. Liikenneselvitys työn alla.
- Ekokortteli asemakaavamuutos (17.5.2021 §157)
Kaavaluonnos on ollut nähtävillä.

Maankäyttö ja omaisuuden hallinta -vastuualueella on ollut meneillään useita rakennushankkeita. Liikuntahalli valmistui kesäkuussa 2021. Kohteen vihkiäisiä juhlittiin marraskuussa.

Lukion laajennus ja muutostyö käynnistyi kesäkuussa 2021. Hanke valmistuu vuoden 2022 lopussa. Hanke oli vuoden vaihteessa 2021/ 2022 myös laajennusosan osalta lämmöt päällä.

Kunnassa on perustettu kevään 2021 aikana konsernipalveluvetoinen digiryhmä, jossa on edustettuna kaikki kunnan palvelualat. Tarkoituksena on löytää synergiahyötyjä osaamisen jakamisesta ja toisaalta parantaa hallittavuutta kunnan digitaalisten palveluiden kehittämisessä.

IT -palveluiden nykytilakartoituksen tekemisestä on päätetty ja kehittämissuunnitelma tehdään nykytilakartoituksen ja toiminnan auditoinnin perusteella. IT-toimintojen kehittämisessä olennaisena osana on myös koko kunnan henkilöstön IT-osaamisen systemaattinen kehittäminen sekä tietoturvallinen digitaalisten työvälineiden käyttö. Liminka on mukana JokilCT:n vetämässä Digityy -hankkeessa (digiturvallinen työyhteisö), jossa kehitetään mm. työkaluja tietoturvallisten työtapojen käyttöönottoon.

Syksyn 2021 aikana päätettiin kunnan omien talouden suunnittelu- ja raportointijärjestelmän käyttöönottamisesta osana suunnitteluvarmuuden, raportoinnin ja tietojohdamisen kehittämistä. Samalla otetaan kunnan oman kehittämisen hallintaan kunnan toiminnan johtamisen kannalta kriittisen raportointijärjestelmän

kehittäminen, joka on tähän saakka ollut ulkoisen palveluntuottajan varassa. Talouden suunnittelu ja seuranta järjestelmäksi valikoitui JokilCT:n kilpailutuksen kautta Opiferus järjestelmät: Opiferus taloussuunnittelu, Opiferus johdon työpöytä ja Opiferus talousdokumentti. Järjestelmien käyttöönotto ajoittuu keväälle 2022.

Riskienhallinnan uusi työkalu otettiin käyttöön talousarvion 2022 laadinnan yhteydessä. Uuden riskienhallintatyökalun avulla painopiste saadaan siirrettyä aiempaa vahvemmin riskien tunnistamisesta ja määrittelystä riskien hallintakeinojen määrittämiseen ja hallittavasta päättämiseen.

Covid -19 epidemian jatkuessa vielä vuosi 2021 aiheutti henkilöstölle toimintojen järjestelyä ja lisäsi kuorimitusta. Vallitsevaan tilanteeseen reagoitiin palkkaamalla sijaisia pitemmillä työ sopimuksilla. Osa henkilöstöstä on ollut etätyössä valtakunnallisen ohjeistuksen mukaisesti. Henkilöstökysely toteutettiin keväällä 2021. Työterveyspalvelujen kilpailuttaminen toteutettiin yhteishankintana Oulun kaupungin, PPSHP:n ja Oulun ympäristökuntien kanssa. Sopimus allekirjoitettiin Pihlajalinna Terveys Oy:n kanssa ja toiminta käynnistyi 1.4.2021. Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialuevalmistelussa toimintamalleja on kehitetty hanketyön avulla. Perusturvapalvelun henkilöstöä on osallistunut hyvinvointialuevalmisteluun. Tarkempia tietoja henkilöstötilinpäätöksessä.

Kunnanvaltuusto on asettanut Kestävän kehityksen Liminka -ohjelmatyöryhmän valmistelemaan päätöksentekoon Limingan kestävän kehityksen toimenpiteitä huomioiden ilmastoasiat. Aiheen laajuuden ja substanssiosaamisen varmistamiseksi on haettu tammikuussa 2022 TUIKE – Tulevaisuuden ilmastoviisas ja kestävä Liminka -hanke, johon on saatu rahoituspäätös Pohjois-Pohjanmaan liitolta 28.2.2022.

Vuonna 2020 aloitettu Limingan kunnan ja Utajärven kunnan yhteishanke on jatkunut tavoitteena kehittää kuntademokratian digitalisaatiota ja digitaalista osallistamista. Hanke jatkuu edelleen vuoden 2022 puolelle ja tavoitteena on muun muassa kehittää kuntapäätäjille omat interaktiiviset ja digitaaliset työtilat ja tiedonjakokanavat.

Talous

Konsernipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama	To-
	1 000 €					€	teuma
							%
Toimintatulot	3 719 753	3 637 800	-	3 637 800	4 076 883	439 083	112,1
Toimintakulut	- 6 117 726	- 6 772 800	- -	6 772 800 -	7 092 071 -	319 271	104,7
Toimintakate	- 2 397 973	- 3 135 000	- -	3 135 000 -	3 015 188	119 812	96,2

Konsernipalvelujen toimintatuottojen toteuma oli 112,1 % ja ne ylittivät talousarvion noin 439 083 euroa. Toimintakulujen toteuma oli 104,7 % ja ne ylittivät talousarvion 319 271 euroa. Toimintakate toteuma oli 96,2 %. Toimintakate (nettomenot) alittivat talousarvion 119 812 euroa. Kokonaisuutena Konsernipalveluiden talous saavutti sille talousarviossa asetetut tavoitteet.

6.2.4 ELINVOIMAPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Elinvoimapalveluiden yleistavoitteena on kunnan elinvoiman ja elinkeinotoiminnan lisääminen ja vahvistaminen. Limingan kuntastrategian kolme kärkeä: 1) lisää yrityksiä ja työpaikkoja, 2) matkailua ja kansainvälistymistä sekä 3) tekemistä, näkemistä ja kokemista kaiken ikäisille ovat kaikki palvelulinjan ydintoiminnan keskiössä. Strategian mukaisissa tavoitteissa on onnistuttu erinomaisesti vuonna 2021, koronatilanteesta huolimatta.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Elinvoimapalvelut tuottaa elinkeino-, viestintä-, tapahtuma-, markkinointi-, työllisyys- ja hanketoiminnan palvelut. Elinvoimapalvelut toimivat kuntastrategian linjausten mukaisesti, vastaten sidosryhmätyöstä omalta osaltaan ja koordinoi kunnan hankesalkkua.

Palvelualueen keskeiset palvelut ja tavoitteet 2021:

- Elinkeinotoiminnan kehittäminen ja -rakenteen monipuolistaminen
- Työpaikkaomavaraisuuden kasvattaminen
- Uusien yritysten ja yrittäjien saaminen kuntaan
- Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittymisen tukeminen
- Matkailun MasterPlanin vaiheittainen täytäntöönpano ja täytäntöönpanossa painopiste Ruutikan-kaan suuntaan
  1. Matkailutoiminnan kehittäminen yhdessä alueen matkailuyrittäjien ja konserniyhtiöiden kanssa
  2. Kansainvälisen koulutusmatkailun sekä muun vapaa-ajan kv-matkailun kehittäminen
  3. MUKANA-hanke, AOR2020-hanke, Pikku Duunia -hanke, Työllisyyden kuntakokeilu, Nuorten työpaja Taikun valtionavustus
  4. Uusia hankkeita: Rantakylä-Virkkula lähivirkistysaluehanke, luonto-opaskoulutushanke, sekä muut mahdolliset kehitys-, digi- ja erilaiset infrahankkeet sekä valtionavustukset
  5. Tapahtumajärjestämisen uudelleen järjestäminen ja kumppanikehitys
    - Sisäisen ja ulkoisen viestinnän sekä kuntamarkkinoinnin uudelleenjärjestely
    - Asuintonttimarkkinoinnin siirtyminen palvelualueen vastuulle
    - Muun hankerahoituksen hyödyntäminen

Vuodelle 2021 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Elinkeinotoiminta kunnan alueella kehittyi ja sen rakenne monipuolistui reilusti. Vuoden aikana työpaikkaomavaraisuus kasvoi merkittävästi, kun uusia yrityksiä sijoittui Liminkaan niin keskustaan kuin Tupoksen Ankkurilahteenkin. Vuonna 2021 Limingassa perustettiin 104 uutta yritystä ja 32 lopetti toimintansa, joten nettona uusia yrityksiä saatiin 72 kappaletta. Olemassa olevien yritysten liiketoiminnan kehittämistä edistettiin mm. auttamalla yrityksiä investointihakemuksissa ja toimimalla hallinnoijana erilaisissa yritysryhmähankkeissa. Uusyrityspalveluissa autettiin 36 uutta yrittäjää, joista 28 perusti uuden yrityksen ja 3 vaihtoi yhtiömuotoa. Lisäksi uusyrityspalveluiden puolella tehtiin laskelmat 18 olemassa olevalle yritykselle. Starttirahaa haettiin 11 yrittäjälle ja kaikille heille saatiin TE-toimistosta myönteinen päätös.

Vuoden 2021 aikana edistettiin matkailun MasterPlanin Liminganlahden osalta mm. uusilla tulistelupaikoilla, pyörivällä laavulla ja uudella patkällä luontopolkua (osana Rantakylä-Virkkula lähivirkistysalueiden kehityshanketta). Lisäksi luontokoulutila valmistui vuoden 2021 lopulla käyttöönotettavaksi. Vuoden 2021 aikana päästiin myös avaamaan uusittu Park Hotel Liminka Oy. Viralliset avajaiset pidettiin 11.6.2021 ja

ensimmäisen vuoden käyttöaste oli toimintaa ajatellen rohkaiseva. Ruutikankaalle tuotettiin vuoden aikana liiketoimintasuunnitelma, graafinen ilme, myyntiesite, myyntivideo ja uusi aluesuunnitelma. Ruutikankaan toiminnan edistämiseen myönsi valtuusto rahat viimeisessä kokouksessaan vuonna 2020. Vuoden 2021 aikana päätettiin myös matkailupäällikön tehtävän perustamisesta, mikä helpottaa matkailun kehittämistä tulevaisuudessa huomasti. KV-matkailu oli melko lailla jäissä vielä vuonna 2021, joten uusia ryhmiä ei vuoden 2021 aikana saatu Liminkaan vierailemaan.

Työllisyyspalveluiden puolella tapahtui suuri muutos vuoden 2021 puolella, kun Työllisyyden kuntakokeilu alkoi virallisesti. Uudet toimintamallit utujettiin Limingan tapaan toimia ja pienten alkuvaikeuksien jälkeen päästiin vuoden aikana jo upeisiin tuloksiin. Liminka oli Oulun seudun kuntakokeiluun kuuluvista kunnista selkeästi ykkönen niin kuntakokeilun mittareilla, kuin työttömyysasteella mitattuna. Marraskuussa 2021 nimittäin alittui maaginen 5,0 %:n työttömyyden raja, kun Limingan työttömyysaste oli 4,9%. Työllisyystoiminnan tukena olivat MUKANA ja Pikku Duunia -hankkeet, joista MUKANA-hanke päättyi vuoden 2021 aikana. Pikku Duunia hanke jatkuu elokuulle 2022. Nuorten Työpaja TaiKu jatkoi toimintaansa suunnitelman mukaisesti ja nuoria saatiin sekä seinättömän että seinällisen työpajan puolella erittäin hyvin opiskelemaan ja työelämään. Pääpaino nuorten työllistämässä kääntyi enemmän kuntakokeilun piiriin, joten Taikulla pääpainoa siirrettiin kuntouttavan työtoiminnan, SHL:n mukaisen toiminnan ja perinteisen starttipajatoiminnan suuntaan entistä vahvemmin.

Tapahtumatuotannon osalta korona näytteli vielä isoa peikkaa kaapissa. Vuoden 2021 aikana kuitenkin saatiin Taidekoulun näyttelijäryhmän tuotoksena Limingan kunnalle tehty versio Häräntappoose -näytelmästä. Muitakin tapahtumia päästiin järjestämään, mm. Lasten kirjallisuus- ja kuvitusfestivaali Limmi, Limingan Suurmarkkinat yrittäjien toimesta, Wanhan Ajan Joulu Lionsien toimesta ja muuta. Tapahtumien osallistujamäärää rajoittivat kuitenkin koronarajoitukset ja muutenkin kaikkien tapahtumien kanssa oli jatkuva pelko ilmassa, että esiintyjät sairastuvat koronaan juuri kriittisellä hetkellä. Mutta kaikesta huolimatta tapahtumatuotanto onnistui hyvin, vallitseva tilanne huomioiden.

Kuntaviestinnän, -markkinoinnin ja -brändin osalta vuosi 2021 oli jälleen uusi menestys. Uusia markkinointikanavia ja -toimia kokeiltiin ja pilotoitiin ja mm. Kotirannan tonttimainoskampanjoilla saavutettiin erinomaisia tuloksia tonttivarauksen määrässä. Ei pidä myöskään unohtaa, että Liminka voitti #SuomenKekseliäinKunta -tittelin Kuntekon tekojen torin kisassa. Tätä titteliä viljeltiin jo koko loppuvuosi kaikessa markkinoinnissa ja mainonnassa.

Hankepuolella vuosi 2021 oli myös ihan hyvä. MUKANA ja AOR 2020 -hanke päättyivät kesälomien kynnyksellä. Pikku Duunia -hanke jatkui läpi vuoden 2021 ja uusina hankkeina alkoi VM:n rahoittama digiosallisuushanke, jota tehdään yhdessä Utajärven kunnan kanssa sekä Mikä lintu se tuiki tuntematon -hanke, jossa koulutettiin luonto-oppaita. Vuonna 2020 aloitettu investointihanke luontokoulun rahoittamiseksi saatiin myöskin valmiiksi vuoden loppuun mennessä. MUKANA ja AOR 2020 -hankkeille ei valitettavasti saatu jatkohankkeita vuoden 2021 aikana, vaikka näin oli ajatuksissa.

Keskeiset muutokset palvelualueen toiminnassa

Yhteydenotot yrityspuolelta olivat edelleen selvästi korkealla vuoden 2021 aikana, mm. koronan vaikutuksesta. Kaikkia yhteyttä ottaneita kuitenkin palveltiin ja autettiin yrittäjän tilanteen mukaisesti.

Hanketoiminta on laajentunut viime vuosien aikana huomattavasti. On hyvä huomata, että nykyisellä hankeresursilla pystymme pitämään hankesalkun nykyisessä kuosissa, mutta mikäli haluamme entisestään hankesalkkua kasvattaa, tulee se huomioida myös resursseissa. Edelleen valtio leikkaa ns. automaattisia valtiontukea kunnille ja suuntaa leikatut rahat harkinnanvaraisiin täsmä-/teemavaltiontukiin ja -hanketukiin. Lisäksi valtion jakama kompensatio kunnille on siirtynyt hyvin elinvoimapanotteiseksi viimeisten vuosien aikana. Tämä vaatii valtion tukirahojen tarkkaa seuranta, jotta pystymme hakemaan "meiltä leikatut tuet

takaisin itsellemme” harkinnanvaraisten valtion tukirahojen puolelta, luonnollisesti huomioiden kuntastrategian kolme kärkeä.

Uusi EU-ohjelmakausi alkoi syksyllä 2021, mutta ensimmäiset viralliset haut ja rahoitukset toteutuvat varmasti vasta 2022 puolella. Häntärahoja jää jaettavaksi vielä vuoden 2022 puolelle. Näitä päättyneen kauden rahoja pystytään hyödyntämään pääsääntöisesti vuoteen 2023 saakka. Limingan kunnan on järkevää hyödyntää niin päättyvän ohjelmakauden kuin alkavan ohjelmakauden rahoituksesta mahdollisimman paljon kunnan elinvoiman kehittämiseen.

Talous

Elinvoimapalvelut

Tuloslaskelma	TP 2020 1 000 €	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	263 377	462 900	-	462 900	324 754	- 138 146	70,2
Toimintakulut	- 1 086 622	- 1 393 350	- -	1 393 350	- 1 247 371	145 979	89,5
Toimintakate	- 832 245	- 930 450	- -	930 450	- 922 617	7 833	99,2

Elinvoimapalveluiden toimintatuottojen toteuma oli 70,2 % ja ne olivat n. 138 000 euroa talousarviota pienemmät. Tulojen poikkeamaan vaikuttavat pääosin toteutumattomat hankkeet (mm. HYMY-hanke ja AOR:n jatkohanke).

Vuoden 2021 toimintakulujen toteutuminen oli 89,5 % ja ne alittivat talousarvion n. 145 000 eurolla.

Vuoden 2021 toimintakate alittaa talousarvion n. 8 000 eurolla. Näin tulos oli melko lähellä nollaa. Lopputulokset olisivat erilaiset, mikäli haetut hankkeet olisivat menneet läpi (tuloja olisi ollut enemmän, mutta myös menot olisivat merkittävästi kasvaneet). Vuoden 2021 talousarviossa ei oltu varauduttu matkailupääallikön toimen kustannuksiin, josta päätettiin kesken vuoden, mutta nämäkin palkkamenot saatiin mahdutettua Elinvoiman talousarvion sisään. Vuoden 2021 aikana oli myös muita taloudellisia yllätyksiä, kuten Taikun muutto uusiin tiloihin, työllisyyspalveluiden tarvitsemat lisätilat kuntakokeilun myötä ja niihin liittyvät vuokrat. Lopputuloksena toimintakate on kuitenkin nollan tuntumassa, hivenen plussan puolella eli loppu hyvin, kaikki hyvin.

6.2.5 PERUSTURVAPALVELUT

Palvelualueen yleistavoitteen toteutuminen

Perusturvapalvelujen päätavoitteena on terve ja hyvinvoiva kuntalainen. Terveysten ja hyvinvoinnin tukemisessa vuonna 2021 perusturvapalvelut painottaa:

- kuntalaisten omatoimisuutta
- sähköisten palveluiden kehittämistä
- yhdessä tekemistä niin sisäisten kuin ulkoisten verkostojen kanssa
- henkilöstön osaamisen vahvistaminen muuttuvassa toimintakentässä
- huomioidaan hyvinvointialueen sote valmistelu oman toiminnan kehittämistyössä
- osallistutaan alueelliseen suunnitteluun
- johtamisen kehittäminen

Covid – 19 tilanne on jatkunut aaltoilevana vuoden 2021 aiheuttaen lisääntyneitä henkilöstötarvetta sekä palveluiden järjestämistä. Henkilöstössä tilanne on edellyttänyt nopeaa reagoitua ja toimintamallien muuttamista tilanteiden mukaiseksi ja aiheuttanut siten myös kuormitusta henkilöstölle. Henkilöstön resurssointia on lisätty ja tehty pitempiä työsopimuksia ja siten pyritty vaikuttamaan pitkäkestoisesta tilanteesta aiheutuneeseen kuormittumiseen. Henkilöstö ansaitsee kiitokset joustamisesta ja hyvin tehdystä työstä.

Hanketyössä on ollut useita Limingan kunnan työntekijöitä. Lakien voimaantulosta lähtien perusturvajohtaja on ollut pienellä työpanoksella mukana valmistelutyössä.

Limingan kunta on osallistunut Oulun kaupungin hallinnoimiin maakunnallisiin hankintakilpailutuksiin. Vuoden 2021 aikana kilpailutettiin mielenterveys- ja päihdeasumispalvelut.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Perusturvaosasto tarjoaa kuntalaisille lainsäädännön mukaisesti laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut lähellä kuntalaista. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää väestön fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveydentilaa sekä väestön ja yhteisön sosiaalista turvallisuutta ja toimintakykyä. Toiminnan perustana ovat hyvinvointia tukevat väestön saatavissa olevat palvelut. Yhdessä tekeminen sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoiden kesken on keskeinen tavoite tuleville vuosille.

Sosiaalipalvelut vastaavat kunnalle kuuluvien sosiaalihuollon lainsäädännön mukaisten palveluiden järjestämisestä ja tuottamisesta. Sosiaalipalveluiden toimintaa säätelevät useat eri lait ja asetukset, jotka pitävät sisällään useita kymmeniä eri palvelutehtäviä. Keskeisimmät sosiaalipalveluita määrittävät lait ovat sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki, vammaispalvelulaki ja erityishuoltolaki. Sosiaalipalvelut koostuvat seuraavista toiminta-alueista / palvelutehtävistä:

- 1.) perhesosiaalityö
- 2.) lastensuojelu
- 3.) työikäisten sosiaalityö
- 4.) päihdehuolto
- 5.) erityisryhmien (vammais- ja kehitysvammaisuuspalvelut) ja iäkkäiden sosiaalityö
- 5.) Perheoikeudelliset palvelut

Sosiaalipalveluiden järjestämisen näkökulmasta kuntalaisten tarpeisiin vastaaminen elämän eri vaiheissa eli asiakaslähtöisyys sekä monialaisuus ja poikkihallinnollisuus, vaikuttavuus ja talouden hallinta ovat keskeisiä päälinjauksia. Sosiaalipalveluiden päätavoitteena on tukea asiakkaiden hyvinvointia ja selviytymistä ensisijaisesti kotona ja arkiympäristössä. Tämä päätavoite kuvastaa sitä, millaisin ensisijaisin tukimuodoin ja palveluiden sosiaalipalveluita järjestetään. Limingan kunnan sosiaalipalveluita järjestetään sekä omana palvelutuotantona että ostopalveluna.

Terveydenhuollon vastuualueen palveluihin kuuluvat terveysneuvonta, terveyskeskuksen vastaanotto toiminta, kuntoutus, suunterveydenhuolto, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto, terveyskeskuksen vuodeosasto ja mielenterveyspalvelut ja erikoissairaanhoido.

Vanhuspalvelut tarjoavat ikääntyneille kuntalaisille lainsäädännön mukaiset laadukkaat sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut. Tavoitteena on edistää ja ylläpitää ikääntyneiden fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä, hyvinvointia ja toimintakykyä sekä tukea kotona asumista.

Keskeiset muutokset ja toimenpiteet palvelualueen toiminnassa

---

Tavoitteena on ylläpitää ja kehittää olemassa olevia palveluita terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi huomioiden tuleva sote- ja maakuntamuutos mm. seuraavien toimenpiteiden avulla:

- Limingan terveyskeskuksen on valinnut hoitopaikakseen yhä useampi ulkokuntalainen
- Kuntalaisten omatoimisuuden lisääminen sähköisten palveluiden avulla.
- Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin vahvistaminen kotiin annettavilla palveluilla
- Vahvistetaan lapset puheeksi – työmenetelmän käyttöä
- On tehostettu elintapa- ja liikuntaneuvontaa yhdessä liikuntapalveluiden kanssa.
- Sydän- ja verisuonisairauspotilaiden sopeutumisvalmennuskurssit myös sähköisenä
- Erityisryhmien sosiaalista kuntoutusta vahvistetaan edelleen
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi terveyspalveluissa parannetaan hoidontarpeen arviointia ja kokonaisvaltaisen hoitosuunnitelman tekemistä jokaiselle potilaalle
- Ikäihmisten kotona asumista kehitetään luomalla uusia toimintamalleja
- Kannallisen sosiaalihuollon asiakastietovarannon (KanSa) käyttöönotto

Terveyspalveluissa vuotta 2021 on edelleen värittänyt koronapandemia. Käynnit ovat kuitenkin lisääntyneet huomattavasti kaikissa yksiköissä. Ryhmätoiminnot aloitettiin myös uudelleen syksyn aikana. Lisääntyneiden käyntien myötä myös tulot nousivat selvästi. Koronakustannukset kohdistuivat pääasiassa henkilöstömenoihin sekä hoitotarvikekustannuksiin.

Takaisinsoittojärjestelmä TeleQ:n käyttöä laajennettiin koskemaan myös terveydenhoitoa, kuntoutusta sekä mielenterveyspalveluja. Sähköisen Omaolo-järjestelmän kautta vanhemmat ja koululaiset täyttävät esitietokaavakkeita ennen neuvola- ja kouluterveydenhuollon määräaikaistarkastuksia. Myös sähköinen ajanvaraus otettiin käyttöön. Vuonna 2021 se koski vain rokotus- ja näytteenotto- ajanvarauksia.

Myös vuodeosastolla tulot kasvoivat. Vaikka hoitopäivät laskivat keskimääräisen hoitoajan laskiessa alle 6 vuorokauden, hoitajaksot lisääntyivät selvästi. Keskimääräinen kuormitus oli 85,5%.

Erikoissairaanhoidon kokonaiskustannukset nousivat 7.7%. Kustannukset nousivat lastentautien sekä psykiatrian osalta huolestuttavasti. Psykiatrisessa erikoissairaanhoidossa nousu oli suurta erityisesti lasten ja nuorten osalta.

Lasten, nuorten ja perheiden tukemiseksi olemme olleet mukana Ihmeelliset vuodet -ohjelmakoulutuksessa. Se on ohjelmakokonaisuus, jolla tuetaan käytöksellään oirehtivia ja käytöshäiriöisiä lapsia, heidän perheitään sekä lasten ja perheiden kanssa työskenteleviä sosiaali-, terveys- ja kasvatustalon ammattilaisia. Jatkamme myös lyhytterapia- menetelmän hyödyntämistä sosiaali-, terveys- ja sivistyspalveluissa.

Limingassa on kehitetty moniammatillisesti perhekeskustoimintaa POPsote- hankkeen turvin. Toimintaan sisällytettiin palveluohjaus, jossa yhdessä perheen kanssa mietitään heitä tukevia palveluita.

Limingassa perustettiin vuoden lopussa terveyskeskuspsykiatriin virka, jonka avulla tehostamme seuraavina vuosina aikuispotilaiden hoitoon pääsyä. Sitä tukee myös uusi hoitomalli, jossa psykiatrinen sairaanhoitaja toimii ns ensilinjan hoitajana vastaanotolla tehden psykiatrisia hoidontarpeen arviointeja 1-3 viikoittaisen käynnin avulla. Vastaanotolle pääsee viikon kuluessa yhteydenotosta.

Limingan terveyskeskuksen oli valinnut 350 ulkopaikkakuntalaista ja toisen kunnan oli valinnut 61 liminkalaista. Lapsia on syntynyt Limingassa vuonna 2021 yhteensä 124. Ikääntyneet ovat joutuneet myös vuonna 2021 koronaepidemiaan liittyvien rajoitustoimien vuoksi erityisen vaikeaan tilanteeseen. Tämä on vaikuttanut selkeästi monen ikääntyneen toimintakykyyn. Kuntouttava päivätoiminta oli tauolla alkuvuoden, mutta ajalla 19.4.21 -16.12.21 ryhmät olivat toiminnassa.

Kaikki 65-, 70- ja 75 -vuotta täyttävät saivat kutsun terveystarkastukseen. HEHKO-kotikäynnit (hyvinvointia edistävät kotikäynnit) tehdään pääsääntöisesti 80 -vuotta ja 85 -vuotta täyttäneille. Lisäksi seniorineuvolassa tehdään etsivää vanhustyötä. Seniorineuvolan sairaanhoitajan tehtäviin kuuluu tehdä hoitajan osuus ajokorttitarkastuksesta 70-vuotta täyttävälle ja sitä vanhemmille asiakkaille.

Limingassa emme ole rajoittaneet kotihoidon käyntejä, vaan ne tehtiin hoito- ja palvelusuunnitelman mukaisesti turvallisuus ja hygienia huomioiden. Omaishoitajien lakisääteiset ja harkinnanvaraiset vapaat on järjestetty ympärivuorokautisessa palveluasumisessa sekä ikääntyneiden perhehoitokodissa.

Lääkkeiden koneellinen annosjakelu on otettu käyttöön Joutsenkodin asukkaille ja kotihoidon asiakkaille. Lääkkeiden koneellinen annosjakelu ei aiheuta lisäkustannuksia asiakkaille.

Kotihoidon ja Joutsenkodin hoitajat ovat suorittaneet Kunnonhoitaja -koulutuksen. Tavoitteena on syventää hoitajien tietoa toimintakykyä edistävästä työtavasta sekä lisätä tietoa iäkkäiden arkiliikunnasta ja voima- ja tasapainoharjoittelusta. Joutsenkodin asiakkaille suunnatun säännöllisen ohjatun harjoittelun tavoitteena on ylläpitää ja parantaa toimintakykyä. Asiakkaan kanssa tehtävä liikumissuunnitelma on osa hoito- ja palvelusuunnitelmaa.

POPsote-hankkeessa on kehitetty alueellisesti asiakas- ja palveluohjausta, kotikuntoutusta, kotisairaaloimintamallia sekä kotihoitoa.

Perhesosiaalityö ja lastensuojelu sekä perheoikeudelliset palvelut

Limingan kunnan asukasrakenteessa lapsiperheiden osuus on tuntuva, joka näkyy väistämättä myös sosiaalipalveluissa: perhesosiaalityön ja lastensuojelun asiakkaita ja henkilöstöresursseja on määrällisesti eniten. Yhteydenotot (lastensuojeluilmoitukset sekä sosiaalihuoltolain mukaiset ilmoitukset ja yhteydenotot) ovat lisääntyneet. Erityisesti perhesosiaalityön asiakkuudet ovat lisääntyneet tuntuvasti. Vaikka

lapsiperhepalveluiden kokonaisuudessa työmäärä on lisääntynyt, on sosiaalipalveluiden kehittämistyö tuottanut tulosta siten, että asioihin pystytään puuttumaan perhesosiaalityön keinoin, eivätkä lastensuojelun asiakasmäärät ole lisääntyneet.

Perhesosiaalityötä on vuosien aikana vahvistettu tavoite- ja tarveperusteisesti. Vuoden 2021 aikana perhesosiaalityöhön on organisaation sisäisellä järjestelyllä siirtynyt sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan virat. Sosiaalityöntekijän virka on siirtynyt perhesosiaalityöhön lastenvalvonnan ja kasvatus- ja perheneuvonnan yhdistelmävirasta. Sosiaaliohjaaja on siirtynyt perhesosiaalityöhön työikäisten sosiaalityöstä. Perheoikeudelliset palvelut on ostettu Oulun kaupungilta vuoden 2021 alusta alkaen, ostomäärän osuus on 25% henkilötuloavuodesta. Palvelua tarjotaan edelleen lähipalveluna sen lisäksi, että asiointimahdollisuus on myös Oulussa. Kasvatus- ja perheneuvonnan palvelua on hankittu ostopalveluna kesästä 2021 alkaen, eikä tätä työtä ole vuodelle asetetun tavoitteen mukaisesti vahvistettu omana palvelutuotantona: kyseisen palvelun tuottamiseksi ei tarvita virkapohjaa, jota taas perhesosiaalityön (tai lastenvalvontatyön) toteuttamiseksi tarvitaan ja tarve on ollut välitön.

Lastensuojelun avo- ja sijaishuollon sosiaalityöntekijän työtehtävää on jäsennelty 1.1.2022 uudistuneen lain mukaisesti siten, että sosiaalityöntekijät vastaavat 0-17-vuotiaiden lasten asioista. Lastensuojelun asiakasmäärä on uudistuneen lain mukainen.

Palvelutarpeen arviointitiimin työtehtävää on keskitetty syksystä 2021 alkaen nimenomaisesti selvitystyön tekemiseen (vastuulla ei ole jatkoasiakkuuksia), joka tulee tavoitteellisesti vaikuttamaan a.) varhaiseen puuttumisen vahvistumiseen b.) interventiotyön monipuolistamiseen c.) jatkoasiakkuuksien tarpeen vähenemiseen. Palvelutarpeen arviointityö on tehtävä kolmen (3) kuukauden kuluessa vireilletulosta.

Limingan kunta on osallistunut 1.1.2021 alkaen työllisyyden kuntakokeiluun. Sosiaalipalveluista sosiaaliohjaajan työpanosta siirtyi kuntakokeiluun 50%, mutta työosuus siirrettiin työllisyyspalveluille syksyn 2021 aikana. Sosiaali- ja työllisyyspalveluiden yhteistyötä tehdään tiiviisti ja molempien hallintokuntien roolit ovat syksyllä tehdyn muutoksen myötä selkeät.

Pitkäaikaistyöttömille, yli 29-vuotiaille, suunnattua kuntouttavaa työtoimintaa omana palvelutuotantoa on kehitetty ja syksystä 2021 alkaen toiminta on alkanut uudella ohjelmalla. Muutoinkin yhteistyötä kuntien eri toimijoiden kanssa kuntouttavan työtoiminnan mahdollistamiseksi on aktivoitu. Pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut laskeva.

Toimeentulotuen kustannukset ovat vähentyneet. Taloussosiaalityöhön liittyvää ohjausta ja neuvontaa on monipuolistettu. Lisäksi suunnitelmallisen sosiaalityön osuutta esim. sen jälkeen, kun ehkäisevää toimeentulotukea on myönnetty, on vahvistettu. Asiakkaan vastikkeellisuutta vahvistetaan ja etsitään ratkaisuja, mm. neuvotteluja maksusuunnitelmista, ennen toimeentulotuen myöntämistä. Myös välitystiliasiakkuuksien määrä on lisääntynyt, joka on yksi konkreettinen keino tukea asiakkaita taloudellisten asioiden hoitamisessa.

Mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden kotona asumista on tavoitteellisesti tuettu. Sosiaaliseen kuntoutukseen liittyvä ryhmätoiminta on eriytetty kuntouttavasta työtoiminnasta. Sosiaali- ja mielenterveyspalveluiden verkostotyö on lisääntynyt molemminpuolisella aktivoinnilla.

Päihdepalveluiden palvelukuvausta ja -prosessia on aloitettu kehittämään Limingan soten ja POPsoten yhteistyönä. Tavoitteena on monipuolistaa ja kehittää avopalveluita sekä vahvistaa terveyspalveluiden roolia. Päihdetyön kokemusasiantuntijatyö on juurrutettu osaksi sosiaalipalveluita ja toimii täydentävä

asiantuntijuutena niin palvelutarpeen arvioinneissa kuin palveluiden toteuttamisessakin. Päihdekuntoutujia ei ole asumispalveluissa.

Toimintaympäristön muutokset

Suunnitelmakaudella perusturvapalvelujen toimintaan tulee vaikuttamaan valtakunnallinen sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus 1.1.2023 alkaen. Palveluiden kehittämistyötä on jatkettu hanketyö kautta ja on valmistettavaa työtä hyvinvointialueelle siirryttäessä.

Tavoitteiden toteutuminen

Kuntastrategiaa tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit v. 2021

Tavoitteet	Mittarit / arviointikriteerit	Toteuma 2021
Kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen		
Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen ja varhaisen tuen toimintamallien kehitystyön jatkaminen	Hyvinvointikertomus Käyntimäärät TEA- viisari (osallisuus) Kouluterveyskysely	Asiakasmäärät sosiaalipalveluissa lisääntyneet (perhesosiaalityö)
Kiireettömän ajan vastaanotolle saa 2-3 viikon kuluessa	Kiireettömälle vastaanotolle pääsy-aika T3- aika (kolmas vapaa vastaanottoaika)	2 viikon kuluessa
Päivystyspotilaiden hoitaminen omassa terveyskeskuksessa	OSYP- käyntien määrä	Pysynyt matalalla
Yhä useampi ulkopaikkakuntalainen valitsee Limingan hoitopaikaksi	Valinnanvapaudesta johtuvat kustannukset ja saadut tulot sekä terveyskeskusta vaihtaneiden määrät	Limingan valinneiden määrä on lisääntynyt
Yhä useampi yli 75-vuotiaista asuu kotona	Yli 75-vuotiaiden kotona asuun määrä 90,5 %	Vuonna 2021 kotona asuun määrä oli 87,4 &. Vastaava luku vuonna 2020 on 88 %.
Varhaisen tuen sekä kotiin annettavat palvelujen tehostaminen	Palveluohjaus ja palveluprosessit toimivat	Palveluprosesseja ja toimintakuvauksia on kehitetty ja jäsennelty. Varhaiseen tukeen on lisätty henkilöresursseja.
Erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden palveluiden vaikuttavuus ja tehokkuus	Asiakkuuksien painopiste	Asiakkuuksia siirtynyt kevyempiin palveluihin tai asiakkuuksia on voitu lopettaa mm. suunnitelmallisen työn ansiosta. Asiakkuuksien pääpaino varhaisessa tuessa.
Asiakasosallisuuden vahvistaminen	Sähköisten palveluiden käyttö	Roidu -palautejärjestelmän käyttö on vakiintunut.

Kilpailukyvyyn ja elinvoiman vahvistaminen <ul style="list-style-type: none"> – Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista pysyy alhaisena – Työllisyystoimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi 	Kokemusasiantuntija	Kokemusasiantuntijatyö on juurrutettu osaksi kehittämistyötä ja asiakastyötä.
	Kunnan osuus työmarkkinatuen kustannuksista	Kustannukset lisääntyneet.
	Työttömyysaste	Pitkäaikaistyöttömien määrä ollut laskeva ja aktivointiaste vuoden loppua kohden kasvava.
Strategian mukainen johtaminen Lasten, nuorten ja perheiden palvelujen hyvinvointityön ja -johtamisen vahvistaminen Tiedolla johtaminen Muutosjohtaminen	Hyvinvointikertomus, asiakasmäärät, henkilöstön vaihtuvuus/ saataavuus Tilastotiedon suunnitelmallinen seuranta	Tilastoja seurataan kuukausittain.

Talous

Perusturvapalvelut

Tuloslaskelma	TP 2020 1 000 €	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama €	To- teuma %
Toimintatulot	3 671 728,12	3 452 600	-	3 452 600	5 459 017	2 006 417	158,1
Toimintakulut	- 31 145 888	- 28 379 500	- 1 000 000	- 29 379 500	- 31 603 232	- 2 223 732	107,6
Toimintakate	- 27 474 160	- 24 926 900	- 1 000 000	- 25 926 900	- 26 144 216	- 217 316	100,8

Perusturvapalveluiden ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 158,1 % ja tuotot toteutuivat 2 006 417 euroa talousarviota paremmin. Merkittävää osa toimintatulojen talousarvion ylityksestä muodostuu perusterveydenhuollon tuloksi kirjatuista korona-avustuksista, yhteensä 1,5 milj. euroa.

Toimintamenot ylittivät talousarvion 2,2 milj. euroa ja toimintatulojen toteuma on 107,6 % talousarvioon nähden. Suurin osa ylityksestä muodostui sosiaalipalveluissa 0,5 milj. euroa, vanhusten palveluissa 0,5 milj. euroa ja terveystalouksissa 1,1 milj. euroa. Myös menojen osalta merkittävä ylityspenite on koronaepidemien hoitamisen aiheuttama kustannusten kasvu.

6.2.6 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yleistavoitteen toteutuminen vuonna 2021

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden yleistavoite – kuntalaisten, erityisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden, kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin vahvistaminen sekä lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen edistäminen – on toteutunut. Lapsille, oppilaille ja opiskelijoille on pystytty tarjoamaan lakisääteisyuden ylittäviä palveluita, kuten uudistunut kieliohjelma, matematiikkapainotteisuus, kaksikielinen opetus eskarista lukioon, joustavan esi- ja alkuopetuksen ryhmät, kohentuneet urheilu- ja ulkoilumahdollisuudet ja kulttuuritapahtumista Limmi-festi koronasta huolimatta. Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli ja Limingan Perhekeskuksen kehittäminen ovat synnyttäneet uutta osallistavaa toimintaa lasten, nuorten ja perheiden hyväksi. Kattavalla hanketoiminnalla on tuettu monipuolisesti lasten ja nuorten hyvinvointia. Harrastamisen Suomen mallin mukainen Harrastava Liminka -hanke (HaLi), on tarjonnut jokaiselle peruskoululaiselle harrastusmahdollisuuden koulupäivän yhteyteen ja uusia kavereita. Hanketoiminnalla on saatu käsipareja –koulukoutsu, koulunuorisotyöntekijä, mentoriopettajat – oppilaiden arkeen ehkäisemään koulupudokkuutta ja vahvistamaan oppimista ja hyvinvointia. Loppuvuodesta käynnistyneen Limingan hyvinvointityöryhmän toiminta vahvistaa entisestään kuntalaisten hyvinvointia elinkaaren mukaisesti.

Yleiskuvaus palvelualueen palveluista ja tarkoituksesta

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut (SiHy) edistää kuntalaisten, erityisesti lasten, nuorten ja lapsiperheiden, kokonaisvaltaista hyvinvointia sekä lasten ja nuorten kasvun ja oppimisen vahvistaminen.

SiHy-palvelut koostuu varhaiskasvatus- ja perusopetuspalveluista, lukiokoulutuksesta, nuorisopalveluista sekä kulttuuri-, liikunta- ja vapaa-aikapalveluista. Varhaiskasvatukseen kuuluvat päiväkotitoiminta, perhepäivä- ja vuorohoito, esiopetus, erityisvarhaiskasvatuksen ja avoin varhaiskasvatus. Kunnallisen palvelun vaihtoehtona perhe voi valita kotihoidon tai yksityisen päivähoiton. Tukimuodot ovat kotihoidontuki tai yksityisen hoidon tuki ja sen kuntalisä sekä yksityisen päiväkotihoidon palveluseteli. Yksityisen palvelun osuus oli 23 % syyskuussa 2021.

Perusopetus, aamu- ja iltapäivätoiminta sekä lukiokoulutus ovat kunnan opetuspalveluita. Vuonna 2021 perusopetus järjestetään Liminganlahden, Tupoksen ja Ojanperän kouluissa. Erityisopetusta toteutetaan pääasiassa pienryhmä- ja pienluokkaopetuksena. Limingan lukio on alueen vetovoimainen, vahva lukioyksikkö, jonka kantava ajatus on toimia hyvinvointikouluna. Paikallisena painotuksena järjestetään Bisneslukio-linjaa yrittäjyydestä kiinnostuneille ja kaksikielistä opetusta.

Hyvinvointipalvelut sisältää liikunta-, kulttuuri-, kirjasto-, museo- ja nuorisopalvelut. Vapaan sivistystyön palvelut eli Lakeuden kansalaisopisto ja Limingan seudun musiikkiopisto sisältyvät kulttuuri- ja vapaa-aikapalveluihin ja muodostavat yhden hallinnollisen yksikön, Lakeusopisto, yhden rehtorin alaisuudessa. Hyvinvointipalvelut ovat strategian mukaisia, ennakkoivia kuntalaisten hyvinvoinnin peruspalveluja, jotka lisäävät elinvoimaa ja yhteisöllisyyttä. Suomen nuorimmassa kunnassa painotetaan lasten ja nuorten palveluita.

Keskeiset muutokset palvelualueen toiminnassa

Maailmanlaajuisen koronapandemian vaikutus on näkynyt myös vuoden 2021 toiminnassa. Sivistyspalveluissa henkilöstön sijaiskulut ovat kasvaneet merkittävästi edelliseen vuoteen verrattuna. Koronan vuoksi työntekijöitä ohjeistettiin jäämään pois töistä lievienkin influenssaoireiden vuoksi, ja karanteeniaika vaihteli vuoden aikana jopa 10–14 vuorokautta. Henkilöstön poissaolot ovat haastaneet erityisesti varhaiskasvatuksen sijaisten saantia.

Subjektiviivisen päivähoito-oikeuden astuttua voimaan elokuussa 2021 varhaiskasvatuspaikkojen tarve kasvoi odotettua enemmän. Lisäksi huoltajien tulorajojen nostaminen lisäsi varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää: entistä suuremmilla tuloilla saa entistä pienemmät päivähoitomaksut. Lakimuutosten vuoksi maksutuotot laskivat vuonna 2021 n. 26 %. Elokuun 2021 alusta voimaan tulleen varhaiskasvatuslain poikkeam säännön tiukentumisen ja henkilökunnan ilmoitusvelvollisuuden vuoksi ryhmät on muodostettu tarkasti mitoituksen mukaan. Varhaiskasvatuspaikkojen tarve kasvoi 1–2 lasta/ryhmä. Limingan varhaiskasvatuksessa on 36 ryhmää

Lakimuutoksista johtuvan varhaiskasvatuksen kysynnän lisäksi valtakunnallinen pula varhaiskasvatuksen työntekijöistä on haastanut sivistyspalveluiden johtoa. Kunnan erinomainen työllisyystilanne on myös lisännyt varhaiskasvatuspaikkojen tarvetta vanhempien työllistyessä. Myös varhaiskasvatustiloista on syntynyt pulaa. Tilahaasteita on ratkottu siirtämällä Katrin päiväkotia isompiin tiloihin ja perustamalla Tupokseen uusi päiväkotia Koivula. Lisäksi esiopetusryhmiä sijoitettiin kaikkien peruskoulujen tiloihin syksyllä 2021.

Koronapandemia on rapauttanut niin henkilöstön, oppilaiden ja opiskelijoidenkin hyvinvointia. Opettajien työmäärää on lisännyt lähi- ja etäopetuksen samanaikainen järjestäminen. Lisäksi oppilaat ja opiskelijat ovat oireilleet koronan aiheuttamaa osallisuuden ja yhteisöllisyyden vähenemistä. Koulun ulkopuolisten tapahtumien järjestäminen on ollut lähes mahdotonta, samoin vierailut koululle. Koulun yhteiset tapahtumat ovat jääneet pois. Etäyhteyksiä hyödyntävä toiminta on tullut liiankin tutuksi. Myönteistä etäyhteyksien käytössä on ollut verkostomaisen yhteistyön helpottuminen ja koulutusten ja webinaarien lisääntyminen. Myös huoltajia on ollut helpompi tavoittaa vanhempainiltoihin ja keskusteluihin etäyhteyden kautta.

Koronapandemian vuoksi on saatu valtionavustuksia koulun toimintakulttuurin kehittämiseen, koulupudokkuuden ehkäisemiseen ja hyvinvointia vahvistavan henkilökunnan palkkaamiseen. Perinteistä oppilas- ja opiskelijahuoltoa, kuten koulukuraattori- ja koulupsykologipalvelun järjestämistä, on tuettu hankeressurssilla. Uutta toimintakulttuuria ovat Limingan kouluissa toimivat koulunuorisotyöntekijä, koulukoutsi ja mentoriopettajat. Kullakin toimijalla on oma tehtäväkuva oppilaiden hyvinvoinnin ja/tai osaamisvajeiden paikkaamisessa. Mentoriopettajat tukevat opettajia oppimisen ja käyttäytymisen haasteiden kohtaamisessa ja ratkaisujen hakemisessa. Myös Lakeusopistoon on saatu useita hankerahoituksia, joilla on paikattu koronan haittoja ja kehitetty vapaan sivistystyön kenttää toiminnan, välineiden ja digitaalisuuden osalta.

Koulutusvientiä ei ole pystytty toteuttamaan koronapandemian vuoksi. Useita jo varattuja ryhmiä peruuntui. Korona-aikaa on hyödynnetty luontokoulutoiminnan kehittämiseen. On varauduttu kansainvälisten oppilaiden ja opetusalan asiantuntijoiden paluuseen Liminkaan.

Oppivelvollisuuden laajentuminen syksystä 2021 edellytti maksuttoman lukiokoulutuksen järjestämistä ensimmäisen vuosikurssin opiskelijoille. Opiskelijoiden oppimateriaaleihin varattiin syyslukukaudelle n. 250,- euroa/opiskelija, mikä osoittautui riittämättömäksi. Valtio on kompensoinut oppivelvollisuudesta aiheutuneita kustannuksia kunnille. Lukiouudistus on edellyttänyt myös lisäresurssia erityisopetukseen ja opiskelijoiden ohjaukseen. Limingan lukiossa on aloitettu sopeutuminen uuteen opetussuunnitelmaan esimerkiksi tv- ja yrittäjyyskurssien muodossa sekä käynnistämällä korkeakoulu- ja

ammattikorkeakoulu yhteistyötä useilla kursseilla. Lukiosaneerauksessa (2021–22) on otettu huomioon modernin lukiokoulutuksen tilavaatimuksia esimerkiksi tiimityöskentelyyn soveltuvilla tiloilla.

Limingan sivistyspalvelut pääsi mukaan Jyväskylän yliopiston ja Valteri-koulun koulutuskokonaisuuteen *Tukea tuen järjestäjälle* (TTJ). Koulutuskokonaisuus toteutui lukuvuoden 2020–21 aikana. TTJ-hankkeen kautta on päästy kehittämään inklusiivisen koulun rakenteita myös Limingassa.

Kirjastopalveluissa keskeisin toimintaympäristön muutos oli Tupoksen uuden kirjastoyksikön valmistuminen. Tuposlaisia kuultiin kehittämistyössä useassa kuntalaisfoorumissa, ja kirjaston myötä saatiin Tupokseen myös tapahtuma- ja kokoontumistilaa yhdistyksille ja muille toimijoille.

Tavoitteiden toteutuminen

- Vuodelle 2021 asetetut toiminnalliset tavoitteet ovat toteutuneet hyvin. Elokuun alusta 2021 astui voimaan **oppivelvollisuuslaki**, joka siirsi oppivelvollisuuskään 18. ikävuoden loppuun. Liminkaan perustettiin oppivelvollisuustyöryhmä, jossa on edustajia perus- ja lukiokoulutuksesta sekä turvallisuusalan oppilaitoksesta. Työryhmä linjasi oppivelvollisuuteen liittyvät lakisääteiset tehtävät ja vastuut, jotka päivitettiin kunnan hallintosääntöön. Sekä perus- että lukiokoulutukseen lisättiin ohjausresurssia turvaamaan erityisesti yksilöllistä ohjausta.
- Limingan opetuksen painotukset, **kaksikielinen opetus** ja **matematiikkapainotteinen opetus**, etenivät vuosiluokittain suunnitelman mukaisesti. Limingan vaativan erityisen tuen ryhmät (VETO-ryhmät) sekä ala- että yläkoululaisille aloittivat yhteisissä tiloissa Liminganlahden pääkoulun lähellä. Kunnassa pystyttiin luopumaan Nuorten Ystävien koulun ostopalvelusta kevätlukukauden 2021 lopussa, kun viimeinen liminkalainen koulun oppilas sai päättötodistuksen.
- Tupoksen **STEAM-pedagogiikan** opetussuunnitelmalinjauksia on työstetty ja toimintaa viedään eteenpäin oppimisympäristöjen kehittämisen hanketoiminnalla vuonna 2022. Tupoksen koulu toimii pääkoulu Tuiskulassa ja Vilske-modulissa. Pysyvän uudisrakennuksen valmistuminen siirtyi vuoden 2022 alkuun.
- Limingan **uusi kieliohjelma** otettiin käyttöön syksyllä 2021. Kaikkiin 4. luokalla alkaviin A2-kieliin syntyi opetusryhmät. Venäjään yksi ryhmä ja saksaan ja espanjaan kaksi. Yläkoulun 8. luokalla alkavaan B2-kieleen syntyi ryhmät saksaan, ranskaan ja espanjaan. Kaksikielisen opetuksen kielirikasteinen muoto eteni lukiotasolle lukuvuoden 2021–22 alusta. Opiskelijat hakeutuivat lukion kaksikieliselle linjalle kevään 2021 yhteishaussa.
- Lukiokoulutuksessa on noudatettu **uudistettuja valtakunnallisia perusteita lukuvuoden 2021–22 alusta**. Lukion paikallista opetussuunnitelmaa on kehitetty valtakunnallisten perusteiden käyttöönoton rinnalla. Linjauksia on hyväksytty prosessinomaisesti sivistys- ja hyvinvointilautakunnassa. Uusi lukio-ops (LOPS) asettaa vaatimuksia ilmiöpohjaisuudelle, korkeakoulu yhteistyölle sekä opiskelijoiden hyvinvoinnin turvaamiselle. Lukiolla käynnistyi vuonna 2021 opiskelijoiden tiimilukiomalli, jossa jokainen opiskelija kuuluu johonkin tiimiin. Tiimit tekevät systemaattisesti koulun hyvinvointityötä ja tapaavat viikoittain. Tiimin aikuisjäsen on opettaja tai joku koulun sidosryhmäjäsen. Koulunuorisotyöntekijä on mukana vahvistamassa tiimilukiomallin toteutumista.
- OPS-uudistamisen rinnalla **lukiossa on toteutettu laajaa saneeraushanketta**. Lukion ja Sarvela-salin saneeraus käynnistyi kesällä 2021. Saneerausta on rytmitetty loma-aikoja ja koulutyötä huomioiden, jotta saneeraus on voitu toteuttaa ilman väistötiloja lukuun ottamatta opettajien väistöä liikuntahalliin hallintotilojen saneerauksen aikana.
- **Luontokoulutoiminta** on edennyt vuoden 2021 aikana. Luontokoulun toimintasuunnitelma saatiin työstettyä, erilaisia toimintakonsepteja, kuten kouluille vietävää luontokoulutoimintaa, koulutusvientiryhmille räätälöityjä malleja ja eri aineryhmille, kuten kieltenopetukseen, työstettyä ulkoluokkasettejä, on kehitetty. Vakinaisen luontokouluopettajan rekrytointi on käynnistynyt vuoden 2021 lopulla, ja Liminganlahden luontokeskukseen saatiin osana elinkeinopuolen hanketoimintaa Olotila, joka palvelee erinomaisesti myös luotokoulua.

- **Joustavan esi- ja alkuopetuksen ryhmät** toteutuvat kaikkien koulujen yhteydessä. Joustavat ryhmät muodostuvat eskareista ja alkuopetuksen oppilaista. Ryhmissä toimii varhaiskasvatuksen opettaja, alkuopettaja ja ohjaajia. Joustavien ryhmien kautta on edennyt henkilöstön joustavan käytön ohella myös tilojen yhteiskäyttö varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen osalta.
- **Yhtenäiskoulujen johtamisjärjestelmää** on rakennettu erityisesti Liminganlahden koululla. On käyty läpi vaihtoehtoisia malleja, kuten rehtori-apulaisrehtori ja rehtori-kaksi apulaisjohtajaa. Vuoden lopussa käynnistettiin henkilökunnan kysely. Tavoitteena on saattaa työ loppuun vuoden 2022 alussa niin, että virat voidaan laittaa auki kevään 2022 rekrytoinnissa.
- Koronan hidastama **Lapsiystävällinen kunta -toimintamalli** saatiin kunnolla liikkeelle vuonna 2021. Kaikki Sihyn vastualueet ovat olleet kehittämässä lapsiystävällistä kuntaa (LYK) *Lasten, nuorten ja perheiden palveluohjausryhmän* (LNP) kautta. Myös kunnan muut palvelualueet osallistuvat tavoitteiden mukaiseen toimintaan. Kunnan nykytilan kartoitus ja tavoitteiden asetanta tehtiin keväällä 2021. LYK-tavoitteiden edistäminen on tuonut yhteen kaikki Limingan palvelualueet verkostomaiseen toimintaan lasten, nuorten ja perheiden parhaaksi. **Nuorisopalveluissa** kehitetään entisen K-kaupan tilaa nuorisokahvilaksi yhteistyössä nuorten, kunnan, yhdistyspuolen toimijoiden ja yritysten kanssa LYK-kyselyyn perustuen.
- Koronan vuoksi syksyllä 2020 toteuttamatta jäänyt **Limmi-festivaali** toteutettiin syksyllä 2021. Festivaalia kehitetään vuosittain päämääränä olla yksi kulttuuripääkaupunkivuoden 2026 tapahtumia.
- **Museoalueen kehittämis- ja korjaussuunnitelman** työstäminen jatkuu edelleen, tähtäimenä vuoden 2026 Kulttuuripääkaupunkivuosi. Abraham Ojanperän muistokoti Aappola ja Vilho Lampi -museo pyydettiin mukaan valtakunnalliseen Taiteilijamuseo-hankkeeseen, joka tuo keskeisille kulttuurikohteillemme uutta näkyvyyttä ja kävijäkuntaa.
- **Kaiku-kortin** kehittäminen vähävaraisten yli 16-vuotiaiden kulttuuri- ja liikuntapalveluiden edistämiseksi ei edennyt.
- **Tupoksen frisbeegolfratahanke** etenee kyläyhdistyksen vetämänä, ja rata-alue on tulossa Saunarrannan läheisyyteen.
- **Kuntoreitistöjä** päivitettiin vuoden 2021 aikana muun muassa pintamateriaaleja lisäämällä sekä pienillä reittimuutoksilla.
- **Tupoksen virkistys- ja liikunta-alueiden kehittäminen** eteni vuoden aikana Tupoksen kehittämisyöryhmän vetämänä. Työ näiltä osin on vielä kesken, ja suunnitelma on menossa valtuuston hyväksyttäväksi kevään 2022 aikana.

Talous

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut

Tuloslaskelma	TP 2020 1 000 €	Alkuperäinen TA 2021	Muutos €	TA 2021 + muutos	TP 2021	Poikkeama €	Toteuma %
Toimintatulot	1 323 405	1 465 100	-	1 465 100	1 743 830	278 730	119,0
Toimintakulut	- 27 443 780	- 30 929 540	- -	30 929 540	- 30 889 644	39 896	99,9
Toimintakate	- 26 120 375	- 29 464 440	- -	29 464 440	- 29 145 814	318 626	98,9

Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden ulkoisten toimintatuottojen toteuma oli 119,0 %. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 278 730 eurolla. Vastaavasti toimintakulujen toteuma oli 99,9 % eli kulut alittuivat 39 896 eurolla. Vuoden 2021 toimintakatteeksi muodostui 98,9 % eli ylijäämää syntyi 318 626 euroa. Kokonaisuutena Sivistys- ja hyvinvointipalveluiden talouden toteuma täytti sille talousarviossa asetetut tavoitteet.

6.3 TULOSLASKELMAOSAN TOTEUTUMINEN

Tuloslaskelmassa osoitetaan, kuinka toimintatuotot riittävät palvelutoiminnan menoihin, lainojen korkoihin sekä muihin rahoitusmenoihin sekä omaisuuden kulumista kuvaaviin suunnitelman mukaisiin poistoihin. Toimintakate osoittaa, kuinka paljon toimintamenoista on katettava verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuosikate kuvaa tulo- ja rahoituksen riittävyyttä ja siinä otetaan huomioon verotulot ja valtionosuudet sekä rahoitustuotot ja -kulut. Tilikauden tulos kertoo tilikauden tulojen ja menojen erotuksen.

Tuloslaskelman toteutuminen 2021

Tuloslaskelma	TP 2020	Lopullinen TA2021	TP 2021	TA-tot %	Poikkeama
Toimintatuotot					
Myyntituotot	2 901 593	3 597 700	3 490 160	97,0 %	-107 540
Maksutuotot	2 044 472	2 297 200	2 190 988	95,4 %	-106 212
Tuet ja avustukset	872 340	970 600	2 645 917	272,6 %	1 675 317
Muut tuotot	1 488 614	194 800	1 511 749	776,1 %	1 316 949
Toimintatuotot yhteensä	7 307 020	7 060 300	9 838 814	139,4 %	2 778 514
Toimintakulut					
Henkilöstökulut	-30 112 668	-32 651 200	-33 522 465	102,7 %	-871 265
Palvelujen ostot	-23 819 314	-24 772 500	-26 392 347	106,5 %	-1 619 847
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-3 865 727	-3 961 000	-4 327 679	109,3 %	-366 679
Avustukset	-4 688 183	-4 094 400	-2 201 134	53,8 %	1 893 266
Muut toimintakulut	-1 578 391	-2 093 727	-2 431 044	116,1 %	-337 317
Toimintakulut yhteensä	-64 064 283	-67 572 827	-68 874 669	101,9 %	-1 301 842
Toimintakate	-56 757 264	-60 512 527	-59 035 854	97,6 %	1 476 673
Verotulot	35 312 431	35 210 000	37 316 200	106,0 %	2 106 200
Valtionosuudet	29 025 308	28 117 000	26 556 753	94,5 %	-1 560 247
Rahoitustuotot ja kulut					
Korkotuotot	13445	5 000	32 519	650,4 %	27 519
Muut rahoitustuotot	34351	15 000	35 983	239,9 %	20 983
Korkokulut	-163963	-160 000	-133 523	83,5 %	26 477
Muut rahoituskulut	-4078	-5 000	-8 967	179,3 %	-3 967
Vuosikate	7 460 231	2 669 473	4 763 111	178,4 %	2 093 638
Poistot ja arvonalentumiset					
Suunn. mukaiset poistot	-4 102 715	-3 829 900	-3 920 058	102,4 %	-90 158
Lisäpoistot	-421 360	0	0		0
Tilikauden tulos	2 936 157	-1 160 427	843 053		2 003 480
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	385 883		893 515		893 515
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	-3 000 000		-1 500 000		-1 500 000
Tilikauden ylijäämä	322 040	-1 160 427	236 568		1 396 995

Toimintatuotot

Limingan kunnan ulkoiset toimintatuotot vuonna 2020 olivat 9,8 milj. euroa. Toimintatuotot ylittivät talousarvion 2 024 514 euroa toteuman ollessa 125,9 %. Edelliseen vuoteen verrattuna toimintatuotot nousivat 2 531 795 euroa (34,6 %). Merkittävin syy kasvuun on korona-avustusten kirjaaminen tukiin ja avustuksiin toisin kuin vuonna 2020, jolloin ne kirjattiin valtionosuuksiin.

Toimintatuotoista myyntituotot kasvoivat 20,3 %, maksutuotot 7,2 % tuet ja avustukset 203,3 % ja muut toimintatuotot 1,6 % edelliseen vuoteen verrattuna. Tukiin ja avustuksiin on kirjattu koronaan liittyviä avustuksia n. 1,5 milj. euroa.

Toimintakulut

Vuonna 2021 Limingan kunnan toimintakulut olivat 68,9 milj. euroa ja niiden toteuma oli 101,9 %. Toimintakulut kasvoivat 4,8 miljoonaa euroa eli 7,5 % edellisestä vuodesta. Toimintakulut ylittivät talousarvion yhteensä 1,3 milj. euroa. Merkittävin ylitys oli palvelujen ostojen ryhmässä, jossa ylitys oli 1,6 milj. euroa toteuman ollessa 106,5 %. Henkilöstökulut ylittyivät 0,9 milj. euroa ja niiden toteuma oli 102,7 %. Aineiden ja tarvikkeiden ylitys oli 0,4 milj. euroa toteuman ollessa 109,3 %. Avustukset alittivat talousarvion 1,9 milj. euroa toteuman ollessa 53,8 %. Muiden toimintakulujen ylitys oli 0,3 milj. euroa ja talousarvion toteuma 116,1 %. Palvelujen ostojen ylitys 1,6 milj. euroa ja avustusten alitus 1,9 milj. euroa johtuu pääosin palvelusetelimenon kirjaustavan muutoksesta palvelujen ostoista avustuksiin. Muutos ei ole ollut tiedossa, kun talousarviota 2021 on valmisteltu.

Toimintakate

Toimintakatteen toteuma oli 97,6 % vuonna 2021. Toimintakate kasvoi 2,3 miljoonaa euroa (4,0 %) edelliseen vuoteen verrattuna. Valtuusto on asettanut yhdeksi taloustavoitteeksi, että toimintakatteen kasvun tulee olla verorahoituksen kasvua pienempi. Vuonna 2021 tavoite ei toteudu, sillä verorahoituksen kokonaismäärä edellisvuoteen nähden vähentyi. Vertailua on kuitenkin hankala tehdä, sillä 2020 vuonna koronatuot näkyvät valtionosuuksissa, kun vuonna 2021 ne on kirjattu avustuksiin. Jos verorahoituksesta puhdistetaan vertailun vuoksi koronatuotien osuudet, verorahoituksen kasvuksi muodostuu 1,97 %, joka on edelleen pienempi kuin toimintakatteen, eli nettomenojen kasvu.

Verotulot

Taulukko 7. Kunnan verotulojen toteuma verolajeittain

Verotulot, €	TA 2021 €	TP 2021 €	Poikkeama €
Kunnan tulovero	33 000 000	34 453 058	1 453 058
Osuus yhteisöveron tuotosta	850 000	1 411 267	561 267
Kiinteistövero	1 360 000	1 451 875	91 875
Verotulot yhteensä	35 210 000	37 316 200	2 106 200

Kunnan verotulojen talousarvion toteuma oli 106,0 % ja ne ylittivät talousarvion 2,1 milj. euroa. Kunnan tuloveroa kertyi 34,5 milj. euroa. Yhteisöverontuotto oli 1,4 milj. euroa ja kiinteistöveroa kertyi 1,5 milj. euroa. Osa yhteisöverotuoton kasvusta johtuu koronaepidemien kustannusten kattamiseen liittyvästä vuodelle 2021 tehdystä yhteisöveron jako-osuuden 10 prosenttiyksikön korottamisesta. Yhteisöveron jako-

osuus palautuu entiselle tasolle vuoden 2021 jälkeen. Yhteensä kunnan verotulot kasvoivat 5,7 % (2,0 milj. euroa) vuonna 2021.

Kunnan tuloveroprosentti ja kunnallisveroa vastaava verotettava tulo

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Verotettava tulo	Muutos %
Verovuosi 2013	19,5	127 251	4,5 %
Verovuosi 2014	20,5	131 848	3,6 %
Verovuosi 2015	20,5	134 580	2,1 %
Verovuosi 2016	20,5	138 716	3,1 %
Verovuosi 2017	21,0	137 153	-1,1 %
Verovuosi 2018	21,5	141 939	3,5 %
Verovuosi 2019	21,5	149 884	5,6 %
Verovuosi 2020	21,5	154 645	3,2 %
Verovuosi 2021	21,5	160 247	3,6 %

Maksuunpantava kunnallisvero v. 2014 - 2021

Verotulot 1 000 €	Tulovero- prosentti	Kunnallisvero	Muutos %
Verovuosi 2014	20,5	27 029	3,6 %
Verovuosi 2015	20,5	27 592	2,1 %
Verovuosi 2016	20,5	28 441	3,1 %
Verovuosi 2017	21	28 807	4,4 %
Verovuosi 2018	21,5	30 951	8,8 %
Verovuosi 2019	21,5	32 225	4,1 %
Verovuosi 2020	21,5	33 249	3,2 %
Verovuosi 2021 *	21,5	34 453	3,6 %

Verotulot v. 2020 - 2021

Verotulot, €	2020	2021	Muutos
Kunnan tulovero	33 248 581	34 453 058	3,6 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	861 579	1 411 267	63,8 %
Kiinteistövero	1 202 271	1 451 875	20,8 %
Verotulot yhteensä	35 312 431	37 316 200	5,7 %

Valtionosuudet

Valtionosuudet v. 2020 - 2021

Valtionosuudet yhteensä	TP 2019	TP 2020	TP 2021	Muutos
	€	€	€	%
Kunnan peruspalvelujen vo	17 331 975	18 325 017	16 266 414	-11,2 %
Verotulojen tasaus	7 067 524	7 246 224	7 252 428	0,1 %
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	198 952	361 787	-189 128	-152,3 %
Verotulomenetysten kompensatio		3 092 280	3 227 039	4,4 %
Valtionosuudet yhteensä	24 598 451	29 025 308	26 556 753	-8,5 %

Valtionosuuksien toteutuminen

Valtionosuudet	TP 2020	TA 2021	TP 2021	Poikkeama
	€	€	€	€
Kunnan peruspalvelujen vo	18 325 017	16 000 000	16 266 414	266 414
Verotulojen tasaus	7 246 224	7 200 000	7 252 428	52 428
Verotulomenetysten kompens.	3 092 280	3 100 000	3 227 039	127 039
Opetus- ja kulttuuritoimen muut vo:t	361 787	770 000	-189 128	-959 128
Valtionosuudet yhteensä	29 025 308	27 070 000	26 556 753	-513 247

Valtionosuuksia kertyi yhteensä 26,5 milj. euroa ja niiden toteuma oli 98,1 %. Valtionosuudet alittivat talousarvion 0,5 milj. euroa. Merkittävä erotus vuoteen 2020 nähden on koronatukien 1,5 milj. euroa kirjaiminen tukiin ja avustuksiin, kun vuonna 2020 koronatuet (1,7 milj. euroa) kirjattiin valtionosuuksiin. Vuoden 2021 valtionosuudet toteutuivat kokonaisuudessaan 2,5 milj. euroa edellisvuoteen nähden pienempinä.

Rahoitustuotot ja -kulut

Vuonna 2021 korkokuluja kertyi 134 000 euroa ja ne jäivät talousarviota pienemmiksi toteuman ollessa 83,5 %. Matalalla ja osittain negatiivisena pysytellyt korkotaso vaikutti korkojen määrään. Muita rahoitustuottoja ja korkotuottoja kertyi ennakoitua enemmän vuonna 2021.

Vuosikate

Limingan kunnan vuosikatteen vuodelle 2021 muodostui 4,8 milj. euroa toteuman ollessa 178,4 %. Vuosikatteen toteuma oli 466 euroa asukasta kohden. Vuosikate heikentyi 2,7 milj. euroa eli 36,2 % edellisestä vuodesta.

Poistot

Vuonna 2021 tehtiin suunnitelman mukaisia poistoja 3,9 milj. euroa. Vuosikate oli 121,5 % poistoista. Valtuuston asettaman taloustavoitteen mukaan vuosikatteen tulee kattaa suunnitelman mukaiset poistot. Tavoite toteutui vuonna 2021.

Tilikauden tulos

Vuoden 2021 tilikauden tulos on 843 053 euroa.

Tilikauden ylijäämä

Vuoden 2021 tilikauden ylijäämäksi muodostui 236 568 euroa.

6.4. INVESTOINTIOSAN TOTEUTUMINEN

Investointien toteutuminen 31.12.2021

Toimielin/ investointiryhmä	TA 2021 alkuperäinen	Muutos	TA + muutos 2021	Toteuma 31.12.2021	Poikkeama	Käyttö %
Konsernipalvelut						
Kiinteä omaisuus						
menot	-300 000		-300 000	-205 454	94 546	68,50 %
tulot	125 000		125 000	105 261	-19 740	84,20 %
netto	-175 000		-175 000	-100 193	74 807	57,30 %
Irtain ja aineeton omaisuus						
menot	-65 000		-65 000	-19 645	45 355	30,20 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-65 000		-65 000	-19 645	45 355	30,20 %
Arvopaperit						
menot	0		0	-5 250	-5 250	0,00 %
tulot	0		0	1 016	1 016	0,00 %
netto	0		0	-4 234	-4 234	0,00 %
Ojanperän koulu						
menot	0	-140 000	-140 000	-135 431	4 569	96,70 %
tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
netto	0	-140 000	-140 000	-135 431	4 569	96,70 %
Linnukan koulu						
menot	0	-60 000	-60 000	-57 735	2 265	0,00 %
tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
netto	0	-60 000	-60 000	-57 735	2 265	0,00 %
Liikutahalli, Krankka Areena						
menot	-1 500 000	-350 000	-1 850 000	-1 846 229	3 771	0,00 %
tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
netto	-1 500 000	-350 000	-1 850 000	-1 846 229	3 771	0,00 %
Lukio						
menot	0	0	0	49 350	49 350	0,00 %
tulot	0	0	0	1 943 400	1 943 400	0,00 %
netto	0	0	0	1 992 751	1 992 751	0,00 %
Liikuntapuisto						
menot	-400 000	0	-400 000	-84 357	315 643	21,10 %
tulot	120 000	0	120 000	0	-120 000	0,00 %
netto	-280 000	0	-280 000	-84 357	195 643	30,10 %
Pienet peruskorj. hankkeet						
menot	-100 000		-100 000	-67 346	32 654	67,30 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-100 000		-100 000	-67 346	32 654	67,30 %

Teiden ja alueiden rak.						
menot	-480 000		-480 000	-785 105	-305 105	163,60 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-480 000		-480 000	-785 105	-305 105	163,60 %
Tupoksen kuntorata						
menot	-20 000		-20 000	-14 546	5 454	72,70 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-20 000		-20 000	-14 546	5 454	72,70 %
Puistojen rakentaminen						
menot	-40 000		-40 000	-2 022	37 978	5,10 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-40 000		-40 000	-2 022	37 978	5,10 %
Ankkurilahti						
menot	-200 000		-200 000	-84 705	115 295	42,40 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-200 000		-200 000	-84 705	115 295	42,40 %
Ekokortteli						
menot	-100 000	-60 000	-160 000	-114 984	45 016	0,00 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-100 000		-160 000	-114 984	45 016	0,00 %
Kotiranta						
menot	-800 000		-800 000	-61 713	738 287	7,70 %
tulot	300 000		300 000	0	-300 000	0,00 %
netto	-500 000		-500 000	-61 713	438 287	12,30 %
Saunaranta						
menot	-250 000		-250 000	-283 150	-33 150	0,00 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-250 000		-250 000	-283 150	-33 150	0,00 %
Kirkonranta						
menot	-100 000		-100 000	-100 224	-224	100,20 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-100 000		-100 000	-100 224	-224	100,20 %
Liminganportti 2						
menot	0		0	-105	-105	0,00 %
tulot	0		0	50 902	50 902	0,00 %
netto	0		0	50 797	50 797	0,00 %
Malpe hankkeet						
menot	-200 000		-200 000	-11 070	188 930	5,50 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-200 000		-200 000	-11 070	188 930	5,50 %
Linnukkatien kev. Liik. väylä						
menot	-516 000		-516 000	0	516 000	0,00 %
tulot	258 000		258 000	0	-258 000	0,00 %
netto	-258 000		-258 000	0	258 000	0,00 %

Luontokoulu						
menot	-100 000		-100 000	-76	99 924	0,10 %
tulot	60 000		60 000	0	-60 000	0,00 %
netto	-40 000		-40 000	-76	39 924	0,20 %
Tupoksen koulun piha						
menot	-50 000	-227 000	-277 000	-242 072	34 928	100,90 %
tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
netto	-50 000	-227 000	-277 000	-242 072	34 928	100,90 %
Kosteikon syvyysksiin						
menot	0		0	-114 186	-114 186	0,00 %
tulot	0		0	49 498	49 498	0,00 %
netto	0		0	-64 688	-64 688	0,00 %
Vesikarin koulu						
menot	-75 000	-110 000	-185 000	-229 475	-44 475	124,00 %
tulot	0	0	0	0	0	0,00 %
netto	-75 000	-110 000	-185 000	-229 475	-44 475	124,00 %
Yleisten al. kehittäminen						
menot	-85 000		-85 000	-30 101	54 899	35,40 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-85 000		-85 000	-30 101	54 899	35,40 %
Lähivirkistysalueiden keh.						
menot	-180 000	30 000	-150 000	-138 096	11 904	92,10 %
tulot	80 000	0	80 000	63 500	-16 500	79,40 %
netto	-100 000	30 000	-70 000	-74 596	-4 596	106,60 %
Rantakylän virk. al. Keh.						
menot	-15 000		-15 000	-35 056	-20 056	233,70 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-15 000		-15 000	-35 056	-20 056	233,70 %
Liikuntapaikat						
menot	-20 000		-20 000	-247	19 753	1,20 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-20 000		-20 000	-247	19 753	1,20 %
Elinvoima						
menot	-35 000		-35 000	-7 578	27 422	71,42 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-35 000		-35 000	-7 578	27 422	71,42 %
Perusturva						
menot	0		0	-29 101	-29 101	0,00 %
tulot	0		0	30 536	30 536	0,00 %
netto	0		0	1 435	1 435	0,00 %
Hyvinvointipalvelut						
menot	-20 000		-20 000	-8 505	11 495	0,00 %
tulot	0		0	0	0	0,00 %
netto	-20 000		-20 000	-8 505	11 495	0,00 %

Investoinnit yhteensä						
Investointimenot	-5 651 000	-917 000	-6 568 000	-4 664 213	1 903 787	71,01 %
Rahoitusosuudet	818 000	0	818 000	194 436	-623 564	23,77 %
Investointitulot	125 000	0	125 000	2 049 677	1 924 677	1639,74 %
Investointiosa yhteensä	-4 708 000	-917 000	-5 625 000	-2 420 100	3 204 900	43,02 %

Kiinteä omaisuus

Kunta luovuttaa maata asuntorakentamista ja yritystoimintaa varten. Luovutusmuotona on tonttien myynti ja vuokraus. Pelkästään myyntiin menevien tonttien luovuttamisesta päättää konsernipalvelut. Kaavoitetulla alueella rivitalotontin hinta on kirkonkylällä 20-30 e/m² ja Tupoksessa 20-30 e/m², omakotitalotontin hinta kirkonkylällä 15-35 e/m², Tupoksessa 15-35 e/m² ja Alatemmeksellä 4-6 e/m². Kerrostalotontin hinta on 80-120 e/kerros-m². Tontteja voidaan luovuttaa myös tarjousten perusteella. Tonttien vuosivuokrat ovat olleet 5-10 % myyntihinnasta. Hallitukselle annetaan kuitenkin valtuudet määrätä asunto-, teollisuus- ja liiketonttien myynti- ja vuokrataso suhdannetilanteen mukaan. Kunta lohkoo pääsääntöisesti tontit ja perii lohkomiskustannukset tontin myynnin yhteydessä.

Vuonna 2021 raakamaata hankittiin yhteensä 4,66 ha. Kauppoja tehtiin 2 kpl ja maanvaihtoja oli 1 kpl 0,6335 ha. Kunta luovutti yhteensä 35 asuintonttia, joista myytiin 11 kpl ja vuokrattiin 24 kpl. Myytyihin tontteihin sisältyy 2 kpl vuokratonttien lunastuksia. Liike- ja teollisuustontteja myytiin 1 kpl ja vuokrattiin 1 kpl. Myytyihin tontteihin sisältyy 1 kpl vuokratonttien lunastuksia.

Irtain omaisuus ja aineeton käyttöomaisuus

Määrärahalta on mm. hankittu kalusteita Lakeustalolle.

Arvopaperit

Arvopaperimenoihin sisältyy kunnan omistukseensa hankkimat Limingan Vesihuolto Oy:n osakkeet.

Ojanperän koulu

Ojanperän koululla on tehty virheellisestä urakkasuorituksesta johtuvia korjauksia, joiden lopullinen vastuu on riidanalainen.

Linnukan koulu

Vuoden 2021 toteumat takuuaikaisia urakkaan liittyviä suorituksia.

Liikutahalli, Krankka Areena

Liikuntahalli valmistui kesäkuun 2021 aikana.

Lukio

Lukion toteuma liittyy rakennuksen myyntiin rahoitusyhtiölle. Lukion peruskorjaushanke toteutetaan leasing-rahoituksena.

Liikuntapuisto

Huoltorakennuksen rakennustyöt aloitettu. Perustukset rakennukselle valmiina.

Pienet peruskorjaushankkeet

Määrärahalta tehdään pieniä vuoden mittaan tulevia peruskorjaustarpeita kunnan kiinteistöihin.

Teiden ja alueiden rakentaminen

Sisältää mm. Bildontien peruskorjauksen, Saunarannan katuinfran (Kotisauna ja Ylälaude), sekä pienempiä katujen päällystystöitä, kuivatusta ja valaistuksen tekemistä.

Tupoksen kuntorata

Korjattu kuntoradan runkorakennetta, kuntorata valmistui 2021 aikana.

Puistojen rakentaminen

Uusien alueiden rakentamisen yhteydessä rakennetut puistoalueet.

Ankkurilahti

Uusin asemakaava-alue on vielä valituksen alainen. Investoinnit liittyvien tieverkon rakentamiseen.

Ekokortteli

Ekokorttelissa on tehty katurakenteiden päällystystöitä.

Kotiranta

Menot kohdistuu kunnallistekniikan suunnitteluun.

Saunaranta

Saunarannan alueen rakentaminen edistynyt suunnitelman mukaisesti.

Kirkonranta

Investoinnit liittyvät valaistuksen rakentamiseen.

Malpe hankkeet

Vesikarintien ja Ouluntien risteyksen liikennevalojen rakentaminen.

Linnukkatien kev. liik. väylä

Hanke ei ole edennyt valituksen johdosta.

Luontokoulu

Rakennettiin 2021 vuoden aikana Luontokeskuksen yhteyteen.

Tupoksen koulun piha

Hanketyöryhmä tekee esityksen Tupoksen koulun pihan järjestelyistä toukokuun 2022 loppuun mennessä.

Kosteikon syvyyksiin

Kustannukset liittyvät Luontokoulu -investointiin.

Vesikarin koulu

Tilaelementtikoulu II:n pohjarakenteiden, liittymien ja pihakalusteiden rakentamiseen

Yleisten al. kehittäminen

Torialue ja Kirkonrannan leikkipuisto suunnitelmat ovat lainvoimaiset. Torialueen kehittäminen jäi osittain kesken toteutuksen vaiheistuksen sekä myöhäisten materiaalitoimitusten vuoksi. Viher- ja leikkipuistoverkoston kehittämissuunnitelma valmistui vuoden lopussa.

Rantakylän virk. al. Keh.

Rantakylän virkistysalueen yleissuunnittelu valmistui kesäkuussa.

Elinvoima

Osa uudesta pylonista maksettu vuoden 2021 aikana.

6.5. RAHOITUSOSAN TOTEUTUMINEN

Rahoituslaskelma ja sen tunnusluvut

Rahoituslaskelma	TP 2021	TP 2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	4 763	7 394
Satunnaiset erät	0	0
Tulorahoituksen korjausevät	-267	-277
Toiminnan rahavirta	4 496	7 118
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 664	-7 094
Rahoitusosuudet investointeihin	194	16
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 317	722
Investointien rahavirta	-2 153	-6 356
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 343	762
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0	-1 002
Antolainasaamisten vähennykset	258	217
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300	-4 700
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 009	0
Lainakannan muutokset	-291	-4 700
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 363	2 257
Rahoituksen rahavirta	-2 397	-3 228
Rahavarojen muutos	-54	-2 466
Rahavarat 31.12.	4 219	4 272
Rahavarat 01.01	4 272	6 738
Rahavarojen muutos	-54	-2 466

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta	-14 182	-14 741
Investointien tulorahoitus, %	106,6 %	104,5 %
Pääomamenojen tulorahoitus, %	63,4 %	58,9 %
Lainanhoitokate	1,4	1,6
Kassan riittävyys, pv	20	20
Asukasmäärä	10 210	10 238

7. TILINPÄÄTÖSLASKELMAT

7.1 LIMINGAN KUNTA LIIKELAITOKSIN

Tuloslaskelma

	2021	2020
Toimintatuotot		
Myyntituotot	3 490 160,46	2 901 593,38
Maksutuotot	2 190 988,04	2 044 471,88
Tuet ja avustukset	2 645 916,72	872 340,11
Muut toimintatuotot	1 511 749,20	1 488 614,27
	<hr/> 9 838 814,42	<hr/> 7 307 019,64
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-27 380 842,45	-24 550 034,97
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-5 051 100,75	-4 774 544,91
Muut henkilösivukulut	-1 090 521,43	-788 088,20
Palvelujen ostot	-26 392 346,68	-23 819 313,78
Aineet tarvikkeet ja tavarat	-4 327 678,65	-3 865 727,02
Avustukset	-2 201 134,28	-4 688 183,34
Muut toimintakulut	-2 431 044,47	-1 578 390,95
	<hr/> -68 874 668,71	<hr/> -64 064 283,17
Toimintakate	-59 035 854,29	-56 757 263,53
Verotulot	37 316 200,36	35 312 431,41
Valtionosuudet	26 556 753,25	29 025 307,75
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	32 519,07	13 444,71
Muut rahoitustuotot	35 982,66	34 351,28
Korkokulut	-133 522,82	-163 963,37
Muut rahoituskulut	-8 967,16	-4 077,52
	<hr/> -8 967,16	<hr/> -4 077,52
Vuosikate	4 763 111,07	7 460 230,73
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-3 920 058,17	-4 102 714,58
Lisäpoistot	0,00	-421 359,67
Tilikauden tulos	843 052,90	2 936 156,48
Poistoeron lis. (-) tai väh. (+)	893 514,92	385 883,24
Varausten lis. (-) tai väh. (+)	-1 500 000,00	-3 000 000,00
	<hr/> -1 500 000,00	<hr/> -3 000 000,00
Tilikauden ylijäämä	236 567,82	322 039,72

Rahoituslaskelma

	TP 2021	TP 2020
Toiminnan rahavirta		
Tulorahoitus		
Vuosikate	4 763 111,07	7 394 228,48
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-267 445,54	-276 518,20
Toiminnan rahavirta	4 495 665,53	7 117 710,28
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-4 664 213,48	-7 094 204,09
Rahoitusosuudet investointimenoihin	194 436,43	16 499,40
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 317 122,39	721 537,96
Investointien rahavirta	-2 152 654,66	-6 356 166,73
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 343 010,87	761 543,55
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	0,00	-1 002 192,00
Antolainasaamisten vähennykset	257 549,72	217 140,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 300 000,00	-4 700 000,00
Lyhytaikaisten lainojen muutos	3 008 853,04	0,00
Lainakannan muutokset	-291 146,96	-4 700 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-5 933,08	-5 241,82
Saamisten muutos	-1 160 402,78	-349 613,17
Korottomien velkojen muutos	-1 196 690,23	2 612 244,31
Muut maksuvalmiuden muutokset	-2 363 026,09	2 257 389,32
Rahoituksen rahavirta	-2 396 623,33	-3 227 662,68
Rahavarojen muutos	-53 612,46	-2 466 119,13
Rahavarojen muutos		
Rahavaravarat 31.12.	4 218 606,82	4 272 219,28
Rahavarat 01.01.	4 272 219,28	6 738 338,41
	-53 612,46	-2 466 119,13

Tase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet		
Aineettomat oikeudet	22 404,12	30 528,72
Muut pitkävaikutteiset menot	1 606 752,43	1 774 541,58
	<u>1 629 156,55</u>	<u>1 805 070,30</u>
Aineelliset hyödykkeet		
Maa- ja vesialueet	6 626 340,06	6 257 670,34
Rakennukset	44 950 005,85	42 978 713,69
Kiinteät rakenteet ja laitteet	14 023 187,29	13 409 131,33
Koneet ja kalusto	815 728,21	1 191 411,87
Muut aineelliset hyödykkeet	99 338,14	99 338,14
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	2 106 004,79	6 012 617,19
	<u>68 620 604,34</u>	<u>69 948 882,56</u>
Sijoitukset		
Osakkeet ja osuudet	11 444 846,14	11 440 612,14
Muut lainasaamiset	1 247 483,78	1 387 663,78
Muut saamiset	994 933,02	1 112 302,74
	<u>13 687 262,94</u>	<u>13 940 578,66</u>
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen varat	32 126,53	32 656,53
	<u>32 126,53</u>	<u>32 656,53</u>
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
Lainasaamiset		
Muut saamiset		
Siirtosaamiset		
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	846 417,88	604 683,37
Lainasaamiset	0,00	0,00
Muut saamiset	2 450 293,93	934 108,18
Siirtosaamiset	1 114 338,21	451 835,05
	<u>4 411 050,02</u>	<u>1 990 626,60</u>
Rahat ja pankkisaamiset	<u>4 218 606,82</u>	<u>4 272 219,28</u>
VASTAAVAA YHTEENSÄ	<u><u>92 598 807,20</u></u>	<u><u>91 990 033,93</u></u>

VASTATTAVAA**2021****2020****OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	17 863 488,12	17 463 488,12
Edellisten tilikausien ylijäämä	8 718 105,50	8 186 286,62
Tilikauden ylijäämä	236 567,82	256 037,47
	<u>26 818 161,44</u>	<u>25 905 812,21</u>

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Poistoero	17 757 373,65	18 650 888,57
Vapaaehtoiset varaukset	6 800 000,00	5 300 000,00
	<u>24 557 373,65</u>	<u>23 950 888,57</u>

PAKOLLISET VARAUKSET

Muut pakolliset varaukset	0,00	0,00
	<u>0,00</u>	<u>0,00</u>

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
Lahjoitusrahastojen pääomat	30 332,00	31 340,83
Muut toimeksiantojen pääomat	37 837,70	43 291,95
	<u>68 169,70</u>	<u>74 632,78</u>

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 350 000,00	17 150 000,00
Muut velat	2 515,50	2 515,50
	<u>14 352 515,50</u>	<u>17 152 515,50</u>

Lyhytaikainen

Joukkovelkakirjalainat	0,00	11 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 008 853,04	3 300 000,00
Lainat muilta luotonantajilta	2 800 000,00	0,00
Saadut ennakot	2 017,44	1 400,43
Ostovelat	3 485 389,21	3 861 726,50
Muut velat	1 953 078,82	1 348 568,77
Siirtovelat	4 553 248,40	5 394 489,17
	<u>26 802 586,91</u>	<u>24 906 184,87</u>

VASTATTAVAA YHTEENSÄ92 598 807,2091 990 033,93

7.2 KONSERNI

Konsernituloslaskelma

Tuloslaskelma	TP 2021	TP 2020
Ulkoinen, 1000 €		
Toimintatuotot	24 616 510,74	21 911 293,68
Toimintakulut	-84 594 930,62	-79 332 603,55
Osuus osakkuusyht. voitosta	1 556,45	3 611,45
TOIMINTAKATE	-59 976 863,44	-57 417 698,43
Toimintakate	-59 976 863,44	-57 417 698,43
Verotulot	37 269 039,53	35 264 709,07
Valtionosuudet	29 371 639,48	31 869 001,68
Rahoitustulot ja -kulut		
Korkotuotot	41 621,85	28 838,45
Muut rahoitustuotot	49 084,67	40 460,09
Korkokulut	-228 942,94	-266 496,70
Muut rahoituskulut	-13 080,56	-11 331,83
Rahoitustulot ja -kulut	-151 316,98	-208 529,98
Vuosikate	6 512 498,59	9 507 482,34
Poistot ja arvonalentumisett		
Suunnitelman mukaiset poistot	-6 073 741,08	-6 604 587,35
Tilikauden yli- ja alipariarvot	140 685,95	8 616,45
Tilikauden tulos	579 443,45	2 911 511,43
Tilinpäätössiirrot	46 032,20	47 369,05
Tilikauden verot	-2 878,03	-1 305,68
Laskennalliset verot	-24 852,48	-26 886,51
Vähemmistöosuudet	10 301,06	4 437,70
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	608 046,19	2 935 125,98

Rahoituslaskelma	2021	2020
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	6 512 498,59	9 507 482,34
Satunnaiset erät	0,00	0,00
Tilikauden verot	-2 878,03	-1 305,68
Tulorahoituksen korjaukset	-337 070,38	-288 098,16
Osinkotuotot osakkusyhteisöiltä	-12 277,14	-3 021,17
	<u>6 160 273,04</u>	<u>9 215 057,33</u>
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-9 302 733,71	-11 115 785,53
Rahoitusosuudet investointeihin	196 593,73	107 629,11
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	2 779 045,61	1 322 380,54
	<u>-6 327 094,36</u>	<u>-9 685 775,88</u>
Toiminnan ja investointien rahavirta	-166 821,32	-470 718,56
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset	-60 146,37	-321 333,98
Antolainasaamisten vähennykset	111 383,42	-6 591,00
	<u>51 237,05</u>	<u>-327 924,98</u>
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	2 516 600,00	2 213 700,01
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-3 774 055,60	-323 748,15
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 851 133,70	-4 892 161,78
	<u>1 593 678,10</u>	<u>-3 002 209,92</u>
Oman pääoman muutokset	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-6 581,44	-5 217,29
Vaihto-omaisuuden muutos	32 628,04	-83 385,03
Saamisten muutos	-661 718,30	-413 385,55
Korottomien velkojen muutos	-1 058 760,47	1 404 233,06
	<u>-1 694 432,17</u>	<u>902 245,19</u>
Rahoituksen rahavirta	-49 517,02	-2 427 889,71
Rahavarojen muutos	-216 338,33	-2 898 608,26
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	6 718 717,30	6 935 055,64
Rahavarat 1.1.	6 935 055,64	9 833 663,91
Rahavarojen muutos	-216 338,34	-2 898 608,27

Konsernitase

VASTAAVAA	2021	2020
PYSYVÄT VASTAAVAT	109 340 539,08	108 805 335,37
Aineettomat hyödykkeet	1 923 473,04	2 087 735,54
Aineettomat oikeudet	127 842,26	149 688,84
Muut pitkävaik. menot	1 681 313,99	1 857 812,13
Ennakkom. ja keskener. hankinnat	114 316,79	80 234,57
Aineelliset hyödykkeet	102 749 695,62	102 627 106,06
Maa- ja vesialueet	7 766 544,06	7 388 829,13
Rakennukset	63 443 854,73	62 299 966,16
Kiinteät rakenteet ja laitteet	20 634 340,67	20 002 782,45
Koneet ja kalusto	3 395 552,16	3 705 047,35
Muut aineelliset hyödykkeet	239 271,43	243 707,59
Ennakkomaksut ja kesken- eräiset hankinnat	7 270 132,58	8 986 773,38
Sijoitukset	4 667 370,41	4 090 493,75
Osakkuusyhteisöosuudet	533 417,76	535 757,85
Muut osakkeet ja osuudet	2 903 290,11	2 272 836,31
Joukkovelkakirjasaamiset	0,00	0,00
Muut lainasaamiset	637 905,47	655 085,47
Muut saamiset	592 757,08	626 814,13
TOIMEKSIANTOJEN VARAT	276 374,74	288 406,45
Valtion toimeksiannot	105 018,40	78 230,52
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	40 046,02	39 925,96
Muut toimeksiantojen varat	131 310,32	170 249,97
VAIHTUVAT VASTAAVAT	13 630 416,32	13 217 643,98
Vaihto-omaisuus	531 258,50	563 886,54
Aineet ja tarvikkeet	374 977,15	385 440,36
Keskeneräiset tuotteet	1 567,45	1 389,38
Valmiit tuotteet	154 713,90	175 236,80
Muu vaihto-omaisuus	0,00	1 820,00
Saamiset	6 380 440,51	5 718 701,80
Pitkäaikaiset saamiset	682 695,63	832 536,54
Lainasaamiset	679 630,00	827 630,00
Muut saamiset	1 796,63	741,53
Siirtosaamiset	1 268,99	4 165,01
Lyhytaikaiset saamiset	5 697 744,89	4 886 165,25
Myyntisaamiset	2 027 335,41	1 769 203,21
Lainasaamiset	690 316,02	1 034 672,84
Muut saamiset	1 437 869,20	1 306 078,38
Siirtosaamiset	1 542 224,25	776 210,81
Rahoitusarvopaperit	228 102,06	107 579,78

Osakkeet ja osuudet	147,56	147,56
Sijoitukset rahamarkkinainst.	226 608,70	106 086,42
Muut arvopaperit	1 345,80	1 345,80
Rahat ja pankkisaamiset	6 490 615,24	6 827 475,86
VASTAAVAA YHTEENSÄ	123 247 330,14	122 311 385,79

VASTATTAVAA	2021	2020
OMA PÄÄOMA	55 181 124,39	54 617 843,28
Peruspääoma	17 463 488,12	17 463 488,12
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma	2 371,45	2 371,45
Muut omat rahastot	3 884 782,35	3 930 814,55
Edellisten tilikausien ylijäämä	33 222 436,26	30 286 043,18
Tilikauden ylijäämä	608 046,21	2 935 125,98
VÄHEMMISTÖOSUUDET	666 665,66	822 882,25
POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET	0,00	0,00
POISTOERO	0,00	0,00
Poistoero	0,00	0,00
Vapaaehtoiset varaukset	0,00	0,00
PAKOLLISET VARAUKSET	432 533,17	444 810,30
Muut pakolliset varaukset	432 533,17	444 810,30
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	312 496,20	331 109,36
Valtion toimeksiannot	105 018,40	78 230,52
Lahjoitusrahastojen pääomat	38 369,20	38 743,44
Muut toimeksiantojen pääomat	169 108,61	214 135,41
VIERAS PÄÄOMA	66 654 510,71	66 094 740,59
Pitkäaikainen	36 964 217,04	37 784 254,41
Lainat rah.ja vak.laitoksilta	32 155 456,44	33 406 969,88
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Muut velat	4 808 760,60	4 377 284,53
Lyhytaikainen	29 690 293,68	28 310 486,18
Joukkovelkakirjalainat	0,00	11 000 000,00
Lainat rahoitus- ja vakuutusl.	17 613 382,03	3 768 190,49
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat muilta luotonantajilta	0,00	0,00
Saadut ennakot	25 585,99	17 834,46
Ostovelat	4 572 884,68	4 453 507,17
Muut velat	922 644,94	936 889,65
Siirtovelat	6 270 308,03	7 873 428,89
Laskennalliset verovelat	285 488,01	260 635,52
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	123 247 330,14	122 311 385,79

8. LIITETIEDOT

8.1 TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Kunnan tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla ja suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu kunnanvaltuuston 28.11.1996 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti, jota on tarkistettu 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018. Viimeksi mainitussa tarkistuksessa määriteltiin 1.1.2018 jälkeen hankituille hyödykkeille Kirjanpitolautakunnan 22.11.2016 antaman yleisohjeen mukaiset poistoajat. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan arvoon. Pysyvien vastaavien sijoitusluontoiset erät on merkitty taseeseen hankintamenoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon. Rahoitusomaisuusarvopaperit on merkitty taseeseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

Konsernitilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt ja kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Sisäiset liiketapahtumat ja sisäiset katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat samoin kuin konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- ja alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Kiinteistötytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu suunnitelman mukaisiksi ja jäännösarvojen ero on kirjattu konsernituloslaskelmassa tytäryhteisöjen poistojen oikaisuksi ja aikaisemmille tilikausille kertynyt ero konsernitaseessa edellisten tilikausien yli- ja alijäämän oikaisuksi.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisöjä ei ole yhdistelty konsernitaseeseen. Nämä on jätetty yhdistelemättä konsernitilinpäätökseen, koska yhdistelemättä jättämisellä ei ole merkitystä oikean ja riittävän kuvan saamiseen konsernin toiminnan tuloksesta ja taloudellisesta asemasta.

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Tilikaudesta 2015 alkaen poistoero ja vapaaehtoiset varaukset on jaettu konsernituloslaskelmassa laskennallisten verojen muutokseen ja tilikauden yli-/alijäämään sekä konsernitaseessa omaan pääomaan ja laskennalliseen verovelkaan.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Toiminnassa ei ole tapahtunut olennaisia muutoksia.

8.2 TULOSLASKELMAA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Suunnitelman mukaiset poistot

Käyttöomaisuuden poistot	2021	2020
Poistot poistosuunnitelman mukaan	3 920 058	4 102 715
Kirjattu tuloslaskelmaan	3 920 058	4 524 074
Kirjattu poistorojen vähennykseksi	893 515	385 883

Poistonalaisten hyödykkeiden poistojen määrittämiseen on käytetty kunnanvaltuuston hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Poistosuunnitelma

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt Limingan kunnan poistosuunnitelman 28.11.1996 § 77. Poistosuunnitelmaa on päivitetty kunnanvaltuuston päätöksillä 9.11.2009, 12.11.2012 ja 27.8.2018. Suunnitelman mukaisella poistolla tarkoitetaan pysyvien vastaavien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden ja muiden pitkävaikutteisten menojen hankintamenojen kirjaamista kuluksi järjestelmällisesti niiden taloudellisen vaikutusajan kuluessa. KPL 5:12.1 §:n mukaan kirjanpitovelvollinen saa erityisestä syystä kirjata suunnitelman ylittäviä poistoja.

Suunnitelmapoistot edellyttävät kunnalta poistosuunnitelman laatimista sekä erillistä pysyvien vastaavien hyödykkeiden seuranta ja poistojen laskentajärjestelmän ylläpitämistä. Hallintosäännön mukaan kunnanvaltuusto hyväksyy poistosuunnitelman. Konsernitilinpäätöksen laatimisessa on noudatettava samoja arvostus- ja jaksotusperiaatteita kuin emoyrityksen tilinpäätöksessä.

Kunnan määräämisvallassa olevat yhteisöt

Kirjanpitolain 5:12.2 §:n perusteella yhtiö, jonka toiminta perustuu kiinteistön hallintaan, tai yhdistys tai säätiö, saa poistaa pysyvien vastaavien hyödykkeiden hankintamenot ja muut pitkävaikutteiset menot niiden vaikutusaikana ilman ennalta laadittua suunnitelmaa. Tällaisen yhteisön on kuitenkin laskettava suunnitelman mukaiset poistot kuntakonsernin tilinpäätöstä varten.

Poistopohjan määrittäminen

Suunnitelmapoistojen pohjana on pysyvien vastaavien hankintameno. Hyödykkeen hankintamenoon luetaan pääsääntöisesti sen hankinnasta ja valmistuksesta aiheutuneet muuttuvat menot. Arvonlisäverollisessa

toiminnassa käytettävän pysyvien vastaavien hyödykkeen ostohintaan sisältyvää arvonlisäveroa ei lueta hankintamenuon. Kunnassa suunnitelmapoistojen pohjana käytettävään hankintamenuon ei lueta myös kää palautusjärjestelmän (AVL 130 §) arvonlisäveroa.

Pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintaan on saatu valtionosuus, investointiavustus tai muu rahoitusosuus kirjataan hankintamenuon vähennykseksi. Poistolaskennassa poistopohjana pidetään ko. rahoitusosuudella vähennettyä hankintamenuon määrää.

Arvonkorotukset

KPL 5:17.1 §:n mukaan arvonkorotukset on rajattu pysyviin vastaaviin kuuluviin maa- ja vesialueisiin ja arvopapereihin.

Arvonalentumiset

Suunnitelman mukaisten poistojen kohteena olevien pysyvien vastaavien arvonalentumiset käsitellään lisäpoistoina. Pysyvien vastaavien hyödykkeistä, jotka eivät ole suunnitelmapoistojen kohteena, tehdään KPL 5:13 §:n mukainen arvonalennuskirjaus. Arvonalentumiseksi merkitään kunnan tilinpäätöksessä vain pysyvien vastaavien maa- ja vesialueiden sekä osakkeiden ja osuuksien sekä pysyviin vastaaviin kirjattujen taidesineiden arvonalentumiset.

Pysyvien vastaavien perusparannusmeno

Aktivoitavia perusparannusmenoja ovat ne perusparannusmenot, jotka parantavat hyödykkeen tulon- tai palveluntuottamiskykyä alkuperäistä suuremmaksi - perusparannus johtaa hyödykkeen taloudellisen pitoajan kasvuun. Korjaus- ja huoltomenot tulee kirjata syntymisvuoden kuluksi.

Perusparannusmeno voidaan joko lisätä sen poistamattomaan hankintamenuon tai kirjata erilliseksi pysyvien vastaavien hyödykkeen hankintamenuoksi, jolle määrätään oma poistosuunnitelma. Poistoaika on usein sama kuin perusparannetun hyödykkeen jäljellä oleva taloudellinen pitoaika. Jos perusparannus lisää olennaisesti hyödykkeen jäljellä olevaa taloudellista pitoaikaa, muutetaan poistosuunnitelmaa vastaavasti.

Pienhankinnat

Pienhankintaraja on 10.000 euroa. Jos hankintamenuon ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10.000 euroa, kirjataan hankintamenuon kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Poistoaika

Pysyviin vastaaviin kuuluvien aineellisten ja aineettomien hyödykkeiden hankintamenuon tulee poistaa vaikutusaikanaan. Tällä tarkoitetaan hyödykkeen taloudellista pitoaikaa. Taloudellinen pitoaika on yleensä lyhyempi kuin sen tekninen pitoaika. Taloudellisen pitoajan määrittelyssä noudatetaan varovaisuuden periaatetta.

Poistomenetelmä

Rakennuksille suositeltavin poistomenetelmä on tasapoistot. Kiinteät rakenteet ja laitteet sekä koneet ja kalusto voidaan poistaa joko tasapoisto- tai menojäännöspoistomenetelmällä.

Limingan kunnassa poistomenetelmänä käytetään tasapoistoja.

Poistosuunnitelman muuttaminen

Jos pysyvien vastaavien hyödykkeeseen liittyvät tulonodotukset tai palvelutuotantokyky muuttuvat olennaisesti, voidaan kyseessä olevan hyödykkeen poistosuunnitelmaa joutua muuttamaan. Aiempien

tilikausien poistoja ei tällöin kuitenkaan oikaista. Poistosuunnitelman muutos koskee vain muutostilikauden ja sitä seuraavien tilikausien suunnitelmapoistoja.

Tuotannosta poistetun hyödykkeen jäljellä oleva menojäännös poistetaan kokonaan sinä tilivuonna, jona hyödyke poistetaan käytöstä.

Limingan kunta

Poistosuunnitelma 1.1.2018 alkaen

Hyväksytty valtuustossa 27.8.2018 § 87

	Limingan kunta ennen 1.1.2013 hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2013 jälkeen hankitut hyödykkeet	Limingan kunta 1.1.2018 jälkeen hankitut hyödykkeet	KILA:n kuntajaoston yleisohje 2017 rajat
PYSYVÄT VASTAAVAT	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto	Tasapoisto
Aineettomat hyödykkeet				
Kehittämismenot	-	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Aineettomat oikeudet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 20 vuotta
Liikearvo	5 vuotta	2 vuotta	2 vuotta	2 – 5 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot				
Atk-ohjelmistot	5 vuotta	2 vuotta	5 vuotta	2 – 5 vuotta
Osallistuminen toisen yhteisön				
- tiehankkeisiin			20 vuotta	15 – 20 vuotta
- ratahankkeisiin			40 vuotta	30 – 40 vuotta
Osake- ja vuokrahuoneistojen perusparannusmenot	-	-	10 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	2 – 10 vuotta
Aineelliset hyödykkeet				
Maa- ja vesialueet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Rakennukset ja rakennelmat				
Hallinto- ja laitosrakennukset	40 vuotta	20 vuotta	30 vuotta	20 – 50 vuotta
Tehdas- ja tuotantorakennukset	25 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Talousrakennukset	20 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 20 vuotta
Vapaa-ajan rakennukset	25 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Asuinrakennukset	40 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 50 vuotta
Kiinteät rakenteet ja laitteet				
Kadut, tiet, torit ja puistot	15 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	15 – 20 vuotta
Sillat, laiturit ja uimalat	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 30 vuotta
Muut maa- ja vesirakenteet	15 vuotta	15 vuotta	20 vuotta	15 – 30 vuotta
Vedenjakeluverkosto	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 40 vuotta
Viemäriverkko	30 vuotta	30 vuotta	30 vuotta	30 – 40 vuotta
Kaukolämpöverkko	20 vuotta	20 vuotta	20 vuotta	20 – 30 vuotta
Sähköjohdot, muuntoasemat, ulkovalaistuslaitteet	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Puhelinverkko, keskusasema ja ala-keskukset	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 12 vuotta
Muut putki- ja kaapeliverkot	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Sähkö-, vesi- yms. laitojen laitoskoneet ja laitteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 20 vuotta
Kiinteät nosto- ja siirtolaitteet	15 vuotta	15 vuotta	15 vuotta	15 – 20 vuotta
Liikenteen ohjauslaitteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 15 vuotta
Muut kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet	10 vuotta	10 vuotta	10 vuotta	10 – 15 vuotta
Koneet ja kalusto				
Kuljetusvälineet	5 vuotta	4 vuotta	4 vuotta	4 – 7 vuotta
Muut liikkuvat työkonet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 10 vuotta
Muut kevyet koneet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 10 vuotta
Sairaala-, terveydenhuolto- yms. laitteet	5 vuotta	5 vuotta	5 vuotta	5 – 15 vuotta
Atk laitteet	5 vuotta	3 vuotta	3 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut laitteet ja kalusteet	5 vuotta	3 vuotta	5 vuotta	3 – 5 vuotta
Muut aineelliset hyödykkeet				
Luonnonvarat	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto	käytön muk. poisto
Arvo- ja taide-esineet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat				
Pysyvien vastaavien sijoitukset	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa
Osakkeet ja osuudet	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa	ei poistoaikaa

Pienhankintaraja on 10.000 euroa (alv 0 %). Jos hankintameno ennen rahoitusosuuden vähentämistä alittaa 10.000 euroa, kirjataan hankintameno kokonaan hankintatilikauden kuluksi.

Limingan kunnassa ennen vuotta 2013 hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 9.11.2009 hyväksyttyä poisto-suunnitelmaa. 1.1.2013 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan 12.11.2012 hyväksyttyä poistosuunnitelmaa. 1.1.2018 jälkeen hankittuihin hyödykkeisiin noudatetaan valtuuston 27.8.2018 hyväksymää poistosuunnitelmaa.

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	432 533	444 810	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	432 533	444 810	0	0

8.3 TASEEN VASTAAVIA JA VASTATTAVIA KOSKEVAT LIITETIEDOT

VASTAAVAA

Aineettomat hyödykkeet	Tietokone-ohjelmistot	Muut pitkävaik. menot	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	30 529	1 774 542		1 805 070
Lisäykset tilikauden aikana	0	30 312		30 312
Rahoitusosuudet tilikaudella				
Vähennykset tilikauden aikana				
Siirrot erien välillä				
Tilikauden poisto	-8 125	-198 101		-206 226
Poistamaton hankintameno	22 404	1 606 752		1 629 157
Kirjanpitoarvo 31.12.	22 404	1 606 752		1 629 157

Aineelliset hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Keskeneräiset hankinnat	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	6 257 670	42 978 714	13 409 131	1 191 412	99 338	6 012 617	69 948 883
Lisäykset tilikauden aikana	143 640	0	0	0	0	4 515 473	4 659 113
Rahoitusosuudet tilikaudella	0	0	0	0	0	-194 436	-194 436
Vähennykset tilikauden aikana	-114 362	-1 934 299	0	0	0	0	-2 048 661
Siirrot erien välillä	339 392	5 734 252	2 123 544			-8 227 649	-30 462
Tilikauden poisto	0	-1 828 661	-1 509 488	-375 684	0	0	-3 713 832
Lisäpoistot						0	0
Poistamaton hankintameno 31.12.	6 626 340	44 950 006	14 023 187	815 728	99 338	10 333 654	76 848 254
Kirjanpitoarvo 31.12.	6 626 340	44 950 006	14 023 187	815 728	99 338	2 106 005	68 620 604

Maa- ja vesialueet

Maa- ja vesialueet erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Maa- ja vesialueet				
Kiinteistöjen liittymismaksut	651 201	658 744	227 992	237 093
Muut maa- ja vesialueet	7 115 342	6 730 084	6 398 348	6 020 577
Maa- ja vesialueet yhteensä	7 766 543	7 388 828	6 626 340	6 257 670

Sijoitukset

Pysyvien vastaavien sijoitukset	Hankinta- meno 1.1.	Lisäykset	Vähennyk- set	Siirrot erien vä- lillä	Hankinta- meno 31.12.
Osakkeet ja osuudet					
Tytäryhteisöosakkeet	7 698 808	5 250		-4 572	7 699 486
Liikelaitosten peruspääomaos.	0				0
Kuntayhtymäosuudet	2 870 134				2 870 134
Muut osakkeet ja osuudet	471 671		-1 016	4 572	475 227
Yhteensä	11 040 612	5 250	-1 016		11 044 846
Muut lainasaamiset ja muut saamiset					
Tytäryhteisöt	1 250 669		-151 920		1 098 749
Muut yhteisöt	1 249 297		-105 630		1 143 667
Yhteensä	2 499 966	0	-257 550		2 242 416
Sijoitukset yhteensä	13 540 578	5 250	-258 566		13 287 262

Omistuksia muissa yhtiöissä koskevat liitetiedot

	Koti- paikka	Kunnan omistus- osuus -%	Konsernin omistus- osuus -%
Limingan kunta			
Limingan peruskunta			
Kunnallistekniikka liikelaitos			
Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos			
Tytäryhteisöt			
Limingan Kehitys Oy	Liminka	100,00	100,00
Hotelli-Ravintola Liminganlahti Oy (Limingan matkailu Oy)	Liminka	0,00	100,00
Park Hotell Liminka Oy	Liminka	0,00	100,00
Limingan Vesihuolto Oy	Liminka	98,03	98,03
Limingan Asunnot Oy	Liminka	100,00	100,00
As Oy Limingan Rivitalot	Liminka	0,00	100,00
Kiinteistö Oy Limingan Vanamo	Liminka	75,00	75,00
Kiinteistö Oy Limingan Lakeustalo	Liminka	100,00	100,00
Kuntayhtymät			
Oulun Seudun Koulutuskuntayhtymä (OSEKK), Liminka-konserni	Oulu	3,85	3,85
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä, Liminka-konserni	Oulu	1,41	1,41
Pohjois-Pohjanmaan liitto, Liminka-konserni	Oulu	1,33	1,33

Osakkuusyhteisöt			
Limingan asunnot Oy			
As Oy Karintie	Liminka	27,86	27,86
As Oy Limingan Koti	Liminka	29,46	29,46
As Oy Veteraanipuisto	Liminka	36	36,00
Limingan Kehitys Oy	Liminka		
Limingan Kuitu Oy	Liminka	0	49,00
Ruutikangas Oy	Liminka	0	15,00

Saamiset tytäryhteisöiltä, kuntayhtymiltä sekä osakkuus- ja omistusyhteisyyksiltä

Saamisten erittely	2021		2020	
	Pitkäaik.	Lyhytaik.	Pitkäaik.	Lyhytaik.
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset	0	0	0	0
Lainasaamiset	679 630	0	777 630	337 630
Muut saamiset	0	22	0	672
muut siirtosaamiset	0	0	0	0
Yhteensä	679 630	22	777 630	338 302
Saamiset kuntayhtymiltä				
Myyntisaamiset		549		426
Muut saamiset				
Yhteensä		549		426
Saamiset yhteensä	679 630	1 119	777 630	338 728

Siirtosamiin sisältyvät olennaiset erät

Siirtosamiin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Verosaamiset	0	5 231	0	0
Jaksotetut henkilöstökulut	627	912	0	0
EU-tuet ja avustukset	15 638	9 246	0	0
Kelan korvaus työterv.huollosta	157 448	154 418	128 700	127 700
Tasausrahastojaksotus	46 980	38 153	0	0
Projektirahoitussaamiset	352 345	168 363	239 770	119 864
Konsernin sisäiset siirtosaamiset				
Muihin siirtosamiin liittyvät	963 527	389 517	745 868	221 038
Yhteensä	1 536 565	765 840	1 114 338	468 601

VASTATTAVAA

Oma pääoma

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	17 463 488	17 463 488	17 463 488	17 463 488
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Peruspääoma 31.12.	17 463 488	17 463 488	17 463 488	17 463 488
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 1.1.	2 371	2 371		
Lisäykset tilikaudella				
Vähennykset tilikaudella				
Yhdistysten ja säätiöiden peruspääoma 31.12.	2 371	2 371		
Muut omat rahastot 1.1.	3 930 815	3 974 194		
Omistusosuuden muutoksen vaikutus	0	0		
Siirrot rahastoon	2 113	13 712		
Siirrot rahastosta	-48 145	-61 081		
Siirrot erien välillä	0	3 990		
Muut omat rahastot 31.12.	3 884 782	3 930 815		
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	33 221 169	30 290 033	8 570 869	8 364 517
Yrityssostot	0	0		
Edellisten tilikausien oikaisu	1 267			
Siirrot	0	-3 990		
Omistusosuuden muutoksen vaikutus	0	0		
Yleisohjeen muutoksen vaikutus	0	0		
Siirrot rahastoon	0	0		
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	33 222 436	30 286 043	8 570 869	8 364 517
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	608 046	2 935 126	236 568	206 352
Oma pääoma yhteensä	55 181 123	54 617 842	26 270 925	26 034 357

Pakolliset varaukset

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Muut pakolliset varaukset				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu	432 533	444 810	0	0
Muut pakolliset varaukset	0	0	0	0
Muut pakolliset varaukset yhteensä	432 533	444 810	0	0

Kertynyt poistoero ja investointivaraukset

Kertynyt poistoero	2021	2020
Limingan lukio		
Saldo 1.1	1 982 869,01	2 558 106,35
Poisto tilikaudella	-1 982 869,01	-575 237,34
Saldo 31.12.	0,00	1 982 869,01
Tupoksen yhtenäiskoulu		
Saldo 1.1.	1 671 988,74	1 741 988,74
Poisto tilikaudella	-70 000,00	-70 000,00
Saldo 31.12.	1 601 988,74	1 671 988,74
Terveyskeskus		
Kirjattu poistoero 31.12.	5 842 430,86	6 316 487,86
Poisto tilikaudella	-474 057,00	-474 057,00
Saldo 31.12.	5 368 373,86	5 842 430,86
Ojanperän koulu		
Kirjattu poistoero 31.12.	3 953 611,06	4 096 944,42
Poisto tilikaudella	-143 333,36	-143 333,36
Saldo 31.12.	3 810 277,70	3 953 611,06
Linnukan koulu		
Kirjattu poistoero 31.12.	4 224 988,90	4 323 244,45
Poisto tilikaudella	-98 255,55	-98 255,55
Saldo 31.12.	4 126 733,35	4 224 988,90
Lakeuden kuitu -hanke		
Kirjattu poistoero 31.12.	975 000,00	1 000 000,00
Poisto tilikaudella	-25 000,00	-25 000,00
Saldo 31.12.	950 000,00	975 000,00
Liikuntahalli		
Kirjattu poistoero 2021	1 900 000,00	
Kertynyt poistoero yhteensä 31.12.	17 757 373,65	18 650 888,57

Investointivaraukset	2021	2020
Kumppanuushankkeet 2014	0,00	1 200 000,00
Jäähalli	0,00	100 000,00
Vanhan Limingan museoalue	0,00	100 000,00
Liikuntahalli	0,00	1 900 000,00
Keskustan alueen kunnallistekniikka	1 000 000,00	1 000 000,00
Kumppanuushankkeet 2020	1 000 000,00	1 000 000,00
Päiväkoti Karhunleikki	4 400 000,00	0,00
Uimahalli/maauimala	400 000,00	0,00
Investointivaraukset yhteensä 31.12.	6 800 000,00	5 300 000,00

Lainat, jotka erääntyvät myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

Lainat, jotka erääntyvät + 5 vuoden kuluttua	2021	2020
Kuntarahhoitus Oy	13 900 000	7 650 000
Handelsbanken	0	0
Yhteensä	13 900 000	7 650 000

Lyhytaikainen vieras pääoma

Lyhytaikainen vieras pääoma	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Joukkovelkakirjalainat	0	11 000 000		11 000 000
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	17 613 382	3 768 190	16 808 853	3 300 000
Lainat julkisyhteisöiltä				
Saadut ennakot muilta	25 586	17 834	1 930	1 400
Ostovelat tytäryhteisöille				
Ostovelat jäsenkuntayhtymille				
Ostovelat muille	3 657 096	3 553 363	4 294 693	4 399 977
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	21 296 064	18 339 388	21 105 476	18 701 377

Liittymismaksut ja muut velat

Muut velat	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Pitkäaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut	4 383 570	4 360 404	2 516	2 516
Muut velat	379 002	16 880		
Muut velat yhteensä	4 762 572	4 377 284	2 516	2 516
Lyhytaikaiset				
Muut velat				
Liittymismaksut				
Muut velat	922 645	936 885	1 953 079	1 348 569
Yhteensä	922 645	936 885	1 953 079	1 348 569

Muihin siirtovelkoihin liittyvät olennaiset erät

Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2021	2020	2021	2020
Verovelat		308		
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	83 076	133 041		
Korkojaksotukset	34 632	38 802	28 602	30 003
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	4 366 471	4 226 006	3 236 205	3 120 688
Tasausrahastojaksotus	46 980	38 153		
Siirtyvät projektirahoitukset	377 216	585 643	238 184	387 621
Konsernin sisäiset siirtovelat	10 203	329 655		334 370
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	1 369 316	2 491 793	993 215	1 860 776
Yhteensä	6 287 895	7 843 402	4 496 206	5 733 458

Huollettavien varat

	2021	2020
Huollettavien varat 31.12.	4 463	2 864

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi on annettu kiinnityksiä kiinteistöihin

	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	Kunta 2020
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	659 776	659 776	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	2 452 334	2 452 334	0	0
Lainat julkisyhteisöiltä	877 800	877 800	0	0
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	3 797 731	3 797 731	0	0

Leasingvastuiden yhteismäärä

	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	Kunta 2020
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	605 285	334 221	581 815	289 305
Myöhemmin maksettavat	4 780 765	656 572	4 685 429	488 867
Yhteensä	5 386 050	1 022 689	5 267 245	778 173

Leasing sopimukseen ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehtojen mukaisia vastuita.

Vastuositoumukset

Kunta (= konserni)	2021	2020
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta		
Alkuperäinen pääoma	13 567 215	13 567 215
Jäljellä oleva pääoma	10 484 884	10 742 701
Takaukset muiden puolesta		
Alkuperäinen pääoma	1 594 433	1 594 433
Jäljellä oleva pääoma	378 974	582 866

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista

	2021	2020
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	72 384 906	67 980 275
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	47 416	42 358

Muut mahdolliset vastuut

	Konserni 2021	Konserni 2020	Kunta 2021	Kunta 2020
Sopimusvastuut				
Vuokravastuut	7 937 498	8 015 103	7 460 536	8 015 103
Muut sitoumukset ja sopimukseen sis.vastuut	16 151	141 000		
Arvonlisäveron palautusvastuu	306 306	301 738		
Perustamishankkeiden valtionosuuden palautusvastuu *)	0	1 867 786	0	1 867 786

Vuokravastuut kunta:

Katrin päiväkodin vuokrasopimus 31.1.2026 saakka

Aapin päiväkodin vuokrasopimus 31.7.2032 saakka

Joutsenkodin vuokrasopimus 30.4.2036 saakka

Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkiota koskevat liitetiedot

Henkilöstökulut

	2021	2020
Palkat ja palkkiot	27 602 170,00	24 940 891,47
Henkilösivukulut	6 121 841,10	5 542 647,96
Eläkekulut	5 036 548,30	4 760 490,65
Muut henkilösivukulut	1 085 292,80	782 157,31
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-331 948,90	-489 343,51
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	33 392 062,20	29 994 195,92
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	130 402,50	118 472,19
Henkilöstökulut yhteensä	33 522 464,70	30 112 668,11

	Kunnallistekniikka	Ruoka-,puhtaus- ja kiint.palvelut
Palkat ja palkkiot	397 852,71	1 584 549,79
Henkilösivukulut	113 009,35	302 905,95
Eläkekulut	98 057,73	278 902,00
Muut henkilösivukulut	14 951,62	24 003,95
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-7 597,96	-14 526,17
Henkilöstökulut yhteensä	503 264,10	1 872 929,57

Tilintarkastajan palkkiot

	2021	2020
KPMG Julkishallinnon palvelut Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	5 516,25	5 708,00
Muut tilintarkastajalle kuuluvat tehtävät		
Tarkastuslautakunnan avustaminen	1 000,00	
Muut palkkiot	12 000	7 830,00
Yhteensä	18 516,25	13 538,00

Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	2021	2020
Suomen Keskusta	5981	4821
Limingan Kokoomus	1214	118
Perussuomalaiset	2809	1387
Limingan Sosiaalidemokraatit	323	312
Limingan Vasemmisto	1854	1390
Rantalakeuden Vihreät	1061	1132
Kristillisdemokraatit	105	242
Yhteensä	13 347	9402

9. LIKELAITOSTEN ERILLISTILINPÄÄTÖKSET

9.1 KUNNALLISTEKNIikka LIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Kunnallistekniikka liikelaitos rakentaa sekä ylläpitää kunnallistekniikkaa asiakaslähtöisesti, laadukkaasti, tehokkaasti ja taloudellisesti moniammatillisen henkilöstön, muiden kunnan hallintoyksiköiden sekä yhteisöjen ja yritysten välisellä hyvällä yhteistyöllä. Toimintaympäristö on monialainen ja yleiskuva toimialasta on kehittyvä.

Kunnallistekniikka pysyi taloudellisissa tavoitteissaan, vaikka käyttäjämäärät ovat lisääntyneet eri luontokohdeissa ja ulkoliikuntapaikoilla. Tämä on lisännyt kunnossapidon hoitokuluja etenkin liikuntapuolella. Kalusto- ja ohjelmistohankintoja tehtiin suunniteltua enemmän mittauspuolelle, lisäresurssin ja kaluston päivittämisten vuoksi. Vuoden aikana palkkakuluja on kohdistettu investoinneille suunnitelmallisemmin. Koronan vaikutukset näkyvät kunnallistekniikassa etenkin rakennusmateriaalien nousuna.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Kunnallistekniikka liikelaitoksen tehtävänä on omistajan linjauksen mukaisesti rakentaa, suunnitteluttaa ja ylläpitää liikenneväylät, puisto- ja muut yleiset alueet, luontoharrastuskohteet ja ulkoliikuntapaikat sekä tuottaa paikkatieto palveluja.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

Kaava-alueiden katuverkolle toteutettiin kuntoinventointi, tuloksista ilmenee kasvava investointitarve. Inventoinnin pohjalta laadittiin alustava investointiohjelma kolmelle vuodelle. Uuden tieliikennelain mukaiset liikennemerkkijärjestelyt toteutettiin loppuun. Fluent kunnossapidon seurantapalvelun laajeneminen talviaurauksiin on vielä kesken johtuen teknisistä ongelmista. Nykyiset aurauspalvelusopimukset päättyivät 30.5.2021. Yksityisteiden auraus- ja kunnossapitosopimuksia saapui n. 90 (ennen 200) määräaikaan 31.8 mennessä, tämä vähensi palvelujen oston tarvetta kunnossapidossa. Tulvantorjuntaa tehtiin hyvin ennakoivasti ja pahoja tilanteita ei päässyt juuri syntymään.

Koronan myötä ja lumisen talven vaikutukset ovat lisänneet kunnossapidon kuluja sekä lisäkaluston tarvetta luontokohteilla ja ulkoliikuntapaikoilla kuten jääalueiden kunnossapitoon. Liikuntapaikoille hankittiin uusi latukone ja latukilometrit kasvoivat Tupoksessa. Rantakylän montun tilanne oli huolestuttava ennätyskellisen tulvaveden vuoksi (runsaat syysateet, lumimäärä, vedenoton rajoittuneisuus), mutta uimakausi pystyttiin järjestämään käyttäjäturvallisesti. Ulkoliikuntapaikkojen hoitoluokituksen valmistelu aloitettiin.

Puistojen ja viheralueiden hoidossa kuiva kesä lisäsi kastelun tarvetta. Viheralueiden hoidon leikkurikartat päivitettiin ja vuoden aikana valmisteltiin viher- ja leikkipuistoverkoston kehittämistä. Puistoalueiden hoidon kehittämistä valmistelevia töitä aloitettiin. Alkutalvesta toteutettiin taajama metsiin liittyvä kysely, jonka pohjalta tarkastellaan puistometsien hoidon tarvetta tuleville vuosille. Puistometsien harvennukset toteutettiin Karin-Toivontien alueelle ja maisematyölupa on myönnetty Okkosenrannan metsäalueiden hoidolle. Kunnan uudet nettisivut mahdollistavat paremmin tiedottamisen kehittämistä.

Paikkatietopalveluissa aloitti uusi työntekijä maanmittausinsinöörin tehtävissä (2 v.) ja kalustoa päivitettiin uudempaan. Lisäresurssien myötä pohjakarttatyöt ovat selkeytyneet ja päivittyneet. Selvitystyö kunnan eri paikkatieto-ohjelmistojen ja karttapalveluiden uudistamiseksi on käynnistynyt. Rakentaminen on ollut vilkasta etenkin pienten rakennusten osalta, joka on tarkoittanut lisääntyneitä työmääriä mittapuolelle. Mittauspalveluissa on myös todettu tarve kiintopisteverkon luomiselle ja yleisten alueiden lohkomisille.

Investointien toteutus on ollut suunnitelman mukaista.

- Tuomiaron lampien ruoppaus
- Tupoksen kuntopolku
- Saunarannan kaava-alueen Ylälaude ja Kotisauna alueen infra
- Katujen peruskorjausohjelma toteutettiin investointiohjelman mukaisesti
- Uusien kaava-alueiden katuinfra suunnittelu Ankkurinlahti ja Kotiranta
- Rantakylän virkistysalueen yleissuunnitelma
- Keskustan torialueen suunnittelu, toteuttaminen jäi osittain kesken työn vaiheistuksen sekä myöhäisten materiaalitöiden vuoksi.
- Kirkonrannan leikkipuiston suunnittelu
- Ekokorttelin tien rakentaminen loppuun

Toimintaa tukevien hankkeiden avulla pystyttiin toteuttamaan uusia reittisuunnitelmia, sekä innovatiivisia ko-keiluja, joilla innostettiin kaikenikäisiä kuntalaisia suosimaan kevyttä liikkumista. Hankkeen myötä kehitettiin myös omia prosesseja (Limingan Fiksun liikkumisen suunnitelman päivittäminen <https://www.liminka.fi/limingan-kavely-ja-pyorailyreitit/>). Lisäksi Jättipalsamin torjunta ja Rantakylä-Virkkulan yhteisulkoilureitistön kehittäminen hankkeet mahdollistivat Rantaniityn luontopolun rakentamisen sekä rakenteiden, varusteiden ja koneiden hankintaa. Toimintaa tukeva hanketoiminta on nostanut laatua etenkin ulkoliikuntapaikoilla sekä luontokohteilla. Linnukan kevyenliikenteenväylän hanke ei juurikaan edennyt ja katusuunnitelmaa ei ole vielä hyväksytty hallinto-oikeudessa. Jutkokylän aluereitille haettiin hankerahoitusta Traficomista kävelyn ja pyöräilyn edistämiseksi ja kunnostamiseen.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöanalyysi

Toiminta koostuu katuverkon, puistoalueiden, virkistyskäyttökohteiden sekä liikuntapaikkojen suunnittelusta, rakentamisesta ja näiden kohteiden kunnossapidosta. Kunnallistekniikan toimintaympäristö on monialainen ja laajeni vuonna 2021 uusien alueiden ja liikuntapaikkojen rakentumisen myötä.

Yksitysteiden auraspalvelun tulot siirtyivät peruskunnalle (n. 30 000 €).

Kehittäminen 2021

Ulkoliikunta-alueiden hoitoluokituksen kehittäminen on aloitettu. Fluent- kunnossapidon seurantajärjestelmä siirrettiin Oulun kaupungin alaisuudesta Limingan kunnan omistukseen, tämä mahdollistaa palvelun paremman kehittämisen mm. talviaurauksiin ja maastopyöräreiteille. Sähköisen huoltokirjan toimittajavertailut on käynnistetty. Yhteistyömalleja on kehitetty erilaisia osallistamismalleja käyttöönottamalla esim. osallistamisillat ja kyselyt eri aiheista. Tupoksen kehittämisen työryhmä aloitti toimintansa. Rakentamis- ja kunnossapitokohteiden priorisointia tehdään yhdessä omistajan linjausten mukaisesti.

Keskuspuistossa otettiin käyttöön kameravalvonta. Jätehuoltoa on kehitetty yleisillä alueilla kuten luontokeskuksella ja Rantakylän ulkoliikunta-alueella. Luontokohteissa kannustetaan käyttäjiä roskattomaan retkeilyyn piiriin. Varikko alueen jätehuoltoa ja toimitilojen siisteyttä on parannettu.

Mittalaite päivitettiin uuteen versioon ja samalla uusittiin paikkatiedon tarvitsemia ohjelmistoja. Viheralueiden hoidon kalustoa ja toimintaprosesseja uusittiin kestävän kehityksen tukemiseksi mm. siirtymällä pienkoneiden käytössä akkumalleihin ja kulkuvälineenä suositaan polkupyörää. Kunnossapidon hoitokarttojen/teemakarttojen kehittäminen on aloitettu.

Henkilöstö

Henkilöstöä on 17 hlö, joista osa määräaikaisia.

Osaamisen keskittämistä ja kehittämistä on pyritty jatkamaan ja kannustamme edelleen omatoimiseen opiskeluun. Työhyvinvointia ja jaksamista on tuettu erilaisilla toimenpiteillä, kuten työaikamuutoksilla ja kannustamalla käyttämään kunnan tarjoamia liikuntapalveluita. Vuonna 2021 toteutettiin yhteistyössä Maaseudun sivistysliiton kanssa henkilöstön kehittämispäivät, jossa oli tavoitteena henkilöstön yhteenkuuluvuuden tunteen lisääminen työyhteisön sisällä, teknisen toimen tekemän työn näkyväksi tekeminen sekä oman työn arvostus. Kehittämispäiviä toteutettiin 6 kpl vuoden aikana ja lisäksi työntekijöille tarjottiin työajalla järjestetty kuntosalivuoro työssäjaksamisen tueksi. Kehittämispäivissä toteutettiin Hyvä fiilis video työntekijöiden kuvaamasta materiaalista. Työhyvinvointisuunnitelma päivitettiin vuodelle 2022 yhdessä henkilöstön kanssa. Yhteistä tiedottamista on lisätty koko liikelaitoksen yhteispalaverien puitteissa ja etätyökaluja kuten Teams on lisätty päivittäisessä toiminnassa. Koronavuosi ja pitkät sairaspoissaolot näkyvät poissaolojen kasvuna + 4,7 % (26,5 pv).

Paikkatietopalveluihin palkattiin määräaikainen maanmittausinsinööri korvaamaan 50 % resurssia ja kunnossapidon tehtäviin yksi pitkään määräaikaisena ollut vakinaistettiin. Kesänuoria palkattiin (9 hlö) viheralueiden kunnossapidon töihin. Kausityöntekijärekry oli 17.2.-3.3.2021.

Merkittävimmät riskit

Katuverkon kunnan ylläpito on keskittynyt välttämättömiin korjaustoimenpiteisiin. Edelleen riskejä ovat:

- päällystevauriot, routavauriot, kuivatus,
- sillat, valaistus, vanhan uusiminen (led-valaistus, energiansäästö),
- kustannusten hallinta koko toimialueella, haasteet riittävän hoitotason ylläpidosta ja määrittelystä suhteessa käyttökustannuksiin,
- pieni organisaatio, haavoittuvaisuus, sairaslomat,
- riittävät resurssit ja kaluston kunto, sen vaikutus toimintavarmuuteen,
- kustannuskehitys urakoinnissa ja materiaaleissa ja

- talouden raporttien oikeellisuuden viiveet.

Investoinnit tehdään peruskunnassa, liikelaitoksessa ei ole omaisuutta. Riskejä hallitaan omistajan kanssa laaditulla investointiohjelmalla vuosille 2022-2023. Vanhojen alueiden peruskorjausohjelma on laadittu vuodelle 2022. Katualueille on toteutettu kuntoinventointi, jonka perusteella voidaan hallita paremmin katuverkon ylläpitoon vaikuttavia riskejä. Riskejä voidaan hallita riittävällä kunnossapidon rahoituksella sekä aktiivisilla toimenpiteillä, kun ongelma havaitaan.

Kustannusten hallinta koko toimialueella on haastavaa, sillä riittävän hoitotason ylläpidosta ja määrittelystä suhteessa kunnossapidon kustannuksiin on vielä osin sopimatta. Talouden hallintaa on lisätty tiiviillä seurannalla ja sopimalla käytänteistä tilaajan kanssa. Talouden seurannassa on ollut haasteita, koska menot ovat kirjaantuneet raporteille n. 1,5 kk myöhässä. Ohjelmiin on tulossa muutoksia vuonna 2022. Kustannuspaikkatarkastelua on tehty, jotta tarkempi kulutarkastelu olisi helpompaa. Kilpailutusta toteutetaan hankintaohjeiden ja puitesopimusten mukaisesti. Kaava-alueiden laajentumiset, liikuntapaikkojen ja luontokohteiden käyttöpaineiden lisääntyminen vaikuttavat riittävän resurssointiin. Työtehtäviä on priorisoitu ja hoitokertoja tarkasteltu. Kaluston kunto on osittain kartoitettu ja toimenpiteitä kaluston uusimisen suhteen on käynnistetty. Kaluston uusiminen jatkuu taloudellisten resurssien puitteissa. Liikelaitoksen organisaatio on pieni ja sen riittävyys on vaikuttanut toimintakykyyn, joten tehtävänkärjestykset, toimenkuvien selkeyttäminen ja tukipalvelut sekä tehtävänkierrot eri palvelujen välillä ovat tehostaneet toimintoja.

Kuntastrategiaa tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit

Kaava-alueet
Kotirannan katusuunnitelma on hyväksytty ja asuinalueen rakentamisen toteuttaa Limingan Vesihuolto Oy. Ankkurinlahden katusuunnitelma odottaa kaavan vahvistamista. Saunarannan kaava-alueen Ylälaude ja Kotisauna alueen kunnallistekniikan infran rakentaminen on toteutettu.
Liikuntapaikkarakentaminen
Rantakylän virkistysalueen yleissuunnittelu valmistui kesäkuussa. Tupoksen kuntorata valmistui.
Yleisten alueiden kehittäminen
Torialue ja Kirkonrannan leikkipuisto suunnitelmat ovat lainvoimaiset. Torialueen kehittäminen jäi osittain kesken toteutuksen vaiheistuksen sekä myöhäisten materiaalityöiden vuoksi. Viher- ja leikkipuistoverkoston kehittämissuunnitelma valmistui vuoden lopussa. Tupoksen kehittämisen työryhmä aloitti toimintansa.
Toimintaa tukeva hanketoiminta
Hankerahoitukset saatiin vieraslajien torjuntaan, Fiksun liikkumisen suunnitelman päivittämiseen sekä Rantakylä-Virkkulan virkistysalueen kehittämiseen. Linnukkatien kevyenliikenteen hanke odottaa katusuunnitelman hyväksymistä hallinto-oikeudesta. Jutkokylän aluereitin kehittämiseen on haettu hankerahoitusta Traficomilta.
Katujen kunto ja kunnossapito
Katujen kuntoinventointi valmistui ja sen pohjalta investointiohjelma kolmelle vuodelle. Fluent kunnossapidon seurantapalvelu laajenemista talviaurauksiin kehitetään. Satsaus hoitokalustoon näkyy kunnossapidon laadussa ja tehokkuudessa.

Investointiohjelma
Lähes tavoiteohjelman mukaista.
Hyvinvoiva työyhteisö ja osaava henkilöstö.
Vuoden aikana järjestettiin henkilöstön kehittämissiltoja ja tarjottiin kuntosalivuoro työssä jaksamisen tueksi.
Digitalisaation kehittäminen:
Fluent kunnossapidon seurantapalvelu laajenee talviaurauksiin ja maastopyöräreiteille. Huoltokirjatoimittajien vertailuja tehty. Erilaisten etätyökalujen hyödyntäminen päivittäisessä työssä.
Yhteistyö, viestintä ja osallistaminen
Viestintää on lisätty uusien nettisivujen myötä sekä asiakaspalautetta kerätty käyttäjäkyselyin. Limingan Niittomiesten kanssa on tehty kumppanuussopimus. Osallistamista on toteutettu viherverkoston kehittämisen, Tupoksen kehittämisen ja hankkeiden osalta.
Hulevesijärjestelmän vastuu
Limingan kunnanhallitus päätti, että hulevesien hallintaa jatketaan jaetulla mallilla, eli niin sanotulla kahden toimijan mallilla. Jaetussa mallissa Limingan kunta hoitaa avo-ojat ja hulevesialtaat. Limingan kunta vastaa lisäksi yleisten alueiden osalta hulevesien suunnittelusta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Limingan Vesi-huolto Oy vastaa huleveden viemäroinnin suunnittelusta, rakennuttamisesta ja ylläpidosta. Limingan Vesi-huolto Oy ottaa ylläpidettäväkseen myös kunnan hallinnassa tällä hetkellä olevat hulevesiviemärit.

Talous

Tilikauden tuloksen muodostuminen

Limingan kunta

Kunnallistekniikka liikelaitos

LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	TA2021	tot %
LIIKEVAIHTO	1 427 545,45	1 686 418,59	1 753 800,00	96 %
Liiketoiminnan muut tuotot	34 910,34	26 185,30	0,00	
Tuet ja avustukset kunnalta	12 047,85	17 900,15	20 000,00	46 %
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-176 277,20	-179 151,50	-179 150,00	100 %
Palvelujen ostot	-730 439,41	-750 232,38	-759 300,00	99 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-906 716,61	-929 383,88	-938 450,00	99 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-350 132,67	-390 254,75	-534 600,00	73,0 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-93 475,62	-98 057,73	-122 800,00	80 %
Muut henkilösivukulut	-9 076,87	-14 951,62	-21 100,00	71 %
Henkilöstökulut yhteensä	-452 685,16	503 264,10	-678 500,00	74 %
Poistot ja arvonalentumiset				

<i>Liiketoiminnan muut kulut</i>	- 121 129,61	-106 764,24	-156 600,00	68 %
<i>LIIKELYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)</i>	-6 027,74	200 350,29	250,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
<i>YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ</i>	-6 027,74	200 350,29	250,00	
<i>YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA</i>	-6 027,74	200 350,29	250,00	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-6 027,74	200 350,29	250,00	

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

<i>Sijoitetun pääoman tuotto, %</i>	-5,0	116,1
<i>Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %</i>	-5,0	116,1
<i>Voitto, %</i>	-0,4	11,9

Analyysi talouden toteumasta

Kunnallistekniikka liikelaitoksen liikevaihtoa vuonna 2021 kertyi 1,68 milj. Liikelaitoksen kulut alittivat talousarvion 200.350 euroa kulujen toteuman ollessa 96 %. Myyntituotot ulkopuolelta vähenivät 46,5 %, näistä yksityisteiden auraspalvelun tulot siirtyivät peruskunnalle (n. 30 000 €). Muita tuloja saatiin toimintaa tukevista hankkeista ja työllistämistuista. Liikelaitoksella ei ole poistokustannuksia, koska omaisuus on peruskunnassa ja poistot kohdistuvat sinne. Liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 200 350,29 euroa. Liikelaitos saavutti sille asetetut taloudelliset tavoitteet.

Rakennuspalvelun puitesopimus on koettu eduksi toiminnassa. Toimintaa tukevien hanketoimintojen kautta saatiin ulkopuolista lisärahoitusta mm. palkkamenoihin. Ennakoimattomia lisäkustannuksia tuli rakennusmateriaali ja polttoaine kuluihin, jäälueiden ylläpitoon sekä ICT-palveluihin. Palvelujen ostot pysyivät kutakuinkin talousarviossa. Asiantuntijapalveluiden ostojen ylitykset liittyvät K1:n hanketoimintoihin. Liikuntapaikkojen palvelualue jäi talousarviossa tavoitteestaan. Liikuntapaikkojen lisääntyminen näkyy kunnossapitopalveluiden ostojen lisääntymisenä sekä polttoainekulujen nousuna. Jätehuollon- ja kierrätyksen kustannukset nousivat talousarviosta Tupokseen muoville järjestetyn lisäkeräysmahdollisuuden vuoksi. Kunnallistekniikan ylijäämäinen tulos kattaa aiempien vuosien alijäämää. Talouden raporttien viiveet ovat hankaloittaneet ajantasaista seuranta.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden ylijäämä 200 350,29 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille.

LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA**1.1.-31.12.2020****1.1.-31.12.2021****TOIMINNAN RAHAVIRTA***Liikelyijäämä (-alijäämä)* -6 027,74 200 350,29**INVESTOINTIEN RAHAVIRTA***TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA* -6 027,74 200 350,09**RAHOITUKSEN RAHAVIRTA****Antolainauksen muutokset***Antolainasaamisten lisäykset muilta* 50 000,00 0,00**Lainakannan muutokset***Oman pääoman muutokset* 0,00 0,00**Muut maksuvalmiuden muutokset***Saamisten muutos muilta* -154 126,78 -273 238,24*Korott. velkojen muutos muilta* 110 154,52 72 887,95*Rahoituksen rahavirta* 6 027,74 -200 350,29

RAHAVAROJEN MUUTOS 0,00 0,00

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta,
1000 €

-147 53

Investointien tulorahoitus, %

- -

Lainanhoitokate

- -

Kassan riittävyys, pv

34 103

Quick ratio

1 3

Current ratio

0 1

INFORMATIIVINEN TIETO

Yhdystili 31.12. 137 448,38 434 193,89

Yhdystili 1.1. 0,00 0,00

Yhdystilin muutos 137 448,38 434 193,89

Kassasta maksut -1 773 550,00 -1 539 412,22

Limingan kunta**Liikelaitos****LIKELAITOKSEN TASE****31.12.2020****31.12.2021****VASTAAVAA**

PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet	0,00	0,00
Aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Sijoitukset	0,00	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	0,00	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus	0,00	0,00
Saamiset		
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset	23 068,30	23 047,62
Muut saamiset	206 332,63	469 320,31
Siirtosaamiset	829,26	11 100,50
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	230 230,19	503 468,43
Saamiset yhteensä	230 230,19	503 468,43
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	230 230,19	503 468,43
VASTAAVAA	230 230,19	503 468,43

31.12.2020

31.12.2021

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

Peruspääoma	100 000,00	100 000,00
Edell tilikausien yli-/alijäämä	-121 709,06	-127 736,80
Tilikauden yli-/alijäämä	-6 027,74	200 350,29
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	-27 736,80	172 613,49

VIERAS PÄÄOMA**Pitkäaikainen**

Lainat kunnalta
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä

Lyhytaikainen

Saadut ennakot	30,00	30,00
Ostovelat		
Muut velat	171 933,52	224 962,50
Siirtovelat	86 003,47	105 862,44
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	257 966,99	330 854,94
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	257 966,99	330 854,94

VASTATTAVAA**230 230,19****503 468,43****LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT**

	2020	2021
Omavaraisuusaste, %	-12,0	34,3
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	17,5	19,0
Velat ja vastuut % käyttötuloista		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	-6	200
Lainakanta 31.12.2018, 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12.2018, 1000 €	0	0

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Liikelaitoksella ei ole käyttöomaisuutta.

Liikelaitoksella ei ole vaihto-omaisuutta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2021	2020
hallinto	125 996,00	64 592,00
Mittaus ja kartoitus	159 501,94	144 794,00
Kunnallistekniikka	1 454 264,57	1 218 159,45
Yhteensä	1 739 762,51	1 362 953,45

Palvelujen ostojen erittely

	2021	2020
Muiden palvelujen ostot	-750 232,38	730 439,41
Palvelujen ostot yhteensä	750 232,38	730 439,41

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	100 000,00	100 000,00
Peruspääoma yritysostot	0	0
Peruspääoma 31.12.	100 000,00	100 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	-127 736,80	-121 709,06
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	-127 736,80	-121 709,06
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	200 350,29	-6 027,74
Oma pääoma yhteensä	172 613,49	-27 736,80

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	9 450,78	9 709,16
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	95 597,40	76 294,31
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	0,00	0,00
Yhteensä	105 048,18	86 003,47

Muut saamiset

	2021	2020
Muut saamiset kunnan sisäinen	0,00	0,00
Muut saamiset	35 017,21	68 884,25
Muut saamiset yhteensä	35 017,21	68 884,25

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2021	31.12.2020
Kunnallistekniikka	13	17
Yhteensä	13	17

9.2 RUOKA-, PUHTAUS- JA KIINTEISTÖPALVELUJEN LIKELAITOS

Liikelaitoksen yleistavoitteen toteutuminen

Ruoka- ja puhtauspalvelut tukevat asiakasorganisaatioitaan onnistumaan omissa palveluissaan tarjoamalla maukasta ja terveellistä, ravitsemussuosittelun mukaista ruokaa sekä puhtaan ja viihtyisän toimintaympäristön. Koronan vaikutukset näkyivät vielä vuoden 2021 aikana liikelaitoksen palveluissa. Kouluissa ruokailuajankohtaa ja -paikkoja järjestettiin eri tiloihin sekä pidemmälle ajanjaksolle. Lisäksi etäopiskelussa oleville lapsille ja nuorille järjestettiin kouluruokaa ateriapakkauksissa. Puhtauspalveluissa nostettiin hygieniatasoa suosituksen mukaisesti kaikissa liikelaitoksen puhdistamissa kohteissa. Ruoka- ja puhtauspalvelualueet palkittiin Kuntatyö 2030 -gaalassa teoista: Mitä tällä viikolla syödään? ja Sisä- ja ulkolajittelun selkeyttäminen koulukohteissa.

Kiinteistöpalveluiden tavoitteena on tuottaa kiinteistönhoito- ja kunnossapitopalvelut laadukkaasti sekä taloudellisesti. Monituottajamallin avulla saadaan vertailutietoa palvelun laadusta sekä hinnasta. Kiinteistönhoito- ja kunnossapitotyön tehokkuutta ja suunnitelmallisuutta kehitetään yhdessä palvelun käyttäjien kanssa. Kiinteistöpalveluiden tehtäviin kuuluu lisäksi hoitaa liikelaitoksen ruuankuljetus kustannustehokkaasti päiväkodeille, kouluille ja hoivayksiköille sekä ateriapalveluasiakkaille.

Yleiskuvaus liikelaitoksen palveluista ja tarkoituksesta

Liikelaitoksen toiminta-ajatuksena on tuottaa kunnan eri toimipaikkojen ja asiakaskuntien tarvitsemat ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut taloudellisesti sekä asiakkaan toiminta ja tarpeet huomioiden.

Ruokapalvelujen asiakkaista valtaosa on lapsia ja nuoria sekä heidän kanssaan työskentelevää kunnan henkilökuntaa. Ruokapalvelut valmistavat lisäksi hoiva yksiköiden ateriapalveluita ja kotiin kuljetettavia ateriapakkauksia. Linnukan ja Tupoksen valmistavista keittiöistä tuotetaan lähes 3 700 lounasannosta päivittäin. Ruoanvalmistuksessa käytetään pääsääntöisesti suomalaista lihaa sekä muita kotimaisia elintarvikkeita. Lähellä tuotettuja elintarvikkeita löytyy ruokalistalta perunan, juureksien, maidon ja leivän osalta. Tehokas valmistusprosessi ja kustannustietoisuus takaavat sen, että tuotetut ruokapalvelut ovat laadukkaita, mutta edullisia.

Puhtauspalvelujen siivottavat kohteet ovat kunnan omassa toiminnassa olevia kiinteistöjä. Siivottavaa pinta-alaa 26 eri kiinteistössä on noin 45 000 m². Puhtauspalvelujen tavoitteena on tuottaa palvelu taloudellisesti sekä huolehtia kiinteistön käyttäjille eri tilatyypin ja käyttöasteen mukainen puhtaustaso. Siistit ja puhtaat tilat luovat tilojen käyttäjille viihtyvyyttä, hygieenisyyttä sekä käyttöturvallisuutta. Laitoshuoltajat toimivat kiinteistöhuollon kanssa yhteistyössä huomioiden kiinteistön huolto- ja korjaustarpeita. Puhtauspalveluita on ulkoistettu yksityiselle palveluntuottajalle Liminganlahden ja Ojanperän koulun sekä Aapin päiväkodin osalta. Ojanperän koulun puhtauspalveluntuottaja hoitaa myös ruoanjakelupalvelut kohteella. Palvelujen hankinnassa käytetään samoja kriteereitä kuin omassa tuotannossa: asiakkaan palvelulaatu pidetään hyvällä tasolla, työntekijöiden ammatillisten pätevyyssehtojen tulee täytyä sekä hankinnat tehdään tarpeet ja laatukriteerit huomioiden.

Kunnan omistamien kiinteistöjen kerrosala on noin 51 000 m² ja tilavuus n. 255 000 m³. Kiinteistöpalveluiden kunnossapidettäviin rakennuksiin kuuluvat eri koulut, päiväkodit, nuorisotalot, huoltorakennukset,

museoalueen rakennukset sekä terveyskeskus, Liminganlahden luontokeskus, Lakeuden kuntoutuskeskus, Arboretum, kunnanvarikko ja liikuntahallit. Kiinteistöt on jaettu kiinteistöhoitajien kesken vastuurakennuksiin. Kiinteistöhoitoon ja käyttäjien apuna on huoltokirjaohjelma, joka auttaa kiinteistöjen suunnitelmallista kunnossapitoa. Järjestelmä helpottaa kiinteistönkäyttäjien palvelupyyntöjen tekoa, vikojen sekä puutteiden ilmoittamista eri kiinteistöjen osalta. Lisäksi kiinteistöpalveluiden vastuualueeseen kuuluu huolehtia ruuankuljetus kouluille, päiväkodeille ja ateriapalveluasiakkaille. Pääsääntöisesti kiinteistöhoito tehdään liikelaitoksen omana työnä lukuun ottamatta Ojanperän koulua ja Aapin päiväkotia.

Keskeiset muutokset liikelaitoksen toiminnassa

- Tupoksen uusien koulurakennusten valmistuminen, puhtaus- ja kiinteistöpalveluiden toiminnan aloitus.
- Jätehuollon kehittäminen: Sisä- ja ulkolajittelun selkeyttäminen koulukohteissa.
- Biojätteen vähentäminen
- Digitalisaation kehittäminen, QR-koodin käyttöönotto ruokapalveluissa tiedottamisen ja ruokalistajulkaisussa.
- Ruoka- ja puhtauspalveluiden osallistuminen selvitystyöhön In-house-yhtiön perustamiseen Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueelle.

Toimintaympäristön muutokset

Toimintaympäristöanalyysi

Liikelaitos tarjoaa asiakkailleen ruoka-, puhtaus-, kiinteistöhoito- ja kunnossapitopalvelut ammattitaitoisesti, tehokkaasti ja taloudellisesti. Kiinteistöjen energiankulutuksen pitäminen kohtuullisella tasolla on tärkeää. Rakennusten lämpötilojen ja ilmastoinnin säätöjen ja käyntiaikojen on oltava oikein tehtyjä energiankulutuksen pitämiseksi kohtuullisella tasolla. Palvelun laadun varmistamisen keinoja eri palvelualueilla on seuraavasti: ruokapalveluissa on käytössä omavalvontaprosessi, puhtauspalveluissa käytetään tilojen mitoitukseen perustuvaa siivouksen oikea-aikaisuutta, menetelmiä ja välineitä. Kiinteistöpalveluissa käytetään apuna kiinteistönpidon hallintajärjestelmää, johon asiakkaat kirjavat palvelupyynnöt tarvittavista toimenpiteistä.

Kehittäminen 2021

Liminganlahden ja Ojanperän kouluilla on järjestetty keväällä 2021 infotilaisuudet koululaisille kouluruokailuista sekä biojätteen vähentämisestä. Ruokakasvatukseen myötä on saatu biojätteen määrää vähennettyä n. 5 % kouluissa aikaisemmista määristä. Ruokahävikkiä pyritään vähentämään kokonaisvaltaisesti aterian elinkaarenaikana, ruokalistan suunnittelusta valmiin ruoan tarjoiluun, tätä työtä jatketaan vuoden 2022 aikana. Ruokapalvelut hakivat yhteistyössä Liminganlahden koulun kanssa toiminnalleen kouluruokadibloimin. Diblomi edistää koululaisten ruokakasvatukseen liittyvää yhteistyötä koulun, ruokapalveluntuottajan ja kodin välillä.

Puhtauspalveluissa tehtiin kehittämistyötä sisä- ja ulkolajittelun selkeyttämisessä koulukohteissa. Tavoitteena oli jätteiden lajittelun lisääminen, kehittäminen sekä parantaminen, niin sisällä kuin ulkona

kiinteistöissä. Työn tarkoituksen oli lisätä työturvallisuutta, oppilasturvallisuutta ja yhteistyötä koulujen sisällä. Puhtauspalveluissa nostettiin koronan myötä hygieniatasoa valtakunnallisten ohjeistuksen mukaisesti.

Koronasta johtuen liikelaitoksen toimintaa ei ole voitu kehittää kaikilta osin tavoitteiden mukaisesti. Palvelualueet ovat kuitenkin voineet vastata toiminnassaan koronan tuomiin haasteisiin, muun muassa ruokailujen järjestäminen jaksotetusti kouluissa sekä etäkoulussa oleville lapsille ja nuorille tuotettiin pakattuja kouluruoka-annoksia. Tästä syystä ruokapalveluiden osalta tuotekehitys- ja tuotantoprosesseja ei päästy tavoitteiden mukaisesti kehittämään, tätä työtä jatketaan tulevana vuotena.

Kiinteistöpalveluissa toiminnankehittämisestä on ollut yhdyskuntajätteen kierrättämisen lisääminen. Kevään 2021 aikana kunnan kiinteistöissä suoritettiin katselmointia mm. sisälajittelun osalta. Tämän toimenpiteenä osaan kiinteistöihin on lisätty jätteen lajittelumahdollisuuksi sekä yhdenmukaistettu jäteastioita. Bem-huoltokirja ohjelman käyttöönottoa jatkettiin järjestämällä kiinteistöhoitajille käyttöönottokoulutus. Tällä hetkellä tulevista palvelupyynnöistä saadaan noin 50% ohjelman kautta.

Henkilöstö

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitoksessa työskentelee 62 työntekijää, joista osa on määräaikaista. Sairauspoissaoloja liikelaitoksessa oli 12,64 päivää/ työntekijä. Poissaolojen määrä nousi vuoden 2020 (616 päivästä) 771 päivään. Osittain poissolojen nousua selittää vallitseva korona aika sekä pitkät sairauspoissaolot. Koulutussuunnitelman mukaisia koulutuksia ei täysin voitu järjestää vallitsevan tilanteen vuoksi, muun muassa suunnitellut seutu- ja ergonomiakoulutus ei toteutuneet. Työhyvinvointia lisättiin osallistamalla henkilöstöä oman työnsuunnitteluun sekä lisäämällä työkiertoa työkohteiden välillä. Työkierrolla lisätään henkilöstön laaja-alaista osaamista sekä työssä jaksamista.

Riskit ja niiden hallinta

Kiinteistöjen sisäilmaongelmat ovat merkittävä riski kiinteistöpalveluissa. Tähän on vastattu laatimalla sisäilmaohjelma. Sisäilmaohjelma hyväksytty keväällä 2019. Sisäilmatyöryhmän tehtävää on selkeytetty vuoden 2021 aikana. Työryhmän jäseninä ovat kunnan ja liikelaitoksen virkahenkilöt, kunnanhallituksen puheenjohtaja, liikelaitosten johtokunnan puheenjohtaja, työterveyshoitaja sekä terveystarkastaja. Kunnan sisäilmatyöryhmä kokoontui viisi kertaa vuoden 2021 aikana. Työryhmä tehtävänä on olla ajantasalla kiinteistöjen sisäilma-asioista sekä korjaushankkeiden etenemisestä. Limingan kunnalla on käytössä sisäilmailmoitusjärjestelmä. Kunnan kiinteistöjen käyttäjät voivat jättää ilmoituksen sähköisesti kunnan Internet sivujen kautta. Kiinteistöihin on lisätty olosuhteiden etävalvontaa. Myös talouden pysyminen hallinnassa oli merkittävä riski. Taloutta hallittiin tiukalla talouden seurannalla, sekä toimintoja sopeuttamalla.

Kuntastrategiaan tukevat keskeiset tavoitteet ja mittarit

Tupoksen uusien koulurakennusten valmistuminen:
Koulurakennuksen käyttöönotto vaiheittain 15.11. ja 7.12.2022. Puhtaus- ja kiinteistöpalveluiden toiminnan käynnistäminen
Jätehuollon kehittäminen:

Tavoitteena oli yhdyskuntajätteen kierrättämisen lisääminen. Kunnan kiinteistöissä on suoritettu jätehuollon palveluntarjoajan kanssa katselmointi mm sisälajittelun osalta. Tämän toimenpiteinä osaan kiinteistöitä lisättiin jätteen lajittelumahdollisuuksia sekä yhdenmukaistettiin jäteastioita. Terveyskeskuksen kiinteistöön vaihdettiin uusi jätipuristin kevään 2021 aikana.

Biojätteen vähentäminen:

Kouluissa järjestettiin seuranta biojätteen määrästä. Liminganlahden ja Ojanperän kouluilla järjestettiin keväällä 2021 infot ruokailuista sekä biojätteen vähentämisestä. Biojätteen määrää saatiin vähennettyä n 5% kouluissa aikaisemmista määristä.

Kotimaisten elintarvikkeiden lisääminen ruokalistalle:

Ruokalistalla käytetyistä elintarvikkeista n 80 % on kotimaisia elintarvikkeita. Lähiuukaa on käytössä mm peruna, maito, leipä- ja viljatuotteita sekä juureksia ja kasviksia. Kalatuotteissa lisättiin kevään aikana alueellisen kalajalostajan valmisteita.

Tuotantoprosessien uudelleen järjestely ruokapalveluissa:

Tuotantoprosessien kehittämistoimenpiteiden eteenpäin saattaminen on koronnasta johtuen hidastunut. Tavoitteena oli saada koneiden, laitteiden ja valmistuslaitteiden käyttöönottoa monipuolisemmaksi.

Ojanperän koulun ja Aapin puhtauspalvelut tuottaa sopimuksen mukaisesti Coor palvelut 2021 toukokuun loppuun saakka:

Viranhaltijapäätös 3.5.2021 § 5 Option käyttäminen puhdistuspalveluissa Ojanperän koulu, päiväkotia ja Aapin päiväkotia 1.6.2021-31.5.2022.

Linnukan koulun puhtauspalveluiden sopimukset vuosille 2021-2022:

Viranhaltijapäätös 14.12.2020 § Liminganlahden / Liminganlahden koulun Linnukan yksikön puhtauspalveluiden kilpailuttaminen 1.12.2021-31.12.2022.

Ojanperän koulun ja Aapin päiväkodin kiinteistöhoitopalvelut tuottaa sopimuksen mukaisesti Työosuuskunta Lato vuoden 2021 toukokuun loppuun saakka:

Viranhaltijapäätös 3.5.2021 § 3 option käyttäminen kiinteistöhoitopalvelut 1.6.2021-31.5.2022.

Digitalisaation kehittäminen:

Ruokapalveluissa otettiin käyttöön Qr-koodi ruokalistojen sekä ajankohtaisen asioiden tiedottamisessa ja julkaisussa.

Korona viruksesta aiheutuvat toimenpiteet:

Ruokapalvelut: Koulujen ja päiväkotien ruokailut ovat tapahtuneet koronnasta johtuen normaalista poiketen hajautettuna sekä pidemmälle aikajänteelle jaksotettuna, lisäksi karanteenissa oleville oppilaille valmistettiin ateriapaketteja.

Puhdistuspalveluissa: nostettiin hygieniatasoa erityisesti kiinnittäen huomioita kosketuspintojen puhtauteen. Käsihuuhdeiden ja käsipyyhepaperin kulutus oli normaalia suurempaa kiinteistöissä.

Kiinteistöpalveluissa toiminta sujui lähes normaalisti

Huoltokirjan käytön tehostaminen:

BEM-sähköinen huoltokirja otettiin käyttöön vuoden 2021 alusta, aiemmin käytössä on ollut järjestelmän edellinen versio. Kiinteistöhoitajille järjestettiin ohjelman käyttöönottokoulutus keväällä 2021. Palvelupyynnöistä saadaan noin 50 % ohjelman kautta.

Limingan kunta**Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos**

LIIKELAITOKSEN TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2020	1.1.-31.12.2021	TA2021	tot %
LIKEVAIHTO	7 402 982,86	8 280 997,63	8 458 700,00	98 %
Liiketoiminnan muut tuotot	95 840,06	7 448,76	10 000,00	
Tuet ja avustukset kunnalta	10 090,81	17 535,08	10 000,00	175 %
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 745 570,44	-1 873 395,68	-2 040 300,00	92 %
Palvelujen ostot	-983 840,50	-1 087 149,29	-893 000,00	122 %
Materiaalit ja palvelut yhteensä	-2 729 410,94	-2 960 544,97	-2 933 300	101 %
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 488 526,98	-1 570 023,62	-1 714 500,00	92 %
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-288 901,41	-278 902,00	-328 300,00	85 %
Muut henkilösivukulut	-88 902,77	-24 003,95	-61 200,00	39 %
Henkilöstökulut yhteensä	-1 866 331,16	-1 872 929,57	-2 104 000	89 %
Poistot ja arvonalentumiset				
Liiketoiminnan muut kulut	-2 809 592,76	-3 446 640,40	-3 419 837,00	101 %
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ)	103 578,87	25 866,53	21 563,00	
Rahoitustuotot ja -kulut				
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN SATUN.ERIÄ	103 578,87	25 866,53	21 563	
YLI-/ALIJÄÄMÄ ENNEN VARAUKSIA	103 578,87	25 866,53	21 563	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	103 578,87	25 866,53	21 563	

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT

Sijoitetun pääoman tuotto, %	14,7	3,5
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %	14,7	3,5
Voitto, %	1,4	0,3

Analyysi talouden toteumasta.

Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitoksen liikevaihto toteutui hieman talousarviota pienempänä. Liikevaihtoa kertyi yhteensä 8,28 milj. euroa toteuman ollessa 98,0 %. Materiaalit ja palveluiden ostoissa oli hieman ylitystä noin 27 000 €, kokonaismenojen kuitenkin alittuessa. Liiketoiminnan muihin tuottoihin sisältyy muun muassa liikelaitoksen kustannusten jaot kiinteistöpalvelujen yhteisistä toiminnoista. Liikelaitoksella ei ole omaisuutta, koska omaisuus on säilytetty peruskunnalla. Kiinteistöjen poistot kirjataan peruskuntaan, mutta ne veloitetaan sisäisenä veloituksena liikelaitokselta. Liikelaitoksen tuotot kattoivat toteutuneet kulut ja liikelaitoksen tilikauden ylijäämäksi muodostui 25 866,53 euroa.

Ruoka- puhtaus- ja kiinteistöpalvelut liikelaitos on perustettu vuoden 2018 alusta. Kustannustietoisuutta sekä palveluiden hinnoittelua on kehitetty muun toiminnan kehittämisen myötä. Vaikka liikelaitoksen 2021 tulos muodostui ylijäämäiseksi, on eri palvelualueiden hinnoittelussa edelleen tarkastelemisen varaa. Ruoka- ja puhtauspalvelualueiden ylijäämäinen tulos kattaa kiinteistöpalveluiden tekemään alijäämän. Osittain alijäämää selventää runsasluminen talvi, sekä kesken tilikauden vuokratut kohteet ja näiden osalta jääneet sisäis-tenvuokrien perimiset. Puhdistuspalveluiden ylijäämän selvittäviä tekijöitä on, että laskutus on aloitettu ennen palvelutoiminnan käynnistämistä kohteilta. Ruokapalveluiden tuotehinnoittelussa on myös tarkentamista. Laskutusprosessien kehittämistyötä jatketaan vuoden 2022 aikana. Lisäksi taloudenraporttien viiveet ovat hankaloittaneet ajantasaista seurantaa.

Johtokunnan esitys tilikauden tuloksen käsittelystä

Liikelaitosten johtokunta esittää, että tilikauden tulos 25 866,53 euroa siirretään taseen edellisten tilikausien yli- /alijäämätilille.

Limingan kunta**Ruoka-, puhtaus- ja kiinteistöpalvelujen liikelaitos****LIKELAITOKSEN RAHOITUSLASKELMA****1.1.-31.12.2020****1.1.-31.12.2021**

TOIMINNAN RAHAVIRTA

Liikelyjäämä (-alijäämä) 103 578,87 25 866,53

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA 103 578,87 25 866,53

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**Antolainauksen muutokset****Lainakannan muutokset**

Oman pääoman muutokset 0,00 0,00

Muut maksuvalmiuden muutokset

Saamisten muutos muilta -95 155,28 -25 489,23

Korott. velkojen muutos muilta -8 423,59 -377,30

Rahoituksen rahavirta -103 578,87 -25 866,53

RAHAVAROJEN MUUTOS 0,00 0,00

LIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta,
1000 €

104 356

Investointien tulorahoitus, % - -

Lainanhoitokate - -

Kassan riittävyys, pv 41 39

Quick ratio 5 6

Current ratio 5 6

INFORMATIIVINEN TIETO

Yhdystili 31.12. 848 630,16 886 887,99

Yhdystili 1.1. 815 117,95 848 630,16

Yhdystilin muutos 33 512,21 38 257,83

Kassasta maksut -7 405 334,86 -8 280 114,94

Limingan kunta**LIKELAITOKSEN TASE****31.12.2020****31.12.2021**

VASTAAVAA**PYSYVÄT VASTAAVAT**

Aineettomat hyödykkeet	0	0
Aineelliset hyödykkeet	0	0
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	0	0

VAIHTUVAT VASTAAVAT

Vaihto-omaisuus	0	0
------------------------	---	---

Saamiset**Lyhytaikaiset saamiset**

Myyntisaamiset	12 433,99	36 415,66
Muut saamiset	1 001 419,59	1 018 864,02
Siirtosaamiset	15 936,87	0,00
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1 029 790,45	1 055 279,68
Saamiset yhteensä	1 029 790,45	1 055 279,68
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	1 029 790,45	1 055 279,68

VASTAAVAA	1 029 790,45	1 055 279,68
------------------	---------------------	---------------------

---

	31.12.2020	31.12.2021
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	300 000,00	300 000,00
Edell tilikausien yli-/alijäämä	299 939,34	403 518,21
Tilikauden yli-/alijäämä	103 578,87	25 866,53
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	703 518,21	729 384,74
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen		
Lainat kunnalta		
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0	0
Lyhytaikainen		
Saadut ennakot		57,00
Ostovelat		
Muut velat	23 347,80	23 015,85
Siirtovelat	302 924,44	302 822,09
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	326 272,24	325 894,94
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	326 272,24	325 894,94
VASTATTAVAA	1 029 790,45	1 055 279,68

LIIKELAITOKSEN TUNNUSLUVUT	2020	2021
Omavaraisuusaste, %	68,3	69,1
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	4,2	3,9
Velat ja vastuut % käyttötuloista		
Kertynyt yli-/alijäämä, 1000 €	404	429
Lainakanta 31.12.2020, 1000 €	0	0
Lainasaamiset 31.12.2020, 1000 €	0	0

10. TILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Tilinpäätöstä laadittaessa noudatetut arvostusperiaatteet ja -menetelmät sekä jaksotusperiaatteet ja menetelmät

Tulojen ja menojen kohdistamisessa tilikaudelle on noudatettu suoriteperustetta.

Liikelaitoksessa ei ole käyttöomaisuutta. Kiinteistöihin, joista peritään kunnan sisäistä vuokraa, on kohdistettu Limingan peruskunnan tekemät ao. kiinteistön suunnitelman mukaiset poistot. Poistot on laskettu kunnanhallituksen hyväksymän poistosuunnitelman mukaan. Laskentaperusteet on esitetty Limingan kunnan tuloslaskelman liitetiedoissa.

Liikelaitoksella ei ole vaihto-omaisuutta.

Tuloslaskelman liitetiedot

Liikevaihto	2021	2020
Hallinto	0,00	1455,64
Ruokapalvelut	2 134 551,06	1 723 516,61
Puhtauspalvelut	1 250 256,18	1 073 242,78
Kiinteistöpalvelut	4 921 174,23	4 710 698,70
Yhteensä	8 305 981,47	7 508 913,73

Palvelujen ostojen erittely

	2021	2020
Muiden palvelujen ostot	1 087 149,29	983 840,50
Palvelujen ostot yhteensä	1 087 149,29	983 840,50

Taseen vastattavien liitetiedot

Oma pääoma

	2021	2020
Peruspääoma 1.1.	300 000,00	300 000,00
Peruspääoma yritysostot	0	0
Peruspääoma 31.12.	300 000,00	300 000,00
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	405 518,21	299 939,34
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	405 518,21	299 939,34
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	25 866,53	103 578,87
Oma pääoma yhteensä	729 384,74	703 518,21

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät

	2021	2020
Jaksotetut palkat ja henkilöstökulut	28 951,47	31 786,57
Lomapalkkajaksotus sivukuluineen	270 560,11	271 137,87
Muihin siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	0,00	0,00
Yhteensä	299 511,58	302 924,44

Muut saamiset

	2021	2020
Muut saamiset kunnan sisäinen	672 324,73	848 630,16
Muut saamiset	214 563,26	152 789,43
Muut saamiset yhteensä	886 887,99	1 001 419,59

Henkilöstöä koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä

	31.12.2021	31.12.2020
Ruokapalvelut	21	24
Puhtauspalvelut	32	27
Kiinteistöpalvelut	8	9
Yhteensä	61	60

LIMINGAN KUNTA

Allekirjoitukset ja merkinnät

Tilinpäätöksen allekirjoitus

Limingassa 28. päivänä maaliskuuta 2022

Pekka Rajala, kunnanjohtaja

Asko Laukkanen, kunnanhallituksen varapj.

Tiina Hintikka, kunnanhallituksen jäsen

Tuomas Okkonen, kunnanhallituksen jäsen

Heidi Haataja, kunnanhallituksen varajäsen

Juho Pakaslahti, kunnanhallituksen puheenjohtaja

Marko Pietilä, kunnanhallituksen jäsen

Senja Kovaniemi, kunnanhallituksen jäsen

Minna Rautio, kunnanhallituksen jäsen

Teemu Sanaksenaho, kunnanhallituksen jäsen

Tilinpäätösmerkintä

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Limingassa ____ päivänä _____ 2022

KPMG Oy
Matti Keskitalo, KHT, JHT, HT

LIMINGAN KUNTA

Luettelot ja selvitykset

Luettelo käytetyistä kirjanpitokirjoista

	päiväkirja Aditron sähköinen arkisto
	pääkirja Aditron sähköinen arkisto
	tasekirja erikseen sidottuna
	palkka-aineisto atk-listoina
	tase-erittelyt erikseen sidottuna
10	Kirjaston kassa
30	Pankkitositteet
31	Salaiset ostolaskut P2P
32	Ostolaskut P2P
33	Siirretyt ostolaskut
34	Hyvitysten kohdistus OSRE
35	Ostolaskujen maksut
36	Ostolaskut käsintallennetut
37	Ostolaskut kierrätys
38	Toimeentulotuella maks laskut
39	Effica/toimeentulotuki
40	Myren viitesuoritukset
41	Myre käsintallennetut suorituk
42	Intime yleislaskutus
44	Intime Web-laskutus heti
46	Suoritukset/Perintätsto
47	Myre enn.ja maksumäär.kohdistu
48	Sopimuslaskutus
49	Korkolaskut
52	Effica päivähoito
53	Koki tontinvuokrat
54	Aviste musiikkiopistolaskutus
55	Hellewi kansalaisopist.laskutu
59	Konvertoidut avoimet laskut
5A	Effica tk
5B	Effica hammashoito
5C	Effica kuntoutusmaksut
5D	Effica sairaalamaksut
5E	Effica vanhainkoti
5F	Effica kotipalvelut
63	eMemo Payment
70	Sisäiset laskut
72	Sisäiset laskut Intime/IP
75	Sisäiset laskut JAMIX
77	SIS Web-muistiotositteet
78	Sis.laskutus Intime/P2P, uusi
80	Web-muistiotosite
81	Käsinkirjatut muistiotositteet
82	Matkalaskut
83	Yleismuistiot MYRE
84	Palkkatositteet
85	Luottotappiot
86	Hyvitysten kohdistus MYRE
87	Sumu-poistot
88	Käyttöomaisuuden luovutukset
89	Poistoeron muutokset
8A	Yksilö- ja perhehoito
90	Vyörytykset

91	KP laskennalliset
92	KP Automaattikirjaukset
93	SL Laskennalliset
94	SL Automaattikirjaukset
95	Jaksotukset
96	Kirjanpidon tulos
97	Kirjanpidon tulos laskennallis
98	Sisäisen laskennan tulos
99	Sisäisen laskennan tulos laske

Kunnan tasekirja, tilintarkastuskertomus ja arviointikertomus säilytetään pysyvästi. Muiden tilinpäätösasiakirjojen säilyttämisessä noudatetaan kirjanpitolain 2. luvun 10 §:n säännöksiä siten, että kirjanpito- kirjat ja tililuettelo säilytetään vähintään 10 vuotta tilikauden päättymisestä. Tilikauden tositteet, liike- tapahtumia koskeva kirjeenvaihto, tase-erittelyt ja muu kirjanpitoaineisto säilytetään vähintään 6 vuotta.

Kiinteistöinvestointeihin liittyvät laskut, tositteet ja muut selvitykset säilytetään 13 vuotta sen kalenterivuoden päättymisestä, jolloin kiinteistöinvestointi on valmistunut. Eu-hankkeiden tositteet säilytetään vähintään 10 vuotta ohjelmakauden viimeisestä maksatuksesta tai hankepäätösten määräämän ajan.

LIMINGAN KUNTA

Tilikartta

TILIKARTTA 2021

TULOSLASKELMAN TILIT

*	Myyntituotot
3001	Vesi- ja jätevesimaksut
3003	Vesihuollon liittymismaksut
3010	Myyntituotot muilta
3015	Myyntituotot kunnilta
3017	Energiahuollon liittymismaksut
3020	Myyntituotot kuntayhtymiltä
3025	Myyntituotot valtiolta
3030	Puhelinlaitoksen myyntituotot
3037	Puhelinlaitoksen liittymämaksu
3040	Joukkoliikenteen myyntituotot
3050	Jätteen kulj. ja käsitt. myynt
3060	Muut liiketoiminnan tuotot
3080	Amm.koul.rahoitus valtiolta
3082	Yliopistosairaaloiden erityisv
3083	Lääkäreiden koulutuskorvaus
3084	Varusmiesten ja vank.hoit.korv
3085	Pakolaisten toim.tulokorvauks.
3086	Sotilasvammalain mukaiset korv
3087	Lomituspalvelukorvaukset
3088	Asiakaskohtaisen velkaneuv.kor
3089	Eläinlääkintähuollon valv.korv
3099	Muut korvaukset
3100	Kotikuntakorvaukset
3101	Valinnanvapausmaksut
3105	Aikaisemman kotikunnan korv.
3110	Jäs.kuntien maksuosuudet ja ko
3115	Muut yhteistoimintakorvaukset
3130	Työterveyshuollon myyntituotot
3132	Täyskustannuskorv. pakoll. vak
3135	Oppisopimuskoul. koulutuskorv.
3139	Myyntituotot henk.kunnan ateri
3140	Muut myyntituotot
31519	SIS Hallintopalvelut
31529	SIS It-palvelut
31549	SIS Liikuntapalvelut
31579	SIS Muut palvelut

*	Maksutuotot
3200	Yleishallinnon maksut
3210	Perusterv.laitoshoidon as.m
3220	Perusterv.avohoidon lääkäri
3230	Erikoissair.laitoshoidon as.ma
3240	Muut terveydenhuollon maksu
3250	Tilapäiset kotipalvelumaksut
3251	Säännöllinen kotipalvelu
3252	Kotipalvelumaksut
3257	Hoitopäivähoitomaksut
3261	Muut sosiaalitoimen maksut
3270	Lukukausimaksut
3275	Muut opetus- ja kult.t.maks
3280	Suunnittelu- ja mitt.t.maks

3285 Rak.valvonta- ja tark.maks
3286 Maankäyttö ja kehittämiskorv.
3287 Muut yhdyskuntap.maksut
3290 Pysäköintimaksut
3293 Lomituspalvelumaksut
3294 Muut palvelumaksut
32949 SIS maksutuotot

* Tuet ja avustukset

3300 Työllistämistuki
3310 Maakunnan kehittämisraha
3315 EU-tuki kunnan kehittämisproj.
3320 Yhdistysmisavustukset
3325 Koulumatkatuki
3326 Tuet ja avustukset Kelalta
3327 Valtion korvaus kunt.työtoim.
3328 Perustoimeentulotuen valtionos
3330 Muut tuet ja avustukset
3334 Palkkatuki
3335 Valtion korv. kunt.työv.

* Vuokratuotot

3410 Asuntojen vuokrat
3420 Muiden rakennusten vuokrat
3430 Maa- ja vesialueiden vuokrat
3450 Koneiden ja laitteiden vuokrat
3460 Muut vuokratuotot
34209 SIS Rak.- ja huon. vuokra

* Muut toimintatuotot

3501 Pysäköintivirhemaksut
3510 Käyttöom.myyntivoitot
3520 Oppilaan omavastuu matkak
3525 Perustoimeentulotuen tak.per
3526 Tarvehark ja enn.ehk toim.takp
3530 Muut tuotot
3531 Muut tuotot liikelaitoksilta
3540 Perintämaksu

Henkilöstökulut

* Palkat ja palkkiot

4000 Vakinaisten palkat ja palkkiot
4001 Sijaisten palkat ja palkkiot
4002 Määräaikaisten palkat ja palkk
4003 Työllistämistuella palkatut
4030 Erilliskorvaukset
4040 Tunti- ja urakkapalkat
4051 Sosiaalipalkkalisät
4070 Luottamushenkilöiden palkkiot
4075 Kokouspalkkiot
4085 Muut palkkiot ulkopuolisille
4090 Jaksotetut palkat ja palkkiot
4095 Aktivoidut palkat
4999 Palkkojen virhetili

4100	KuEL-palkkaperusteinen maksu
4101	KuEL-eläkemenoperusteinen maks
4102	KuEL-VARHE maksu
4110	Muut työeläkemaksut
4111	VaEL-maksu
4112	TyEL-maksu
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
4151	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4160	Työttömyysvakuutusmaksut
4170	Tapaturmavakuutusmaksut
4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut
4185	Taloudellinen tuki
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmak
4230	Sairausvakuutuskorvaukset
4240	Tapaturmakorvaukset
4250	Muut kansaneläkelait.korv.
4260	Muut henkilöstömenojen korj.er

Henkilösivukulut

*	Eläkekulut
4100	KuEL-palkkaperusteinen maksu
4101	KuEL-eläkemenoperusteinen maks
4102	KuEL-VARHE maksu
4110	Muut työeläkemaksut
4111	VaEL-maksu
4112	TyEL-maksu
4130	Jaksotetut eläkekulut
4135	Aktivoidut eläkekulut
*	Muut henkilösivukulut
4151	Työnantajan sosiaaliturvamaksu
4160	Työttömyysvakuutusmaksut
4170	Tapaturmavakuutusmaksut
4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut
4185	Taloudellinen tuki
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak
4200	Aktivoidut sosiaalivakuutusmak
*	Palvelujen ostot
4300	Asiakaspalvelujen ostot valt
4301	Asiakaspalv ostot valinnanvapa
4310	Asiakaspalvelujen ostot kunn.
4320	Asiakaspalvelujen ostot kuntay
4330	Asiakaspalveluiden ostot muilt
4339	Kotikuntakorvaukset
4340	Toimisto- ja asiantuntijapalv
4345	ICT-palvelut
4346	Rahoitus- ja pankkipalvelut
4348	Vuokratyövoima
4350	Painatukset ja ilmoitukset

4355 Tiedotustoiminta
 4361 Postipalvelut
 4362 Puhelinpalvelut
 4370 Vakuutukset
 4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu
 4390 Rak.ja al.rak.-ja kunn.pitopal
 4391 Teiden talvikunnossapito
 4400 Kon, kal, laitt. ja rak.kunn.p
 4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu
 4415 Henkilöstön matkakulut
 4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut
 4430 Sosiaali- ja terv.palvelut
 4440 Opetus- ja kulttuuripalvelut
 4460 Muut palvelut
 4480 Aktivoidut palvelujen ostot
 4485 Osuus verotuskustannuksiin
 4488 Muut yhteistoimintaosuudet
 43409 SIS Hallintopalvelut
 43459 SIS It-palvelut
 43519 SIS Hallintopalvelut
 43529 SIS It-palvelut
 43549 SIS Liikuntapalvelut
 43579 SIS Muut palvelut
 44109 SIS Ruokapalvelut
 44209 SIS Kuljetuspalvelut

* Aineet, tarvikkeet ja tavar

4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet
 4501 Ateriapalvelutarvikkeet
 4510 Kirjallisuus
 4520 Elintarvikkeet
 4530 Vaatteisto
 4540 Lääkkeet
 4541 Hoitotarvikkeet
 4550 Siivous- ja puhdistusaineet
 4560 Poltto- ja voiteluaineet
 4570 Lämmitys
 4571 Sähkö
 4572 Vesi
 4580 Kalusto
 4590 Rakennusmateriaali
 4600 Muu materiaali
 4690 Aktivoidut aineet ja tarv.

* Avustukset

4700 Lasten kotihoidon tuki
 4701 Kuntoutt.työtoim toimintaraha
 4705 Yksityisen hoidon tuki
 4707 Yks.hoidon kuntalisä
 4710 Omaishoidon tuki
 4715 Perustoimeentulotuki
 4717 Tarveharkint. toimeentulotuki
 4719 Ennaltaehk. toimeentulotuki
 4724 Kuntoutt. työtoim toimintaraha
 4725 Kunt.työt. matkakorv. toi.tuk.
 4726 Asunnon muutostyöt
 4727 Vammaisille annetut avustukset

4728 Asuntoon kuuluvat välineet ja
4729 Koulumatkatuki
4731 Kotihoidon palvelusetelit
4732 Palveluas. palvelusetelimenot
4733 Terveysthuol palvelusetelimenot
4734 Päivähoidon palvelusetelimenot
4735 Muut palvelusetelimenot
4739 Muut avustukset kotitalouksill
4740 Avustukset yhteisöille
4745 Työmarkkinatuen kuntaosuus

* Vuokrat

4800 Maa- ja vesialueiden vuokra
4820 Rak.- ja huoneistojen vuokr
4840 Koneiden ja laitt. vuokrat
4860 Muut vuokrat

* Muut toimintakulut

4800 Maa- ja vesialueiden vuokrat
4820 Rak.- ja huoneistojen vuokrat
4840 Koneiden ja laitt. vuokrat
4860 Muut vuokrat
48209 SIS Rak.- ja huon. vuokra
4900 Välilliset verot
4910 Välittömät verot
4920 Pysyvien vastaavien myyntitapp
4930 Takaustappiot
4940 Muut kulut
4941 Jäsenmaksut
4945 Työosuusraha
4960 Pysyvien vastaavien myyntitapp
4970 Myyntisaamisten luottotappiot
4990 Aktivoidut muut kulut

* Verotulot

5000 Kunnan tulovero
5100 Kiinteistövero
5200 Osuus yhteisöveron tuotosta

* Valtionosuudet

5501 Kunnan peruspalv. valtionosuus
5502 Verotulojen tasaus
5503 Järjestelmämuutoksen tasaus
5701 Opetus- ja kultt. muut valtion
5801 Harkinnanvarainen valt.os.kor.
5850 Muut valtionosuudet
5890 Verotulomen.kompensaatio

Rahoitustuotot ja -kulut

* Korkotuotot

6000 Korkotuotot antolainoista ulko
6040 Korkotuotot sij. ja tall.
6080 Maksuliikennetilien korot

* Muut rahoitustuotot

6100 Osinkotuotot ja osuusp.om.kor.
6120 Verotilityst.korot ja korotuks
6130 Viivästyskorot

6170	Muut rahoitustuotot	
*	Korkokulut	
6210	Korkokulut lainoista ulkop *	Muut rahoituskulut
6310	Verotilitysten korot	
6320	Viivästyskorot ja korotukset	
6380	Muut rahoituskulut	
	Poistot ja arvonalentumiset	
*	Suunn.mukaiset poistot	
7100	Poistot aineettomista oikeuksi	
7110	Poistot tietokoneohjelmista	
7120	Poistot muista pitkävaik.menoi	
7130	Poistot rakennuksista	
7140	Poistot kiint.rak. ja laitt.	
7150	Poistot koneista ja kalust	
7160	Poistot muista ain.hyödykk.	
7210	Muut lisäpoistot	
*	Arvonalentumiset	
7230	Pys.vast.arvonalentumiset	
7250	Arvonalentumisten palautumiset	
	Satunnaiset erät	
*	Poistoeron lis.(-)tai väh.	
8500	Poistoeron lisäys (-)	
8510	Verotuksen poistoeron lis (-)	
8550	Poistoeron vähennys (+)	
8560	Verotuksen poistoeron väh (+)	
*	Varausten lis.(-)tai väh.(+)	
8600	Varausten lisäys (-)	
8650	Varausten vähennys (+)	
*	Rahastojen lis.(-)tai väh.(+)	
8700	Rahastojen lisäys (-)	
8750	Rahastojen vähennys(+)	

ARVONLISÄVERO

Alv-koodi	Nimi
100	0 % ostot palautusjärjestelmä
105	5 % laskenn. palautus ostot
110	10 % ostot palautusjärjestelmä
114	14 % ostot palautusjärjestelmä
124	24 % ostot palautusjärjestelmä
154	24 % EU tavaraostot palautusjä
164	24 % EU palveluostot palautusj
200	0 % ostot vähennysjärjestelmä
210	10 % ostot vähennysjärjestelmä
214	14 % ostot vähennysjärjestelmä
224	24 % ostot vähennysjärjestelmä
254	Tavaraostot Eu-maista 24 % VÄH
264	Palveluostot EU-maista 24 % VÄ
300	Veroton myynti
310	0 % myynti
311	10 % myynti
314	14 % myynti
324	24 % myynti
363	Palveluiden myynti EU-maihin
364	Palveluiden myynti EU-maihin
400	Vähennyskelvoton osto 0 %
410	Vähennyskelvoton osto 10 %
414	Vähennyskelvoton osto 14 %
424	Vähennyskelvoton osto 24 %
510	10 % oman käytön vero
514	14 % oman käytön vero
524	24 % oman käytön vero
564	Palveluostot EU 24 % Oma käytt
574	24% EU:n ulkop.tavaraos.oma kä
910	10% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
914	14% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
924	24% EU:n ulkop.tavaraos.palaut
930	10% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn
932	14% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn
934	24% EU:n ulkop.tavaraos.vähenn